

WIADOMOŚCI HANDLU ZAGRANICZNEGO

rynki towarowe

ROK III 2² KW 1952 1952
Nr. 15 (50)

Wiadomości Handlu Zagranicznego

Tylko do użytku służbowego

SPIS RZECZY

/ważniejsze informacje/

	<u>str.</u>
Sytuacja na rynku zbóż	1
Zmiany w eksporcie artykułów rolniczych Irlandii po- garuszają zaopatrzenie rynku brytyjskiego	7
Wiadomości z kapitalistycznego rynku skór surowych .	13
Meldunki ze światowego rynku cukru	15
Rynek nasion oleistych i olejów	18
Wiadomości z rynku węglowego	21
Produkcja i eksport rudy żelaznej w krajach kapita- listycznych Europy	27
Podniesienie cen nawozów sztucznych we Francji	31
Perspektywy rynku kauczuku w 1952 r.	35
Perspektywy eksportu tarcicy austriackiej w 1952 r..	37
B a w e ł n a	41
W o ł n a	44
Obroty złomem żelaznym w kapitalistycznych krajach Europy	51
Wiadomości z kapitalistycznego rynku żelaza i stali	52
Wiadomości z kapitalistycznego rynku metali nieże- laznych	55
Międzynarodowe obroty traktorami	61

Załącznik

"Kapitalistyczne rynki zbożowe w r.1950/51
i 1951/52"

Redakcja i administracja:

Polska Izba Handlu Zagranicznego, Warszawa, ul. Hoża 35, tel. 89.890.

"BAROMETR TENDENCJI NA TOWAROWYCH RYNKACH KAPITALISTYCZNYCH"

P. I. H. Z.

Okres 1.IV. - 15.IV.1952 r.

Artykuł	znaczne wzmoc. rynku	wzmoc- nienie rynku	rynek nieregular- ny	bez zmian	osłab. rynku	znaczne osłab. rynku	UWAGI
Pszenica			x				od 1 do 8 nieznacz- na wyżka cen - poczem niewielki spadek
Kukurydza			x				
Cukier					x		w dn.15.IV.kon- trakt Nr 4 noto- wano 4,25 zł za lb. z wyjątkiem kopry z Filipin
Oleje rośl.					x		
Kawa					x		
Bawełna					x		
Wełna		x					głównie w drugim tygodniu kwietnia
Juta			x				
Kauczuk			x				
Skóry surowe					x		
Cyna				x			z tendencją do obniżenia się stawek
Miedź				x			
Cynk					x		
Stal belg.				x			
Węgiel europ.				x			
Frachty				x			

UWAGA : opracowano na podstawie notowań giełdowych i branżowych informacji z prasy handlowej.

Sytuacja na rynkach w skrócie

RYNEK ZBOŻOWY: w pierwszej dekadzie kwietnia ceny zboż na giełdach północno-amerykańskich nie wykazywały większych zmian. W Chicago ceny pszenicy na dostawę w maju podniosły się o około $1\frac{1}{2}$ ¢ do poziomu $251\frac{3}{8}$ - $251\frac{1}{2}$ ¢ za buszel w dniu 8 kwietnia, natomiast dla dostaw w późniejszym terminie obniżyły się średnio o $1\frac{1}{4}$ ¢. W Winnipeg cena pszenicy Nr 1 północna obniżyła się nieznacznie o $\frac{2}{4}$ centa do poziomu $226\frac{3}{4}$ centa za buszel, a jęczmienia - o $\frac{1}{8}$ centa do $121\frac{3}{4}$ centa za buszel. Kukurydza w Chicago wykazywała w tym samym okresie nieznaczną podwyżkę wynoszącą $\frac{1}{8}$ ¢ do $184\frac{1}{4}$ ¢ za buszel na dostawę w maju.

RYNEK MIESNY: Irlandia stara się sprzedawać swoje produkty rolnicze poza Wielką Brytanią, aby zdobyć więcej dewiz na pokrycie deficytu bilansu płatniczego. Najlepiej rozwijają się dostawy wołowiny do Stanów Zjednoczonych, które płacą ceny dwukrotnie wyższe niż Anglia. W kontrakcie mięsnym zawartym z Nową Zelandią, Anglia podwyższyła ceny mięsa przeciętnie o 15% i zobowiązała się zakupywać całą nadwyżkę mięsa z tego kraju w ciągu najbliższych 15 lat.

RYNEK CUKRU: W ciągu pierwszego tygodnia kwietnia, ceny cukru Kontrakt nr 4 spadły o 12 punktów /dostawy na maj/. Dalsze pozycje zniżkowały w mniejszym stopniu. Jak podaje PAP przyczyną spadku cen było doniesienie z Hawany, że Kuba rozważa zwiększenie wolnych kwot eksportowych cukru o dodatkowe 200.000 ton. W chwili obecnej sprzedaż kubańskiego cukru na rynku poza USA ocenia się na 1.260.000 ton. W dniu 8 kwietnia cukier Kontrakt nr 4 notowano po 4,26 ¢ za lb z dostawą na maj. Dostawy na lipiec zniżkowały z 4,38 ¢ osiągając 4,29 ¢ za lb.

RYNEK WĘGLA: według szacunków specjalnej komisji węglowej OEEC import węgla amerykańskiego do Europy wyniesie w 1952 roku około 17 mln ton, a w 1953 może być utrzymany w granicach od 5 do 13 mln ton /szacunek z końca marca/. W związku ze znacznym spadkiem wywozu węgla z USA do Europy rząd amerykański postanowił wycofać do floty rezerwowej 120 statków. Konalnie amerykańskie obniżają ceny węgla o 10-75 centów na tonie w zależności od gatunków na skutek spadku popytu. Zapasy węgla w Anglii na koniec

marca były o 3,5 mln ton większe niż w roku poprzednim. Władze zachodnio-niemieckie zatwierdziły z dniem 1 kwietnia podwyżkę krajowej ceny węgla o 13 DM na tonę do poziomu 57 DM. Belgia stara się zwiększyć swój miesięczny eksport węgla o 100.000 ton.

RYNEK KAUCZUKU: Cenę kauczuku naturalnego RSS-Nr 1 /natychmiast/ obniżyła się na rynku londyńskim z 34 1/2 d za lb w dniu 20.III.b.r. na 32 1/2 d za lb w dniu 7.IV.br. Światowa produkcja kauczuku naturalnego w 1952 roku szacowana jest na 1.750.000 ton długich, a konsumpcja niewiele poniżej poziomu z 1951 r. Światowa produkcja kauczuku syntetycznego /bez ZSRR/ szacowana jest w 1952 roku na 1 mln long ton.

RYNEK BAWELNY: Koniec marca i pierwsze dni kwietnia charakteryzowały się zwykłą cen bawełny amerykańskiej Middling 15/16" spot. W dniu 25 marca bawełnę tę notowano po 42,45 ¢, czyli o 35 punktów wyżej niż w tygodniu poprzednim. W ciągu następnych dwóch tygodni t.j. do 8 kwietnia ceny wzrosły do poziomu 42,75 ¢ za lb. Ożywienie na tym rynku spowodowane zostało - jak wyjaśnia "Cotton" - większymi zakupami Włoch, Hiszpanii i Francji jak również zapowiedzią zakupów rządu amerykańskiego. W przeciwieństwie do tego bawełna brazylijska nr 5 wykazuje stale zniżkową tendencję. Spadek cen w ciągu omawianego okresu wyniósł 7 cruzeiros. W dniu 8 kwietnia bawełnę brazylijską notowano po 266 cruzeiros za arroba. Analogiczną tendencję notowano na giełdzie aleksandryjskiej gdzie wszystkie ceny, za wyjątkiem Ashmuni-kwiecień, zniżkowały. Karnak z dostawą na maj spadł z 132.40 w dniu 25 marca na 119.80 talarów za kantar w dniu 8 kwietnia. Bawełnę Ashmuni z dostawą na kwiecień notowano niezmiennie po 80.00 talarów za kantar, podczas gdy dostawy na późniejsze miesiące zniżkowały o 4 talary na kantarze.

RYNEK WEŁNY: Na aukcjach kwietniowych w Perth panowało większe ożywienie wśród nabywców, głównie ze strony Wielkiej Brytanii, Stanów Zjednoczonych i Kontynentu. Utrzymała się jednak tendencja zniżkowa. Ceny merino spadły do 5%, comebacks i crossbreds - 5-10%, wełna jagnięcia 10-15% niżej poziomu z marca. Na nowozelandzkich aukcjach w Christchurch ostatnich w sezonie 1951/52 panowała mocna tendencja rynkowa. Ceny merino i halfbreds utrzymały się a średnie gatunki halfbreds były do 5% droższe. Crossbreds wykazywały mocne tendencje, a wyższe ich gatunki były o 5% droższe. Oferowano 35.820 bel czyli znacznie więcej niż się spodziewano. Gatunkowo wełna była gorsza niż w początkach sezonu. Konkurencja nabywców była większa dla lepszych gatunków wełny. Kupował głównie przemysł angielski i kraje Kontynentu.

RYNEK ŻELAZA I STALI: eksport żelomu z 13 kapitalistycznych krajów europejskich wynosił w roku ub. 1.115.000 ton w porównaniu z 3.423.000 ton w 1950 roku. Przydziały stali na II kwartał w Anglii zostaną zwiększone w związku z przyspieszeniem dostaw stali walcowanej z USA. Ostatnie dni marca i pierwsze kwietnia przyniosły pewne ożywienie na eksportowym rynku belgijskim. Pomimo groźby strajku w USA rynek amerykański nie wykazywał żadnego ożywienia. Wielka Brytania zamierza powiększyć zakupy stali w Japonii o 50.000 ton z dostawą w trzecim kwartale b.r.

RYNEK METALI NIEŻELAZNYCH: w dniu 1 kwietnia rząd brytyjski podniósł ceny aluminium i miedzi o £ 6 i £ 4 na tonie odpowiednio loco skład odbiorcy. Belgijscy producenci blach cynkowych obniżyli ceny eksportowe. Londyński rynek cyny wykazuje nadal zniżkę cen. W dniu 8 kwietnia cynę notowano na poziomie £ 959 1/2 - £ 960 za tonę cash. Waszyngtońska Konferencja Surowcowa wyznaczyła przydział miedzi na II kwartał b.r. w ogólnej wysokości 723.680 ton czyli o 21.000 ton mniej niż w I kwartale. Pula cynku została powiększona w II kwartale o 22.495 ton do poziomu 510.145 ton. Łączne przydziały niklu dla krajów członkowskich wyniosły w II kwartale 34.964 ton. Pula kobaltu na I półrocze b.r. wynosi według komunikatu IMC 4.413,1 ton.

Złota i okopowe

Sytuacja na rynku zbóż

Przy końcu marca i w pierwszych dniach kwietnia zanotowano większe ożywienie na rynku pszenicy w Stanach Zjednoczonych i Kanadzie spowodowane pojawieniem się silniejszego popytu ze strony Włoch oraz zakupami rządu brytyjskiego. Wielka Brytania nabyła ponad 135 000 ton pszenicy kanadyjskiej a Włochy około 12 ładunków pszenicy w Stanach Zjednoczonych. Pszenicą kanadyjską interesowały się również Szwajcaria i Norwegia. Niemcy zachodnie uzyskały przydział 7,1 mln dolarów /w ramach "I.S.A." na zakup zbóż chlebowych i zgłosiły zapotrzebowanie na 100.000 ton - w tym znaczna ilość amerykańskiego żyta. Grecja uzyskała podobny przydział 4.650.000 dolarów na zakup pszenicy. Pewne zainteresowanie przejawiała również Austria, która nabyła 2 ładunki żyta "No 2 American Western" i zamierza nabyć dalsze dwa ładunki żyta oraz cztery ładunki pszenicy w najbliższym czasie. Ostatnie oficjalne sprawozdania wykazują spadek transakcji zawieranych w ramach paktu pszenicznego.

W Antwerpii zanotowano wzrost popytu na jęczmień kanadyjski i kilka transakcji zawartych zostało na rachunek Norwegii i Danii. Oczekuje się zakupu 100.000 ton zbóż na paszę przez Niemcy zachodnie, w tym znacznych ilości jęczmienia kanadyjskiego. Wielka Brytania zakupiła pewne ilości jęczmienia syryjskiego i libańskiego. Bra jest regularnych ofert z Australii, jednakowoż pewne ilości jęczmienia z nowych zbiorów sprzedane zostały Wielkiej Brytanii. Norwegia zakupiła 10.000 ton "Federal barley" w Stanach Zjednoczonych, natomiast Japonia nie zainteresowała się ofertami i będzie prawdopodobnie starała się pokryć większość swych potrzeb w Iraku, i Syrii. W dotychczasowym okresie bieżącego sezonu Kanada miała duży udział w obrotach światowych jęczmieniem i wysyłki były znacznie większe niż w analogicznym okresie ubiegłego sezonu. Oczekuje się, iż eksport w pozostałym okresie sezonu będzie również dość duży. Brak opadów w północnej Afryce spowodować może pogorszenie widoków zbiorów. Z drugiej strony perspektywy w Iraku i Syrii są nadal pomyślne i w kołach handlowych utrzymuje się mniemanie, że Irak będzie miał nadwyżkę 500.000 ton z nowych zbiorów.

Na rynku owsa panowało na ogół niewielkie ożywienie. Wielka Brytania zakupiła niewielką partię owsa w Australii. Owies kanadyjski był nadal oferowany w Antwerpii z terminami dostawy do października/listopada ale nabywcy nie wykazywali większego zainteresowania. Ceny na rynkach północno-amerykańskich

2

miały słabą tendencję przy końcu marca. W tygodniu kończącym się 29 marca nie zanotowano wysyłek ze Stanów Zjednoczonych, natomiast wysyłki z Kanady wyniosły 17.690 ton wobec zaledwie 4.100 ton w poprzednim tygodniu. Eksport owsa z Kanady podobnie jak i jęczmienia wykazuje w bieżącym sezonie znaczny wzrost w porównaniu z poprzednim.

Na rynku amerykańskim kukurydzy nastąpiło przy końcu marca pewne ożywienie spowodowane szczególnie zakupami Wielkiej Brytanii, która zakupiła ogółem 33.000 ton "No 2 Yellow American", wvsówka w maju. Norwegia zakupiła około 17.000 ton. Indie zakupiły 3 ładunki miło. Niemcy zachodnie zakupiły mają w najbliższym czasie znaczne ilości miło w Stanach Zjednoczonych. Argentyna sprzedała Wielkiej Brytanii 25.000 ton kukurydzy, dostawa w kwietniu/maju. Kukurydza z Burmy i Abisynii nie była oferowana. Francja interesuje się nadal importem kukurydzy z Włoch. Cena kukurydzy argentyńskiej odpowiada mniej więcej cenie płaconej ostatnio za inną niedolarową kukurydzę, co wydaje się wskazywać na to, że Argentyna pragnie umieścić na rynku te ograniczone nadwyżki, którymi będzie dysponować z nowych zbiorów. W okresie najbliższych miesięcy większa część zapotrzebowania krajów importujących będzie nadal pokrywana w Stanach Zjednoczonych, gdyż małe jest prawdopodobieństwo poważniejszych zmian w ogólnej sytuacji podaży, tak dalece jak dotyczy to innych krajów eksportujących. Południowa Afryka nie będzie miała nadwyżek eksportowych.

Widoki zbiorów pszenicy ozimej w Stanach Zjednoczonych są pomyślniejsze niż w ubiegłym roku. Szkody wywołane mrozem są mniejsze niż w okresie kilku ubiegłych lat. Zakładając, że zbiór pszenicy jarej będzie przeciętny, niektórzy rzeczoznawcy są zdania, że ogólne zbiory pszenicy w 1952 r. osiągną 1.225 mln buszli wobec 987 mln w poprzednim sezonie. W Kanadzie wiosna rozpoczęła się dość wcześnie. Kilka portów na jeziorach jest już czynnych i rozpoczął się transport zbóż.

W Argentynie spadły deszcze, co ułatwi farmerom przygotowanie gleby pod nowy siew pszenicy.

W Madrasie istnieje ponownie groźba głodu, pozatem jednak widać się że zbiory w Indiach w nadchodzącym sezonie będą lepsze.

Na Środkowym Wschodzie widoki są nadal pomyślne. Irak zwolnił na eksport 120.000 ton jęczmienia ze starych zbiorów w oczekiwaniu dobrych nowych zbiorów.

W Marokko i Północnej Afryce istnieje obawa pogorszenia stanu zbiorów dotychczas dobrze się zapowiadających z powodu niedostatecznych opadów.

Widoki zbiorów w Europie są naogół zadawalające. Stan pszenicy ozimej we Włoszech jest pomyślny.

Australia czyni wysiłki w kierunku wzmożenia produkcji pszenicy

Australijski Minister Handlu i Rolnictwa, Mc Even oświadczył, że czynione będą wszelkie wysiłki w celu zwiększenia produkcji pszenicy. Specjalna uwaga zostanie zwrócona na takie zagadnienia jak zabezpieczenie odpowiednich rąk do pracy oraz zaopatrzenie rolnictwa w potrzebne materiały i sprzęt.

Rząd australijski w celu przyjęcia z pomocą producentom postanowił podnieść cenę pszenicy zużywanej w kraju na paszę do poziomu cen w ramach paktu t.j. 16 sh 1 d za buszel f.o.r. porty. Ponadto mają być wprowadzone nowe ułatwienia przy zakupie maszyn i sprzętu rolniczego, czynione będą starania aby zapewnić lepsze zaopatrzenie w wodę oraz zniesiona zostanie opłata eksportowa w wysokości 2 sh 2 d za buszel dla pszenicy ze zbiorów 1952/53 r. Jednakowoż istnieją poważne wątpliwości czy posunięcia rządu australijskiego zdołają w szerszej mierze wpłynąć na wzrost produkcji pszenicy i zahamować działanie czynników, które spowodowały spadek rentowności tej gałęzi produkcji.

Argentyna dąży do powiększenia obszaru zasiewu zbóż

Argentyńskie Ministerstwo Rolnictwa zamierza powiększyć w 1952 roku obszar zasiewu wszystkich zbóż. Projektowane przez rząd obszary zasiewów poszczególnych zbóż w 1952 r. przedstawiają się następująco w porównaniu z poprzednim sezonem.

	Projektowany obszar zasiewów w 1952 r.	Powierzchnia zasiewów w 1951 r.
	----- / w akrach/	
pszenica	18.500.000	11.900.000
kukurydza	9.300.000	7.400.000
owies	4.050.000	2.990.000
jęczmień	2.900.000	2.165.000
żyto	6.220.000	5.950.000

Projektowane obszary zasiewu owsa, jęczmienia i żyta odpowiadają przedwojnemu, natomiast jeśli chodzi o pszenicę i kukurydzę są znacznie mniejsze niż w 1938/39 r. Według zamierzeń rządowych obszar zasiewu pszenicy byłby jednakowoż największy od 1938/39 r. a kukurydzy - największy od 1945/46 roku.

Projekty rządu napotkają przypuszczalnie na poważne trudności a to z powodu braku odpowiednich kredytów dla rolnictwa, braku rąk do pracy jak również niedostatecznego stopnia mechanizacji rolnictwa.

W sprawie odnowienia Międzynarodowego Paktu Pszenicznego

Okres obowiązywania Międzynarodowego Paktu Pszenicznego upływa z dniem 31 lipca 1953 roku i w związku z tym dyskutowana jest sprawa jego odnowienia. Kraje importujące wypowiadają się za odnowieniem Paktu, gdyż ceny po których zakupują pszenicę na mocy porozumienia są znacznie niższe od cen wolnorynkowych. Kraje te dążą również do zwiększenia kontyngentów eksportowych w ramach Paktu. Oficjalne czynniki w Stanach Zjednoczonych i Kanadzie uważają odnowienie Paktu za korzystne i wydaje się, że Australia przychyliła się do tego stanowiska. Kraje eksportujące są jednakowoż zdania, że należałoby podwyższyć cenę maksymalną pszenicy sprzedawanej w ramach Paktu. Przypuszcza się, że Australia zażąda podwyżki o 3 sh za buszel do poziomu 19 sh 1 d za buszel /78 dolarów za tonę/. Kanada zamierza domagać się jeszcze większej podwyżki do poziomu 235 centów za buszel /86 dolarów za tonę/, podczas gdy obecnie obowiązująca cena maksymalna wynosi 180 centów za buszel /66 dolarów za tonę/.

Import pszenicy do Brazylii

Brazylia zmuszona będzie importować w 1952 r. 1,2 - 1,5 mln ton pszenicy. Zapotrzebowanie krajowe ocenia się na 1,5 - 1,8 mln ton i tylko w niewielkim stopniu może być pokryte z własnej produkcji, wynoszącej w przybliżeniu 300.000 ton.

W okresie pierwszych 9 miesięcy 1951 r. Brazylia importowała 723.797 ton pszenicy z Argentyny, 96.765 ton ze Stanów Zjednoczonych, 11.300 ton z Urugwaju oraz 6.031 ton maki z Argentyny, 15.891 ton ze Stanów Zjednoczonych i 39.713 ton z Urugwaju.

Zgodnie z oświadczeniem brazylijskiego Ministra Finansów, Brazylia w 1952 roku nie będzie odczuwać braku pszenicy pomimo, że zawiodły dostawy z Argentyny, gdyż importuje znaczne ilości ze Stanów Zjednoczonych i Kanady oraz może zakupić pewne ilości na innych rynkach. Rząd brazylijski otrzymał pożyczkę 37,5 mln dolarów z Międzynarodowego Funduszu Monetarnego w celu częściowego pokrycia kosztów zakupu pszenicy w Stanach Zjednoczonych. Na mocy porozumienia z rządem Urugwaju zakupionych zostanie w najbliższym czasie 40.000 ton pszenicy i 80.000 ton maki. W styczniu Bank Brazylii wydał licencje na import 171.913 ton pszenicy ze Stanów Zjednoczonych.

Konsumcja pszenicy w Wielkiej Brytanii

Według oświadczenia brytyjskiego Ministra Wyżywienia, obecna konsumpcja maki we wszystkich postaciach stanowi równowartość 6 mln ton pszenicy rocznie. Około 24% ogólnego

zapotrzebowania na pszenicę pokrywanych jest z produkcji krajowej. Wobec trudności płatniczych i konieczności ograniczenia importu rząd brytyjski nie będzie mógł zezwolić farmerom na zatrzymanie większych ilości pszenicy w celu zużycia jej na paszę.

Podaż pszenicy w Kanadzie

Firma Norris Grain Co. w Winnipeg ocenia, że nadwyżka eksportowa pszenicy oraz remanenty wyniosły z końcem lutego 429 1/4 mln buszli wobec 254 1/2 mln buszli w analogicznym okresie ubiegłego roku.

Zwierzęta i artykuły pochodzenia zwierzęcego

Zmiany w eksporcie artykułów rolniczych z Irlandii, pogarsza- ją zaopatrzenie rynku brytyjskiego.

W ostatnich latach zaznacza się wyraźnie obniżenie eks-
portu rolniczego Irlandii. W porównaniu z latami przedwojen-
nymi zmniejsza się ilość eksportowanego bydła, owiec i trzo-
dy chlewnej, bekonu, masła i jaj. Rozwija się jedynie wywóz
wołowiny, mleka w proszku i skondensowanego, oraz drobiu.
Ogółem jednak wartość eksportu spada. Najważniejszym odbior-
cą jest Anglia pochłaniająca prawie całe nadwyżki Irlandii.
W roku 1951 wartość eksportu do Anglii stanowiła 84% w tym
do Irlandii Północnej 13% / wartości całego eksportu Irlan-
dii. Przed wojną stosunek ten był wyższy. Zmiany w ekspor-
cie Irlandii do Wielkiej Brytanii przedstawia poniższa tabe-
la:

		1 9 3 8	1 9 5 1
bydło opasowe x/	szt.	158.977	137.552
bydło jatkowe	"	468.006	303.552
bydło mleczne	"	70.981	13.621
owce i jagnięta	"	297.440	15.742
tuczniaki	"	37.331	-
wołowina świeża			
lub chłodzona	ton	129	6.377
wołowina mrożona	"	-	196
wołowina puszkowana	"	-	10.443
baranina	"	1.218	878
becon i szynki	"	28.292	484
indyki	"	2.452	4.912
inny drób	"	2.736	5.072
mleko w proszku	"	-	2.342
mleko skondensowane	"	6.216	7.211
masło	"	19.175	-
jaja w skorupkach	mln szt.	306	220

x/ obejmuje również eksport do Irlandii Północnej.

Udział innych krajów, poza Anglią, w eksporcie Irlan-
dii zwiększa się z roku na rok. W roku 1950 wynosił on 12%,
a w 1951 - 16%. To systematyczne przechodzenie na inne rynki
spowodowane jest z jednej strony koniecznością pokrycia ujem-
nego bilansu płatniczego, a z drugiej korzystniejszymi cenami
jakie Irlandia otrzymuje w innych krajach za swoje produkty.

Celem zrównoważenia bilansu płatniczego, Irlandia stara się o powiększenie dostaw na rynki dolarowe, a przede wszystkim do Stanów Zjednoczonych. Wobec obniżenia się ilości i wartości eksportu artykułów rolniczych, które stanowią podstawowe źródło dochodów Irlandii, należy przypuszczać, że w najbliższych latach będzie ona w coraz większym stopniu starać się o sprzedaż tych artykułów za dolary, ponieważ może ona pokrywać nimi wszystkie swoje zobowiązania. Niezależnie od rynków dolarowych, Irlandia stara się, z coraz większym powodzeniem, sprzedawać niektóre produkty na innych rynkach kapitalistycznych Europy, uzyskując za nie znacznie wyższe ceny niż w Anglii. Wycofywanie się Irlandii z rynku angielskiego jest bardzo dotkliwe dla Wielkiej Brytanii, która w ten sposób traci dostawy taniej żywności ze strefy szterlingowej. Wobec obecnych trudności walutowych Anglii nawet nie duże obniżenie dostaw z Irlandii jest bardzo niekorzystne. Anglia będzie się musiała teraz starać o nowych dostawców co wobec jej polityki tanich cen jest bardzo trudne.

J a j a: Eksport jaj z Irlandii obniża się systematycznie od kilku lat, tak że spadł już poniżej ilości przedwojennych. W roku 1949 osiągnął szczytową po wojnie wysokość - 405,6 mln sztuk, w 1950 spadł do 402,7 mln sztuk, a w 1951 - do 219,9 mln sztuk. /W 1938 Irlandia eksportowała 305,7 mln szt. jaj/. Spadek ten spowodowany jest znacznym obniżeniem produkcji. Jaja na eksport dostarczane są w Irlandii przeważnie z nadwyżek w okresie największego nasilenia produkcji t.zn. od lutego do sierpnia. W innych miesiącach produkcja nie wystarcza na potrzeby kraju. Jaja produkowane są prawie wyłącznie w gospodarstwach rolnych. Próby zwiększenia produkcji przez organizowanie produkcji handlowej nie udały się ponieważ musi być ona oparta o importowane pasze, które są obecnie tak drogie, że produkcja nie opłaca się. Ceny jaj wyznaczone w kontrakcie z Wielką Brytanią, która importuje prawie całą nadwyżkę Irlandii są tak niskie, że zupełnie zniechęcają rolników do produkcji. W tej sytuacji zwiększa się konsumpcja jaj na farmach ponieważ są one najtańszym źródłem białka dostępnego dla ludności wiejskiej. Pogłowie kur w Irlandii zmniejszyło się z 21 mln w czerwcu 1950 do 18.500 w czerwcu 1951. Eksport jaj na początku roku 1952 jest o ~~dwie~~ trzecie mniejszy niż w tym samym okresie poprzedniego roku. Przypuszcza się, że w roku 1952 będzie on niższy niż w 1951 o ile ceny nie będą podwyższone do poziomu opłacalności produkcji. Obliczono, że dla podniesienia produkcji do poziomu roku 1950 cena jaj powinna wynosić 3s 5d. W bieżącym kontrakcie angielskim wynosi ona 2s 9d.

M a s ł o: Eksport masła uległ dużym zmianom w stosunku do lat przedwojennych. W roku 1938 Irlandia wywiozła 19.176 ton masła. Po wojnie eksport ustał zupełnie. W roku 1949 wywieziono po raz pierwszy 640 ton, w roku następnym już 3.130, a w roku 1951 eksport spadł do 229 ton. Okazało się również że produkcja krajowa w tym roku nie wystarczyła na potrzeby ludności i że zapasy na zimę są niewystarczające, tak że

trzeba było importować około 2.000 ton masła z Nowej Zelandii po cenie 380 £ za tonę, oraz 3.000 ton z Danii. Spadek produkcji masła w roku 1951 wywołany został ostrymi warunkami atmosferycznymi podczas zimy 1950/51, co zmniejszyło mleczność krów. Eksport masła z Irlandii ograniczony jest przez rozwój produkcji mleka skondensowanego i mleka w proszku, oraz czekolady, mlecznej, które są eksportowane w coraz większych ilościach.

Mleko w proszku i skondensowane: Eksport mleka w proszku zwiększa się z roku na rok. Przed wojną wynosił on 585,5 ton a w 1950 doszedł do 2.654,5 ton. W 1951 wykazał on dalszy wzrost o 27%. Eksport mleka skondensowanego również większy niż przed wojną zwiększył się w stosunku do roku 1950 o 4% dochodząc do wysokości 8.808,8 ton.

Łom czekoladowy: Jedną z najnowszych gałęzi przemysłu jest produkcja łomu czekoladowego, który jest eksportowany w coraz większych ilościach. W roku 1951 eksportowano 25.000 ton łomu o wartości przeszło 4 mln £.

Ser: Eksport serów w porównaniu z okresem przedwojennym zmniejszył się bardzo poważnie. W roku 1938 wynosił on 1.026,5 ton, w 1950 - 447 ton, a w 1951 - 408 ton, ponieważ mleko zużywane jest na produkcję mleka w proszku, skondensowanego i czekolady.

Bydło: W czerwcu 1951 stan bydła w Irlandii osiągnął najwyższy od roku 1921 poziom - 4.381.000 sztuk. W tym ilość bydła jatkowego które stanowi trzon eksportu była również rekordowo duża - 1.145.000 sztuk. Eksport bydła w roku 1951 był nieco niższy niż w poprzednim roku a o 30% mniejszy niż przed wojną. Wynosił on 489.531 sztuk. Bydło w trzech czwartych eksportowane jest do Wielkiej Brytanii. Wywóz do tego kraju ma jednak tendencję do kurczenia się ponieważ ceny jakie otrzymuje Irlandia na tym rynku są niższe od cen innych rynków europejskich. Ceny płacone przez Anglię są przeciętnie o 20% niższe niż ceny innych odbiorców.

Owce: Bardzo znacznie obniżył się eksport owiec. Przed wojną wynosił on 247.548 sztuk a w 1951 tylko - 86.288 sztuk.

Drobiaz: Obroty drobiem również wykazują spadek od roku 1949. W porównaniu z rokiem 1950 spadły one o 12% lecz były prawie dwukrotnie wyższe niż przed wojną. Wysokość ich wynosiła w roku 1951 - 9.827 ton. Eksport drobiu do Wielkiej Brytanii rozwija się pomyślnie ze względu na korzystny układ cen. Eksport indyków do tego kraju w latach 1950 i 1951 - 1.000.000 sztuk czyli był dwukrotnie większy niż przed wojną.

Przeciętna cena otrzymywana w grudniu 1951 przez farmerów wynosiła 4s za lb. W roku 1952 nie przewiduje się spadku obrotów drobiem z Wielką Brytanią.

B e k o n i s z y n k i: Eksport bекonu i szynki w roku 1951 wynosił zaledwie 17% ilości przedwojennych. Spowodowane jest to znacznym obniżeniem hodowli trzody chlewnej i produkcji bекonu. 1 czerwca 1951 stan trzody chlewnej w Irlandii wynosił 548.000 czyli o 97.000 sztuk mniejszy niż przed wojną. Produkcja trzody chlewnej oparta jest o pasze importowane które sprowadzane są ze strefy dolarowej. Wobec wysokich cen pasz produkcja obecna nie jest opłacalna. Przypuszcza się, że w roku 1952 może zabraknąć bекonu i szynki nawet na rynku krajowym.

W o ł o w i n a: Dewaluacja otworzyła bardzo dogodny rynek zbytu irlandzkiej wołowiny w Stanach Zjednoczonych. Również inne kraje zaczęły kupować coraz większe ilości tego mięsa w Irlandii. Eksport wołowiny bardzo intensywnie rozwija się po wojnie. W 1949 roku wynosił on 997 ton, w 1950 - 6.400 ton, a w 1951 - 16.286 ton. Pierwszy transport wołowiny został wysłany do Stanów Zjednoczonych w jesieni 1950. W 1951 eksport do tego kraju rozwinął się w formie stałych dostaw. Szczegóły eksportu wołowiny z Irlandii w 1951 przedstawia poniższa tabela:

	Świeża i chłodzona		Mrożona	
	ilość ton	wartość £	ilość ton	wartość £
Anglia	6.375	1.02.500	193	58.500
Belgia	-	-	508	118.000
Francja	239	48.000	10	2.000
Włochy	229	42.500	-	-
Hiszpania	-	-	914	205.500
Niemcy zachodnie	-	-	1.000	283.000
Szwecja	-	-	457	67.000
Kanada	-	-	559	166.000
Inne ^{x/}	25	5.000	1	500
Razem	6.868	1.124.000	3.642	2.859.300

x/ obejmują ilości dostarczane do USA

Mimo, że Anglia importuje największe ilości wołowiny, Irlandia bardziej opłaca się wysyłać mniejsze ilości do Stanów Zjednoczonych, ponieważ ceny uzyskiwane tam są znacznie wyższe. Za każdy cwt wołowiny eksportowanej do Anglii Irlandia otrzymuje przeciętnie 8 £ 3s 10d a za każdy cwt wołowiny wywożonej do Stanów Zjednoczonych - 16 £ 7s 9d. Wyższe gatunki mięsa eksportowane są do Anglii po cenach o połowę niższych/gorsze do Stanów Zjednoczonych. Dotychczas wysyłano do USA tylko mięso mrożone, ponieważ było ono łatwiejsze do przewozu. Doniero znaczna obniżka cen mięsa mrożonego w Stanach Zjednoczonych doprowadziła do tego, że

różnica cen mięsa mrożonego i chłodzonego zwiększyła się do tego stopnia, że Irlandia zaczęła rozwijać tę gałąź eksportu. W roku 1952 możliwe jest że dostawy mięsa chłodzonego będą się rozwijały kosztem eksportu mięsa mrożonego.

W o ł o w i n a w p u s z k a c h : Eksport mięsa wołowego w puszkach nie istniejący przed wojną bardzo szybko rozwija się w latach powojennych. W roku 1951 osiągnął on już poziom 11.043 ton. Do Anglii eksportowano 10.160 ton czyli 95% eksportu tego mięsa.

Wątpliwości Nowej Zelandii odnośnie kontraktu mięsnego z Anglią

Z Nowej Zelandii dochodzą głosy wyrażające przekonanie że przewidywania zwiększenia eksportu mięsa do Wielkiej Brytanii o 100.000 ton w roku 1952 są zbyt optymistyczne. O ile farmerom nowo zelandzkim danoby odpowiednią zachętę w postaci wysokich cen, liczniejszej i łatwiej dostępnej siły roboczej, maszyn i innych środków produkcji, mogliby wyprodukować znacznie więcej mięsa dla Anglii. Dopóki jednak warunki te nie są wypełnione Nowa Zelandia może przypuszczać że nie zostaną one dotrzymane. Panuje tam przekonanie, że Anglia jest obecnie w tak trudnej sytuacji żywnościowej, że pójdzie na wszelkie ustępstwa. Dotychczas podwyższyła ona ceny za mięso nowozelandzkie przeciętnie o 15%. Rząd Nowej Zelandii zdecydował, że jedynie połowa tej podwyżki zostanie w bieżącym sezonie wypłacona farmerom a wypłata drugiej połowy w roku następnym nie została jeszcze im zagwarantowana. Decyzja ta wywołała niezadowolenie wśród farmerów którzy uważają że suma zablokowana przez rząd powinna być im wypłacona. Nie są oni również zadowoleni z tego że Wielka Brytania nie zagwarantowała nic oprócz przyrzeczenia, że zakupi całą nadwyżkę mięsa Nowej Zelandii w ciągu najbliższych 15 lat. Nie gwarantuje ona nawet odpowiedniej rewizji cen w następnych latach. Nowa Zelandia zobowiązała się ostatnio do dostaw mięsa chłodzonego. Cena tego mięsa w najwyższym gatunku wynosić ma 125 £ za tonę czyli o 23 £ więcej, niż cena wołowiny mrożonej. Wznowienie eksportu tego gatunku mięsa jest jednak bardzo trudne, ponieważ od chwili zaprzestania tego eksportu, minęło już 23 lata. Przemysł nowozelandzki przestawił się już na inne gałęzie produkcji więc nie łatwo będzie zorganizować produkcję składowania i odpowiedni transport.

Eksport masła ze Szwecji

Szwedzki przegląd gospodarczy podaje, że na skutek podwyżki cen na rynku wewnętrznym, konsumpcja masła spadła o 13%. Nadwyżki powstałe z ograniczenia konsumpcji wewnętrznej zostały eksportowane po cenach znacznie niższych niż krajowe. Podwyższyło to ilość eksportowanego masła w roku 1951 do 26.300 ton. Głównymi odbiorcami były Niemcy zachodnie,

Czechosłowacja, Finlandia, Kanada i N.R.D. Na 1 stycznia 1952 zapasy masła wynosiły 3.600 ton, czyli o 1.300 ton mniej niż przed rokiem. Ministerstwo Rolnictwa w roku 1952 przeprowadza reorganizację produkcji artykułów mleczarskich polegającą na zmniejszeniu produkcji mleka. W związku z tym przewiduje się że nadwyżki eksportowe masła będą wynosiły 20.000 ton. Ilość ta zostanie sprzedana zagranicą, o ile nie wystąpi zwiększenie konsumpcji krajowej.

Trudności kanadyjskiego przemysłu mleczarskiego

Ograniczenia importowe Wielkiej Brytanii doprowadziły do wielkich trudności przemysłu mleczarskiego Kanady. Zamknięcie granicy ze Stanami Zjednoczonymi z powodu gwałtownego wybuchu zarazy pyska i racie w Sasakatchewan uniemożliwiło zbyt artykułów mleczarskich i pozostawiło przemysł kanadyjski z dużymi nadwyżkami mleka. Wielka Brytania przestała kupować sery z Kanady a Stany Zjednoczone wstrzymały import bydła mlecznego. Warunki te zmusiły Kanadę do zrezygnowania z importu masła z Nowej Zelandii i do gromadzenia zapasów mleka i jego przetworów w formie konserw. Nadwyżka mięsa wieprzowego które również trzeba było zmagazynować z powodu braku rynków zbytu, zapełniła już magazyny i chłodnie. Produkcja konserw stała się więc jedynym sposobem ratowania nadwyżek. Przypuszcza się że do lata rząd kanadyjski będzie musiał zmagazynować wiele milionów funtów wieprzowiny w konserwach i przetworów mleczarskich.

Światowy eksport tłuszczów zwierzęcych

Według BIKI światowy eksport tłuszczów zwierzęcych przedstawiał się w ostatnich latach następująco:

	Srednia 1935-1939	1950	1951	Szac. 1952
	----- / w tysiącach ton/ -----			
Masło	417 ^{x/}	386	358	367
Smałec	213	386	340	340
Słonina	164	272	336	295
Razem tłuszcze zwierzęce	794	1.044	1.034	1.002
Tłuszcze:				
wielorybie	494	386	390	395
rybie	122	122	113	109
z kaszalotów	27	50	82	91
Razem tłuszcze zwierząt morskich i ryb	643	558	585	595
x/średnia 1933-1937				

Wiadomości z norweskiego rynku rybnego

Według wiadomości z Norwegii, norweska produkcja tłuszczów rybnych wynosiła w sezonie 1951/52 = 220.707 hl w tym 183.400 hl tranu. Zarówno wyniki ekspedycji norweskich jak i zagranicznych są znacznie lepsze niż w poprzednim sezonie. Przeciętna produkcja pływających przetwórci norweskich była o 6.000 hl większa niż w sezonie 1950/51, a zagranicznych o 2.000 hl. Cztery ekspedycje brytyjskie osiągnęły łącznie 108.800 hl tranu czyli o około 8.000 hl więcej niż w poprzednim sezonie. Południowo Afrykańska ekspedycja /Abraham Larsen/ zdobyła 368.000 hl tranu czyli o 44.200 hl więcej niż przed rokiem. Ekspedycja holenderska /Willem Baroudsz/ osiągnęła rekordowo wysoki wynik sezonowy wyrażający się cyfrą 22.060 hl tranu. Zwiększenie podaży doprowadziło do tego że na norweskim rynku tłuszczów rybnych zapanowała tendencja wyczekiwania i braku transakcji. Oprócz 15.000 ton sprzedanych przed zakończeniem sezonu po 120 £ za tonę, nie zawarto ani jednej umowy o eksport tranu. Ceny znacznie spadły. W połowie marca wahały się one w granicach 85-90 £ za tonę. Równolegle do spadku cen tranu, obniżyły się ceny oleju śledziowego mimo że Norwegia nie eksportuje surowego oleju śledziowego, a tylko rafinowany. Eksport tranu i olejów rybnych z Norwegii w roku 1951 oceniany jest na 30 mln koron. Mimo że eksport do Stanów Zjednoczonych znacznie się zwiększa, perspektywy zbytu tych artykułów są coraz gorsze ze względu na silną konkurencję tłuszczów mineralnych i koncentratów witaminowych które zastępują tran. Przewiduje się natomiast duży zbyt tłuszczów technicznych do wyrobu mydeł, kosmetyków, barwników, mas plastycznych i innych oraz tłuszczów dla przemysłu chemicznego i tekstylnego. Norwegia buduje obecnie nową fabrykę tych tłuszczów. Będzie ona miała zdolność przerobu 10.000 ton surowych olejów rocznie.

Wiadomości z kapitalistycznego rynku skór surowych

Ostatnia dekada marca nie przyniosła większych zmian na kapitalistycznych rynkach skór surowych. W okresie tym na rynku w Buenos Aires brak było nabywców zagranicznych pomimo faktu obniżonych oficjalnych cen IAPI - o czym donosił poprzedni numer Rynków Towarowych - oraz gotowość przyznania dodatkowo większych rabatów tak przez eksporterów państwowych jak i prywatnych. Agenci z Niemiec zachodnich poszukiwali wprawdzie w tym czasie ofert na 70.000 skór, ale jak donoszą ostatnio, zakup ten bądź dokonany był na innym rynku południowo amerykańskim, bądź w portach kontynentalnych z niesprzedanych zakupów eksporterów argentyńskich. Niektórzy z tych eksporterów uzyskali ostatnio duże ilości towaru od IAPI po niższych cenach, lecz zmuszeni byli anulować częściowo kontrakty zapłacić za anulowanie po 5% od wartości kontraktu, wobec nie możliwości znalezienia nabywców zagranicznych.

Słabość popytu europejskiego przypisywana jest z jednej strony znacznym zakupom w latach ubiegłych - 1950 i pierwszej połowie 1951 r. w wyniku których większość importerów europejskich posiada jeszcze dosyć znaczne zapasy, z drugiej strony rozszerzającemu się kryzysowi przemysłów lekkich w krajach zachodnio-europejskich i w Stanach Zjednoczonych. Innym jeszcze czynnikiem hamującym zakupy skór na rynkach południowo amerykańskich są trudności płatnicze. Szwecja np. woli obecnie kupować garbowaną skórę na kontynencie, zamiast nabywać surowiec u amerykańskich producentów. Z rynku urugwajskiego donoszą o pełnym zastoju; na rynku brazylijskim miały miejsce w końcu marca jedynie nieznaczne transakcje. W rezultacie powyższych tendencji, w ostatnim tygodniu marca nastąpił dalszy nieznaczny spadek cen o 1/2 - 1d na lb w odniesieniu do B.A. Frigor. Heavy Ox które notowane były - jak podaje The Leather World z 27.III na poziomie 17 1/2 - 18d za lb. Wskaźnik cen skór surowych importowanych i krajowych obliczany przez angielską "United Tanners' Federation's" obniżył się w okresie od 11/III do 25/III o jeden punkt jeśli chodzi o skóry wołowe i 4 punkty w odniesieniu do skór krowich.

Przetwory spożywcze, art. kolonialne, owoce i warzywa

Meldunki ze światowego rynku cukru

W ostatnim swoim przeglądzie światowego rynku firma O. Czarnikow omówiła sytuację na rynku cukru w miesiącu marcu. W miesiącu tym całkowita sprzedaż Kuby wyniosła 100.000 ton dając od początku sezonu według szacunków tej firmy 1.200.000 ton wobec 1.750.000 ton w tym samym okresie roku poprzedniego. Początek miesiąca charakteryzował się słabą tendencją przy cenie 4,25 ¢ za lb. fas. Zwyżka cen cukru Kontrakt nr. 4 o 5 punktów w pierwszych dniach marca spowodowana była mocniejszą tendencją cukru krajowego. W lokalnych notowaniach transakcje w tym czasie dochodziły nawet do 4,35 ¢ za lb. Bardziej istotnym czynnikiem, który przyczynił się do wzmocnienia cen było ogólne przekonanie, że Kuba chce zapewnić sobie wyższy poziom cen przed zrealizowaniem rezerw specjalnych. W dniu 10 marca zamach stanu na Kubie przyniósł reptywne podniesienie cen cukru, a transakcje cukrem surowym ograniczyły się prawie wyłącznie do Kontraktu nr. 4 i ceny jego wahały się ostro. Cukier Kontrakt nr. 4 notowano w tym okresie po 4,45 ¢ za lb. fas, a sprzedawcy żądali nie mniej jak 4,50 ¢. Z drugiej strony ta podniesiona cena spowodowała wstrzymanie się od zakupów rafinerii, na skutek czego zanotowano powtórne osłabienie tendencji cen. W ostatnich dniach marca dokonano niewielkich transakcji po cenie 4,30 ¢.

Uspokojenie sytuacji politycznej na Kubie przyczyniło się do dalszego spadku cen cukru. W momencie kiedy cena cukru osiągnęła 4,25 ¢ za lb. na rynku zanotowano większe zainteresowanie ze strony nabywców i dokonano kilku transakcji, w tym o ile wierzyć, dwa lub trzy ładunki do Japonii z wysyłką kwiecień-maj. Przy takim poziomie cen Kuba ograniczała sprzedaż cukru, co w połączeniu ze zwiększonym zapotrzebowaniem ze strony odbiorców wzmocniło tendencję. Syria zakupiła niewielką ilość cukru kubańskiego po 4,25 ¢ za lb. fas, ale krążące pogłoski o zwiększeniu kwot eksportowych Kuby przyniosły okresowy spadek cen i dokonywano transakcji po cenie nawet niższej niż 4,22 ¢. Pogłoski te były jednak bezpodstawne na skutek czego ceny ponownie zwyżkowały. W tym okresie Holandia zakupiła ładunek cukru po 4,30 ¢ oraz po tej samej cenie kilka tysięcy ton cukru z Haiti. Przewidywania że Niemcy zachodnie będą poszukiwały ofert na 20.000 ton cukru surowego płatnego w szterlingach i w krótkim czasie na dalsze 30.000 ton płatne w dolarach, miało znaczny wpływ na rynek. Odłożenie jednak tych przetargów osłabiło ponownie rynek. Jak podaje Public Ledger Niemcy zamierzały jeszcze w pierwszych dniach kwietnia otworzyć jednak przetarg na całe 50.000 ton. W ostatnich dniach marca na światowym rynku cukru panował zupełny zastój i ceny notowano po 4,30 ¢ fas.

Na początku kwietnia cukier kontrakt nr 4 spadł o kilka punktów na dostawach na bliskie miesiące, a jeszcze więcej na dalsze. Wiadomość o otworzeniu zachodnio-niemieckim importerom kredytu w wysokości 10.512.000 DM na zakup surowego cukru trzcinowego za pośrednictwem rynku londyńskiego w okresie 26 marca - 26 kwietnia, wzmożniła na pewien czas ceny. Dostawy majowe zwykowały o 4 punkty. W dniu 8 kwietnia na światowym rynku notowano tendencję trochę słabszą. Ożywienie w transakcjach kryjących wywołane zostało doniesieniem z Hawany, że Kuba rozważa kwestię zwolnienia dodatkowych 200.000 ton cukru na wolny rynek. Obecnie kubańska "wolna kwota" sięga 1.800 000 long ton z czego 1.260.000 zostało już sprzedane na rynkach światowych poza USA. W dniu 8 kwietnia ceny cukru Kontrakt nr 4 na giełdzie nowojorskiej z dostawą na maj notowano 4,26 ¢, z dostawą na lipiec 4,29 ¢ za lb.

Produkcja cukru kubańskiego na 31 marca b.r. wyniosła 3.900.448 long ton, a więc o prawie 495.000 ton więcej w porównaniu z tym samym okresem roku ubiegłego.

Ugodnie z wiadomościami kół handlowych zbiory cukru w Puerto Rico w sezonie bieżącym oszacowane obecnie na 1,4 mln sh. ton mogą być niższe o 150.000 sh. ton, a to z powodu mniejszej wydajności niż w roku ubiegłym. Opierając się na poprzednich szacunkach spodziewano się osiągnąć w Puerto Rico nadwyżkę w wysokości 400 tys. ton, którą - po uwzględnieniu kwoty dla USA - zamierzano sprzedać na rynku światowym. Spadek zbiorów wpłynie niewątpliwie na znaczne zmniejszenie konkurencji dla cukru kubańskiego.

Jak podaje Public Ledger dodatkowy przydział cukru w Anglii w miesiącach letnich na przetwory wyniesie w tym roku tylko 2 funty wobec 6 funtów w roku poprzednim, 8,5 funta w 1950 i 7 funtów w 1949 r.

Według tego samego pisma Australia nie będzie mogła dostarczyć cukru dla Anglii w następnym roku, nawet jeżeli zbiory będą wyjątkowo dobre. Ilość cukru przewidywana na eksport do Anglii na podstawie umowy cukrowej wynosi 600 tys. ton; podobne ilości cukru będą zapotrzebowane w kraju.

Departament Rolnictwa USA /Biuro Handlu Międzynarodowego/ zniosł zakaz eksportu melasy niejadalnej i zamierza zwiększyć kwoty eksportowe do tradycyjnych odbiorców tego artykułu. Eksport melasy przemysłowej z USA wstrzymany był od października 1950 r. na skutek większego zapotrzebowania wewnątrz kraju. Zwolnienie na eksport spowodowane jest zwiększeniem dostaw melasy w związku ze zwiększoną produkcją cukru na Kubie i w Puerto Rico. Oszacowano że podaż melasy w USA zwiększy się w 1952 r. o 6% w porównaniu z 1951 r., kiedy wyniosła 645 mln. galonów.

K a k a o

Chociaż susza w Bahia skończyła się na początku marca, Bahia Cocoa Trade Commission w ostatnim swoim sprawozdaniu wyraża obawę, że deszcze przyszedł zbyt późno, aby uratować międzysezonowy /temporao/ zbiór kakao w 1952 r. W południowych okręgach, które mają 1/5 całego zbioru "temporao" zbiory zapowiadają się dobrze, o ile zarazą strąków ich nie zmniejszy. Zbiory z innych okręgów będą opóźnione. Oszacowanie zbioru "temporao" w obecnych warunkach jest niemożliwe. Zbiór kakao w okresie kwiecień-sierpień 1951 roku był drugim z kolei rekordem i wyniósł 1.100.000 worków. Zbiór główny, który następuje po zbiorze międzysezonowym ucierpiał bardzo na skutek suszy i został oszacowany przez Komisję w sezonie 1951/52 zaledwie 570.000 worków, wobec 1.487.000 worków w sezonie poprzednim. Ogółem zbiór "temporao" i główny w okresie 1951/52 oszacowany został na 1.670.000 worków, wobec 2.187.000 worków w 1950/51 i za wyjątkiem roku 1947/48 był najniższy od zakończenia wojny.

Obroty zagraniczne Bahia od początku bieżącego sezonu do 26 marca wyniosły 1.145.038 worków, z czego 577.107 worków zakupiły USA, 133.387 - Argentyna, 114.939 - Niemcy zachodnie, 81.215 - Anglia i 78.079 - Holandia. Sprzedaż kakao do innych stanów Brazylii wyniosła w tym okresie 33.359 worków, podczas gdy przemysł kawowy Bahia zakupił 453.939 worków. Łącznie sprzedaż w tym sezonie wyniosła 1.632.336. Zapasy kakao w Bahia na dzień 26 marca wyniosły 40.300 worków.

W pierwszych dniach kwietnia dobrze fermentowane kakao Accra z dostawą na kwiecień-czerwiec notowano na giełdzie londyńskiej po 312c 6d za 50 kg cif północne porty Kontynentu. Spadek w porównaniu z tygodniem poprzednim wyniósł 5s. Kakao Bahia z nowego zbioru notowano po 300s za 50 kg fob Ilheus. W kołach handlowych przypuszcza się, że w związku z włączeniem kakao na wolną listę Niemcy zachodnie zakupią pewne ilości w Bahia. Na giełdzie nowojorskiej w pierwszym tygodniu kwietnia ceny wahały się dość znacznie przy stałej tendencji spadkowej. Kakao Accra spot notowano na tym rynku o 12 punktów niżej ceny maksymalnej czyli po 38,25 ¢, podczas gdy kakao Bahia utrzymało się na poziomie 38,37 ¢ /cena maksymalna/.

K a w a

Departament Rolnictwa USA oszacował światową produkcję kawy na eksport w sezonie 1951-52 na 31,7 mln. worków, wobec 29,9 mln. w sezonie poprzednim i 35 mln. przed wojną.

Światowa produkcja kawy

- '000 worków a 60 kg.

	1935-40		1950-51 ^{x/}		1951-52 ^{xx/}	
	ogółem	na eks- port	ogółem	na eks- port	ogółem	na eks- port
Ameryka Półn. i Centralna	5.340	4.000	5.862	4.172	6.365	4.574
w tym:						
Salwador	1.091	1.011	1.212	1.112	990	890
Gwatemala	1.002	922	950	800	1.050	900
Meksyk	959	609	1.100	900	1.210	1.010
Ameryka Połud.	31.163	27.002	25.978	20.797	27.237	22.055
w tym:						
Brazylia	25.340	21.740	19.750	15.550	20.000	15.800
Kolumbia	4.452	4.202	5.100	4.500	6.300	5.700
Afryka	2.602	2.315	4.711	4.396	4.965	4.621
Azja	2.394	1.647	1.501	426	1.366	343
Oceania	101	53	112	82	120	90
Łącznie:	41.600	35.017	38.164	29.873	40.053	31.683

x/ dane prowizoryczne
xx/ dane szacunkowe

Wolny import kawy i kakao do Niemiec zachodnich

Rząd zachodnio-niemiecki ogłosił w dniu 1 kwietnia nową wolną listę, która zwiększa wolne kwoty importowe z krajów OEEC i ich posiadłości zamorskich z 60 do 75%. Wśród artykułów nowo-objętych tym zarządzeniem znajdują się między innymi: kawa surowa i palona, ziarno kakaowe oraz puder kakaowy.

W pierwszych dniach kwietnia na nowojorskiej giełdzie ceny kawy w dalszym ciągu zniżkowały. Amerykańskie palarnie kawy wstrzymywały się od zakupów kawy surowej i jak donoszono wielu hurtowników obniżyło swoje ceny hurtowe celem podniesienia konsumpcji krajowej. Kawa kolumbijska spot zniżkowała do poziomu 55 1/2 \$ za lb. Kawa Santos fours była do nabycia po 51 1/2 \$ za lb fob Santos. W dostawach terminowych zaobserwowano większe ożywienie po zniżonych cenach.

Rynek nasion oleistych i olejów

W pierwszych dniach kwietnia na międzynarodowym rynku nasion oleistych i olejów w dalszym ciągu notowano ograniczenie popytu ze strony Anglii jak również Francji, a właściwie tenden-

cja ta objęła prawie cały Kontynent. Jedyne grupy krajów Skandynawskich wykazywała dość znaczne zainteresowanie głównie koprą i innymi orzechami oleistymi. Pomimo, że Niemcy zachodnie przeznaczili £ 2 mln. na zakup olejów roślinnych nie wywołało to spodziewanego skutku i ceny obniżyły się powtórnie.

Na rynki siemienia lnianego ceny zniżkowały. Nabywcy oferowali ceny znacznie poniżej żądanych. Kanadyjskie siemie lniane Nr 1 z dostawą na maj-czerwiec można było nabyć po £ 185 za tonę cif. Ceny orzecha ziemnego były głównie nominalne, a orzech sudański zniżkował do poziomu £ 55 za tonę cif. Sprzedaż ziarna rycynusowego była ograniczona. Ziarno rycynusowe z Brytyjskiej Afryki Wschodniej oferowano po £ 70 na maj-czerwiec i po £ 69 na czerwiec-lipiec, za tonę ex-ship, czyli o 20s taniej niż w tygodniu ubiegłym. Rzadko spotykano ziarna rzepaku i soję.

Zainteresowanie koprą ze strony krajów Skandynawskich i Niemiec zachodnich nie zdołało zatrzymać spadku cen i w omawianym tygodniu zniżka ta wyniosła £ 2 na tonie. Koprą Straits wykazywała dużo wahania przy stałej tendencji spadkowej i notowana była w dniu 4 kwietnia po £ 59 10s z dostawą na maj-czerwiec, a po £ 57 z dostawą na czerwiec-lipiec. Spadek cen kopry na tym rynku w porównaniu z cenami na początku roku wyniósł £ 30 za tonę.

Olej lniany z Indii wykazywał ostatnio wyraźne zahamowanie tendencji spadkowej cen. Cena indyjskiego oleju lnianego z dostawą w kwieniu wyniosła £ 139 za tonę w bębnach. Dostawy na dwa następne miesiące można było uzyskać po £ 138. Za olej lniany południowo-afrykański żądano £ 140 za tonę fob, a cena oferowana przez nabywców wynosiła niewiele powyżej £ 110. Odnosnie oleju z orzecha ziemnego z Indii zaobserwowano większe zainteresowanie ze strony Kontynentu i jak podaje Public Ledger Niemcy zachodnie płaciły za ten olej £ 115 z dostawą kwiecień-maj i maj-czerwiec luzem. Ceny oleju rycynowego ulegają dalszemu spadkowi. Indyjski olej rycynowy pierwszego gatunku był do nabycia po £ 168, a drugiego gatunku po £ 149 za tonę w bębnach. Ceny oleju kokosowego zniżkowały w dalszym ciągu, co zachęciło kupców do wykonywania transakcji kryjących i na rynku cejlońskim wywołało czasowe wstrzymanie tendencji spadkowej. Dostawy na kwiecień-maj notowano po £ 76 za tonę luzem, czyli o £ 5 niżej niż poprzednio.

Wytwory pochodzenia mineralnego

Obrady węglowe OEEC

W ostatnich dniach marca zebrała się w Paryżu t.zw. rada ministrów OEEC/ organizacji krajów marszallowskich/ i m.in. zaakceptowała raport specjalnej komisji węglowej złożonej z ministrów Wielkiej Brytanii, Francji, Niemiec zachodnich i Holandii, /u utworzonej w styczniu b.r. pod naciskiem Amerykanów w celu zwiększenia wydobycia węgla krajów kapitalistycznych Europy uczestniczących w pakcie atlantyckim/. Jak donosi AFP, raport zawiera zalecenia w kierunku zwiększenia wydobycia węgla w Europie Zachodniej o 36 mln. ton w r.1953 w porównaniu z wydobyciem r.1951. Jednocześnie raport wyraża pogląd, że import węgla amerykańskiego do tych krajów winien ulec redukcji z 25 mln ton w r.1951 do 17 mln ton w r.1952 a w 1953 r. import tego węgla winien być utrzymany w granicach od 5 do 13 mln ton. W roku 1954 Europa Zachodnia nie powinna wogóle importować węgla amerykańskiego./Poprzedni raport ekspertów węglowych krajów marszallowskich ogłoszony w grudniu ub.r. wywołał niepokój, ponieważ przewidział deficyt tych krajów do pokrycia w USA w r.1956 w ilości od 25 do 35 mln ton węgla/.

W celu zwiększenia wydobycia, ostatni raport zaleca przyspieszenie inwestycji w górnictwie oraz wydanie zarządzeń zwiększających wyzysk górników. I tak proponuje się pracę przez 7 dni w tygodniu a więc i w niedziele. Dalej przewiduje się wprowadzenie specjalnego systemu "premijowania" oraz zaostrzenia kontroli lekarskiej, w celu zmniejszenia odsetka opuszczanych dniówek, wprowadzenie pracy na dwie zmiany, ułatwienia podstawowe w stosunku do zarobków górniczych w godzinach nadliczbowych i wyjątkowe traktowanie górników o ile idzie o służbę wojskową. Jak informuje "Neue Zürcher Zeitung" - celem umotywowania zatrudnienia nowych sił roboczych w górnictwie węglowym, należy przede wszystkim, w myśl sprawozdania, przezwyciężyć przeszkody natury psychologicznej. Przede wszystkim należy przekonać związki zawodowe o tym, że powinny zrezygnować z oporu wobec zatrudniania zagranicznej siły roboczej. Również werbowanie krajowej siły roboczej, szczególnie w Wielkiej Brytanii i Belgii, winno być intensywniejsze. Poprawa stosunków mieszkaniowych odegrałaby w tej dziedzinie poważną rolę. Jednocześnie raport zaleca zapewnienie górnictwu węglowemu odpowiednich kapitałów obrotowych, któreby mu pozwoliły na utrzymanie wydobycia węgla na wysokim poziomie nawet w okresach przemijających trudności ze zbytem. Na zakończenie raport stwierdza, że z jednej strony należy uznać pracę górnika za specjalnie trudną oraz udzielić pracownikom zatrudnionym w kopalniach specjalnych udogodnień, z drugiej zaś strony górnicy muszą sobie zdawać sprawę z wielkiej odpowiedzialności jaka

na nich ciąży - kończy dziennik szwajcarski.

Import węgla amerykańskiego

O ile idzie o rozmiary importu węgla amerykańskiego do Europy i związany z nim poziom atlantyckich frachtów węglowych - to sytuacja w tej dziedzinie nadal jest płynną i nieustabilizowaną. Łagodna miniona zima, zdaniem rzeczoznawców pozwoliła krajom europejskim zaoszczędzić kilkanaście milionów ton węgla i ograniczyć wydatnie import amerykańskiego węgla. Jak informuje brytyjski tygodnik "Fairplay", w Stanach Zjednoczonych nie wierzy się, aby europejskie wydobycie węgla było wystarczające, lecz panuje opinia, że europejscy importerzy celowo ograniczają import węgla amerykańskiego, aby przyspieszyć proces zniżkowy atlantyckich frachtów węglowych, które od kilku tygodni utrzymują się na stosunkowo bardzo niskim poziomie dol. 7 do 7.50 z Hampton Roads do Rotterdamu, dol. 8.50 do Zachodnich Włoch, dol. 9.50 do Francji itp.

Koła armatorskie dowodzą, że proces zniżkowy frachtów będzie zahamowany wskutek decyzji amerykańskich władz żeglugowych wycofania z eksploatacji w najbliższym czasie około 120 statków rządowych zatrudnionych w transportach węgla i ziarna, tak że z końcem czerwca około 250 statków t.zn. mniej więcej połowa uruchomionych dla tych transportów statków z floty rezerwowej USA - byłoby wycofanych z ruchu.

W związku z nadwyżką wydobycia węgla w USA w porównaniu do zapotrzebowania zapowiedziano ograniczenie produkcji, które weszło w życie począwszy od pierwszego tygodnia marca b.r. Niektóre kopalnie będą świętować jeden dzień tygodniowo/pozaniedziela/, inne zaś przez trzy dni tygodniowo. Łagodny przebieg zimy zarówno w Ameryce jak i w Europie, zmniejszył znacznie popyt na węgiel amerykański.

Amerykański tygodnik węglowy "Seward's Journal" informuje, że w związku z ograniczeniem popytu na węgiel, amerykańscy sprzedawcy obniżyli ceny węgla, zarówno krajowe jak i eksportowe od 10 do 75 centów na tonie.

Prasa amerykańska informuje, że ministerstwo handlu oraz urząd dla wzajemnego bezpieczeństwa /MSA/ podali do wiadomości, że "z powodu wzrastającej produkcji w krajach zachodnio-europejskich, zniesie się z dniem 1 kwietnia b.r. przydziały i pozwolenia na eksport węgla ze Stanów Zjednoczonych". Te same źródła przypominają, że "kontrola eksportu węgla została wprowadzona w listopadzie 1951 r., celem zabezpieczenia sprawnego przydziału węgla eksportowego dla krajów, które biorą udział we wzajemnym programie "obronno-produkcyjnym". Główni producenci węgla w Zachodniej Europie: Wielka Brytania, Zachodnie Niemcy, Francja, Belgia i Holandia, mogły podwyższyć wydobycie węgla z 436 mln. ton w roku 1950 do 456 mln. ton w roku 1951. Planowany jest dalszy wzrost do 469 mln ton w bieżącym roku. Niemcy zachodnie wydobędą w lutym przeciętnie

408.000 ton dziennie wobec 385.000 ton w tym samym miesiącu ub.r. Wydobycie w Wielkiej Brytanii podniosło się w pierwszych trzech miesiącach b.r. o więcej niż 2%. Amerykański wywóz węgla osiągnął w drugim półroczu 1951 r. 17 mln. ton, wobec zmniejszonej sytuacji planuje się wywóz węgla w roku 1952 w wysokości 20-25 mln ton, zamiast poprzednio przewidzianych od 30 do 40 mln ton⁶⁶.

Zdaniem "Rheinisch-Westfälischen Institut für Wirtschaftsforschung" węgiel amerykański, nawet po przewyższeniu obecnych braków paliwa w Europie, pozostanie nadal konkurentem, o ile się obniży obecnie jeszcze wysokie ceny frachtu morskiego. Przewidziany na rok 1952 eksport węgla z USA do Europy przedstawia dla amerykańskiego górnictwa poważne znaczenie, ponieważ krajowa konsumpcja roczna węgla w Stanach Zjednoczonych nie przekroczy obecnej ilości 450 mln ton. O ile by doszły do skutku plany utworzenia eksportowego poolu węglowego, który miałby na celu obniżenie kosztów transportu węgla z USA do Europy - to w tym wypadku mógłby węgiel amerykański pod względem cen wkrótce konkurować na niektórych europejskich rynkach z węglem wydobywanym w Europie, co nie zmienia jednak faktu, że główną przeszkodą w rozwoju importu węgla amerykańskiego do Europy, pozostanie nadal ogólny niedobór dolarowy Europy Zachodniej.

W i e l k a B r y t a n i a

Stan zapasów węgla z końcem marca był wyższy o 3,6 mln ton aniżeli przed rokiem. Stan zatrudnionych w kopalniach węgla w ciągu pierwszych dwunastu tygodni 1952 r. wzrósł o 12.600 górników. Bojkot pracy w soboty, stosowany ostatnio głównie w zagłębiach szkockich i walijskich jako protest górników przeciw ograniczeniu wydatków państwowych na ubezpieczenia społeczne, narazie ustał. W ciągu pierwszych dwunastu tygodni 1952 r. import węgla Wielkiej Brytanii zmalał o 309 tysięcy ton w porównaniu z tym samym okresem czasu ub.r. - zaś eksport wzrósł o 834 tysięcy ton. W wyniku tego stanu rzeczy Irlandia mogła zaprzestąć importu węgla amerykańskiego. W ciągu pierwszych dwunastu tygodni 1952 r. wydobycie węgla wyniosło 53,8 mln ton, t.zn. wzrosło o około 1 mln ton w porównaniu z wydobyciem w tym samym okresie czasu 1951 r. Spożycie węgla w tym samym czasie w 1952 r. wyniosło 52,1 mln ton, t.zn. było wyższe o 851 tys. ton w porównaniu z tymże okresem czasu w 1951 r.

Na podstawie wyżej przedstawionej statystyki, "Financial Times" ocenia położenie węglowe Wielkiej Brytanii jak następuje: Na początku minionej zimy łagodna temperatura pozwoliła opóźnić chwilę, kiedy trzeba było zacząć czerpać węgiel z zapasów. Zamiast rozpocząć uszczuplanie zapasów węgla już z końcem października - jak to miało miejsce stale od czasu ostatniej wojny - można było kontynuować tworzenie zapasów w ciągu całego jeszcze listopada. Ta wyjątkowo łagodna pogoda pozwoliła

nam uniknąć kryzysu węglowego w ciągu pierwszych miesięcy roku 1952. Ale nawet i bez tej łagodnej temperatury w listopadzie, dałoby się i tak uniknąć kryzysu węglowego w ciągu zimy, ponieważ nadzwyczaj łagodna temperatura trwała nadal i w ciągu stycznia i lutego. Zapasy zmniejszyły się w ciągu bieżącej zimy o 4 mln ton, podczas gdy w tym samym czasie w roku ubiegłym obniżyły się o 6 mln ton w stosunku do najwyższego ich poziomu. Ponadto z opublikowanych ostatnio statystyk wynika, że czerpanie z zapasów wcześniej ustało w ciągu b.r., aniżeli w ubiegłym. Mianowicie w 1951 r. zapasy przestały ulegać redukcji dopiero około 7 kwietnia, zaś w r. 1952 już około 8 marca. Zatem przemysł brytyjski rozpocznie nowy rok opałowy 1952/53 ze stanem zapasów większym o 3,5 mln ton aniżeli w roku ubiegłym. Ta różnica w stanie zapasów nie powinna jednak - zdaniem "Financial Times" - pozwalać na pochopne wysnuwanie zbyt optymistycznych wniosków, ponieważ, po pierwsze, import w bieżącym roku będzie o około 1 mln ton mniejszy aniżeli w roku ub., a powtórnie, eksport ma ulec zwiększeniu o 2 mln ton - a zatem rynek krajowy będzie dysponować w r.b. 3 mln ton mniej z tytułu zmian w imporcie i eksporcie. Choć spożycie krajowe węgla zapewne nie wzrośnie w r.b. o tę samą ilość co w r.ub. - a mianowicie o 5,5 mln ton - to jednak wydaje się pewnym, że wzrost wydobywania nie wyniesie tyle ile powinien, t.j. około 5 mln ton. Wprawdzie opór górników przeciw pracy sobotniej narazie się skończył oraz stan zatrudnienia pokaźnie wzrósł, ale słaba wydajność pracy nowozatrudnionych wpływa na obniżenie ogólnej wydajności kopalń.

N i e m c y z a c h o d n i e

Wydobycie węgla kamiennego w Niemczech zachodnich w styczniu i lutym b.r. wyniosło 20.900 tys. ton i było o 6,7 % większe aniżeli wydobywanie w tych samych miesiącach ub.r. Przeciętne wydobywanie na dzień górnika wzrosło w tymże czasie o 4,6%, a produkcja koksu metalurgicznego wzrosła o 15%.

W dniu 10 marca dzienne wydobywanie węgla Niemiec zachodnich osiągnęło 423.447 ton, wyznaczając rekord dziennego wydobywania w okresie powojennym. W ciągu tygodnia od 9 do 15 marca przeciętne dzienne wydobywanie wynosiło 413.623 ton.

Jak donosi agencja "ANA" - władze zachodnio-niemieckie zatwierdziły podwyżkę wewnętrznej ceny węgla kamiennego o 13 DM na tonie. Zwyżka ta ma dać koncernom węglowym Niemiec zachodnich "umiarkowany zysk", ma zwiększyć wydobywanie na cele gospodarki zbrojeniowej oraz umożliwić uzyskanie korzystniejszej pozycji w planie Schumana. Zwyżka ceny węgla z 44 DM do 57 DM będzie obowiązywać od 1.4.1952 r. na podstawie zarządzenia "rządu" Adenauera z pominięciem parlamentu Niemiec zachodnich. W pierwszym rządzie podwyżka ta odbije się ujemnie na zaopatrzeniu ludności otrzymującej dotąd węgiel po normalnej cenie 44 DM za tonę.

"Zapowiedziano już podwyżkę opłat za energię elektryczną i za gaz. Poza tym należy się liczyć z podwyżką taryf, cen, opłat kolejowych, żeglugi rzecznej i przybrzeżnej i kosztów rybołówstwa dalekomorskiego, a także taryfy publicznych zakładów zaopatrzenia, cukrowni, młynów, piekarni, olejarni, fabryk margaryny oraz fabryk nawozów sztucznych. Koncerny węglowe zabezpieczają się przeciw wnioskowi, zgłoszonemu pod naciskiem ludności domagającej się wyłączenia węgla opałowego z listy towarów podlegających zwwyżce cen.

S z w e c j a

"Daily Freight Register" donosi, że w wyniku umów handlowych z Polską, Wielką Brytanią i Niemcami zachodnimi, Szwecja zapewniła sobie dostawę 4.560.000 ton węgla i 2.300.000 ton koksu w ciągu r. 1952. Polska ma jej dostarczyć 3.000.000 ton węgla i 100.000 ton koksu, Wielka Brytania 1.200.000 ton węgla i 20.000 ton koksu, zaś Niemcy zachodnie 360.000 ton węgla i 2.000.000 ton koksu. Ponadto Niemiecka Republika Demokratyczna ma dostarczyć Szwecji 600.000 ton brykietów z węgla brunatnego, Holandia 300.000 koksu, a import ze Szpicbergu ma wynieść 200.000 ton węgla. Brakujące Szwecji 700.000 ton węgla zamierza ona sprowadzić z USA, z których 100.000 ma być przetransportowane statkami amerykańskimi a 600.000 ton statkami szwedzkimi. Dzięki łagodnej zimie, stan zasobów węglowych i koksowych Szwecji jest zadawalający.

B e l g i a

Jak donosi "Internationale Wirtschaft", "problem zaopatrzenia w węgiel, będący w 1951 roku największą troską Belgii, obecnie nie istnieje. Wzrastające wydobywanie, zmniejszony eksport węgla i kryzys w różnych gałęziach przemysłu wysuwają problem zbytu na pierwszy plan. Belgia obawia się w najbliższym czasie nadprodukcji węgla, która już miała miejsce przed agresją amerykańską na Koreę.

"Zwiększone wydobywanie węgla w roku 1951 /o 2,9 mln ton, w porównaniu ze stanem w roku 1950/ zrównało się znowu z wynikami rocznego wydobywania lat od 1937 - 1939. Wskutek stopniowo wzrastającej mechanizacji kopalń wydobywanie w drugiej połowie roku 1951 wzrosło stosunkowo znacznie. Na podstawie wzrastającego w dalszym ciągu procesu mechanizacyjnego sądzi się, że wkrótce przeciętne dzienne wydobywanie osiągnie ilość 110.000 ton wobec 101.518 ton w roku 1951."

"Belgijskie koła gospodarcze oczywiście nie liczą się z tym, aby w przyszłości rozwój wydobywania postępował w skali roku 1951, skoro już teraz zauważono u różnych konsumentów pewnego rodzaju objawy przesytu w zaopatrzeniu w węgiel. Dotyczy to przemysłu tekstylnego, następnie zaś hut szklanych produkujących lustra i szkło do okien, ceramiki, przemysłu cukrowego

oraz przemysłu drzewnego i meblowego. Oprócz tego gospodarstwa domowe są zaopatrzone w paliwo powyżej stanu zeszłorocznego.

" W ubiegłym roku pokryto duże wewnętrzne zapotrzebowanie węgla wydobywaniem krajowym oraz importem węgla zachodnio-niemieckiego, brytyjskiego i amerykańskiego. Z dostaw ze Stanów Zjednoczonych będzie można wkrótce zrezygnować, gdyż z powodu wysokiej ceny amerykańskiego paliwa jego zbyt natrafia na trudności. Jednakowoż Belgia będzie nadal importowała miąższość koksujący z Niemiec zachodnich i węgiel bunkrowy z Wielkiej Brytanii ponieważ produkcja tych sortymentów w Belgii jest niewystarczająca."

" Wskutek wzrostu krajowego wydobycia o ilości przewyższające import amerykańskiego węgla, istnieje obecnie - poza 200.000 ton belgijskiego węgla eksportowanego - miesięczna nadwyżka podaży węgla nad popytem w ilości 100.000 ton, na które musi się szukać nabywców. Ujemną stroną powiększania się zapasów na hałdach jest uruchamianie kapitału, czego właściciele kopalń pragną uniknąć. Ponieważ dozwolony przez władze kontyngent eksportu wynosi 200.000 ton miesięcznie, mógłby on zostać podwyższony o 100.000 ton. Kompetentne czynniki Belgii zajmują się intensywnie tą kwestią, tak, że istnieje możliwość eksportowania większych ilości węgla do krajów sąsiednich".

Ograniczenia eksportu z Południowej Afryki

Ministerstwo Handlu i Przemysłu Unii Południowo-Afrykańskiej podaje w swym sprawozdaniu, że zapotrzebowanie na węgiel południowo-afrykański we Włoszech nadal jest tak duże, że każda ilość tego węgla znalazłaby tam zbyt, tembardziej, że niedawno wydano we Włoszech zezwolenie na import węgla o zawartości popiołu do 18%, podczas gdy przed półtora rokiem trudno było otrzymać zezwolenie na import węgla o zawartości popiołu powyżej 11%.

Niemniej Południowa Afryka nie będzie mogła w każdym razie w najbliższym czasie/ wykorzystać koniunktury nie tylko we Włoszech ale i w innych krajach, ponieważ - jak donosi "Daily Freight Register" - władze południowo-afrykańskie zarządziły z końcem marca wstrzymanie eksportu węgla z Transwalu oraz ograniczenie eksportu węgla z Natalu. Jako przyczynę tego zarządzenia podano konieczność zwiększenia dostaw na rynek krajowy w celu uniknięcia deficytu węglowego w czasie nadchodzącej zimy.

W tej sytuacji rozumiemy komunikat zamieszczony w "The Colliery Guardian", z którego dowiadujemy się, że południowo-afrykański minister spraw gospodarczych oznajmił delegacji węglowej Pakistanu, że wobec kłopotów z zaopatrzeniem w węgiel wewnątrz samej Unii, niemożliwym będzie zwiększenie obecnie bardzo małego eksportu węgla do Pakistanu i zapewnił delegację iż w wypadku poprawy sytuacji uczyni wszystko, aby zwiększyć

dostawy węgla do tego kraju. Komisarz węglowy Pakistanu w odpowiedzi zaznaczył, że w r.1951 Pakistan otrzymał z Południowej Afryki zaledwie 150.000 ton węgla mimo że ilość umowna wynosiła 750.000 ton i że spodziewał się w r.1952 otrzymać taką samą ilość węgla.

Pożary węgla indyjskiego w transporcie morskim

"The Iron and Coal Trades Review" informuje, że wydobycie węgla w Indiach w r.1951 przekroczyło 34 mln ton w porównaniu z 32,2 mln ton w r.1950 i 29,5 mln ton wydobytych w r.1950. Dostawy do Pakistanu podjęto na nowo i wyniosły około 900 tys. ton. Całkowity eksport w r.1951 wraz z wysyłkami do Pakistanu wynosił około 2,6 mln. ton czyli dwukrotnie więcej aniżeli w r.1950.

Eksport węgla indyjskiego do Europy i Australii /do których to krajów zakontraktowano większe ilości/ ma ograniczone możliwości rozwoju, ze względu na skłonność tego węgla do samozapalenia się w transporcie morskim. I tak "Lloyds List" ostatnio informował, że w ciągu jednego tygodnia zanotowano pięć wypadków pożarów węgla indyjskiego w transporcie morskim.

Produkcja i eksport rudy żelaznej w krajach kapitalistycznych

Europy

Rok ubiegły był okresem poważnego wzrostu produkcji rudy żelaznej wszystkich jej głównych producentów kapitalistycznych w Europie, co wykazuje zestawienie poniższe:

Produkcja rudy żelaznej w krajach Europy kapitalistycznej

w 1 000 ton

	1938	1949	1950	1951
Francja	33.176	31.410	29.983	35.209
Szwecja	13.928	13.729	13.927	16.111
Anglia	12.050	13.612	13.143	14.881
Niemcy zach.	9.825	6.430	8.684	11.162
Luksemburg	5.141	4.137	3.845	5.660
Austria	2.666	1.488	1.859	2.327
Hiszpania	2.545	1.876	2.079	2.309
Włochy	1.006	582	466	540
Belgia	181	44	48	79
razem wymienione	81.940	73.585	74.332	88.620

Uwaga: dane prowizoryczne.

Ogólnie biorąc wydobycie rudy 9-ciu głównych jej producentów na obszarze Europy kapitalistycznej wzrosło w stosunku do poziomu z roku poprzedniego o przeszło 14 mln. ton czyli blisko o 1/5. Największy wzrost wydobycia miał miejsce w Luksemburgu / nie licząc Belgii będącej najmniejszym producentem / gdzie wydobycie rudy było o 47% wyższe niż w 1950 r. W Niemczech zachodnich produkcja rudy wzrosła w r.ub. o blisko 30% a w Austrii o 1/4. Wydobycie rudy na omawianym obszarze przekroczyło poziom przedwojenny z 1938 r. poraz pierwszy dopiero w r.ub. ilością 6.680 tys. ton czyli o 8%.

Największy udział w ogólnym wzroście produkcji rudy żelaznej posiadała w r.ub. Francja, której wydobycie wzrosło o przeszło 5 mln. ton.

Równolegle do wzrostu wydobycia rudy w kapitalistycznych krajach Europy nastąpiło również znaczne zwiększenie się eksportu rudy wynoszące 5,2 mln. ton. Poszczególne nadwyżki eksportowe w r.ub. i w latach poprzednich przedstawiają się następująco:

Eksport rudy żelaznej w kapitalistycznych krajach Europy 1/

w 1 000 ton

	1938	1939	1950	1951
Austria	84	-	58	166
Francja	15.513	7.235	7.545	9.838
Szwecja	12.685	12.784	12.943	14.991
Norwegia	1.497	204	283	269
Hiszpania	1.145	990	936	1.610
Szwajcaria	134	92	54	100
Grecja	309	22	41	86
razem wymienione	31.377	21.327	21.860	27.060

1/ dane prowizoryczne

W przeciwieństwie do produkcji, eksport rudy z omawianych krajów nie osiągnął jeszcze poziomu przedwojennego uzależniając kraje Europy zachodniej w silniejszym stopniu niż w latach przedwojennych od dostaw rudy ze źródeł poza europejskich.

Eksport rudy ze Szwecji w latach
1950 - 1951

Jak podaje ANA z 5-go kwietnia eksport rudy ze Szwecji przedstawiał się w ostatnich dwóch latach następująco: /w mln koron szwedzkich/:

	1950	%	1951	%
O g ó ł e m:	438	100,0	603	100,0
w tym:				
Wielka Brytania	95	21,7	112	18,6
Niemcy zachodnie	153	35,0	192	31,8

I/1629

Dania	3	°	2	°
Belgia-Luksemburg	48	11,0	98	16,2
Francja	-	-	1	°
Włochy	-	-	2	°
Polska	33	7,5	49	8,1
Czechosłowacja	36	8,2	45	7,5
Stany Zjednoczone	55	12,6	79	13,1
Brazylia	4	°	3	°
Austria	-	-	4	°

Ogólnie biorąc wartość tony eksportowanej rudy szwedzkiej była w 1951 r. o blisko 20% wyższa niż w 1950 r.

Ceny rudy żelaznej na rynku zachodnio-europejskim

Zgodnie z informacjami podanymi przez ANA z pierwszych dni kwietnia, w marcu zawarto na rynku zachodnio-europejskim szereg kontraktów na dostawy rudy żelaznej. Ruda północno-afrykańska o zawartości 63-64% żelaza była sprzedawana po 32d za jednostkę metalu cif port angielski./jedna jednost.= 22,4 lbs = 10,16 kg/. Szwedzka ruda była sprzedawana do Niemiec zachodnich po 36d za jednostkę metalu cif; za rudę hiszpańską o zawartości 42-43% Fe płacono prawie 25d za jednostkę, cif porty zachodnio-niemieckie.

Stany Zjednoczone opanowują nowe złoża rudy żelaznej

Firma Utah Construction Co. podpisała z peruwiańskim towarzystwem rządowym umowę w sprawie eksploatacji bogatych złóż rudy żelaznej znajdujących się o 480 km na południe od Limy i o 24 km od wybrzeża Pacyfiku. Ruda tamtejsza zawiera ponad 60% Fe. Ma być ona dostarczana do portów wschodniego wybrzeża USA. Miesięczne wydobywanie miałyby sięgać 100-200 tys. ton a inwestycje dla eksploatacji tych złóż szacowane są na \$ 5 mln. Wspomniana firma w ciągu najbliższych miesięcy ma nadal poszukiwać rudy w Peru, otrzymawszy koncesję ich eksploatacji przez 20 lat, oraz zobowiązując się na dostarczanie rządowi Peru 300.000 ton rudy rocznie.

Nowe pokłady azbestu w Finlandii

Przy dokonywaniu próbných wierceń w Tuusniemi napotkano na nowe pokłady azbestu, które według dotychczasowych badań powinny zawierać około 400.000 ton tego minerału, co przy obecnym poziomie zapotrzebowania krajowego starczyłoby na lo-cio letnią eksploatację. Dotychczas w okręgu tym eksploatowano tylko pokłady odkrywkowe. W najbliższym czasie rozpoczęte będzie wydobywanie azbestu przy pomocy sztolni.

Eksport grafiku z Austrii

Według informacji zamieszczonych w końcu marca przez "Internationale Wirtschaft" eksport grafitu z Austrii wyniósł w r. ub. 12,9 tys. ton w porównaniu z 9.799 ton w 1950 i 14.016 ton w 1937 r. Podstawą eksportu grafitu z Austrii był tradycyjnie rynek niemiecki. W pierwszych latach powojennych miejsce rynku niemieckiego zajął rynek demokracji ludowych z Czechosłowacją i Węgrami na czele. W roku ubiegłym Niemcy zachodnie stały się największym rynkiem zbytu wobec spadku dostaw grafitu do Czechosłowacji oraz zaprzestaniem dostaw do Rumunii i Węgier. Pomimo uprzemysławiania się krajów obozu pokoju - nadzieje eksporterów austriackich na zwiększenie dostaw "nie urzeczywistniły się".

Chemikalia

Podniesienie cen nawozów sztucznych we Francji

Obowiązujące nowe ceny nawozów sztucznych we Francji, wprowadzone w końcu lutego b.r. na I półrocze 1952 r. są wyższe o 5-12% od dotychczasowych obowiązujących do końca 1951 roku. Poniższe zestawienie ilustruje zmiany cen poszczególnych rodzajów nawozów /we frankach za tonę franco wagon stacja przeznaczenia z wyłączeniem opłat podatkowych/.

	poprzednia cena	nowa cena
Siarczan amonu	31 710	34 030
Saletra amonowa	19 900	21 410
Saletra sodowa: styczeń	27 200	30 020
luty	-	30 480
marzec-czerwiec	-	30 780
Saletra wapniowa	21 190	22 830
luty	-	23 150
marzec-czerwiec	-	23 370
Cyjanamid wapnia 21%	27 640	29 310
luty-czerwiec	-	29 650
Superfosfat 18%x/	10 530	12 250
Chlorek potasu 60%	14 340	16 100
Fosfaty północno afrykańskie w zależności od zawartości fosforanu wapn.	5 330	5 595
	- 7 015	- 7 415

x/ cena sprzedażna dla kupców detalicznych i fabrykantów produkujących nawozy mieszane.

Ogólne wiadomości z chemicznego rynku angielskiego

W ostatnim tygodniu marca na londyńskim rynku chemikali i zanotowano wzrost popytu i zainteresowania ze strony konsumentów i nabywców krajowych oraz zagranicznych, co przyczyniło się do wzmocnienia niektórych cen. Kontrakty na dostawę na rynek krajowy sody i związków potasowych kształtowały się na wysokim poziomie. Zapotrzebowanie na tlenki ołowiu pomimo obniżonych ostatnio cen nie powiększyło się w większym stopniu wbrew przewidywaniom niektórych producentów.

Rynek artykułów węglpochodnych był w okresie omawianym mniej aktywny niż w pierwszej połowie marca, za wyjątkiem niektórych produktów - jak np. pirydyna - odnośnie których zapotrzebowanie było większe od istniejącej aktualnej podaży. Popyt na kryształ fenolu, olej kreozotowy i smołę nie wykazy-

wał w końcu marca większych zmian.

Z Manchesteru donoszą, że zapotrzebowanie przemysłu bawełnianego na produkty chemiczne jest nadal niskie.

W okresie od 18 marca do 1-go kwietnia zniżkował w cenie na rynku angielskim octan ołowiu z £ 184 ~~1/2~~ za 1. tonę na £ 177 1/2 za long tonę, arsenian ołowiu w proszku z £ 204 za long tonę na £ 195 fob Anglia, Litopon z £ 65 za long tonę na £ 55, sól gorzka z £ 19 za long tonę na £ 17 za long tonę fob, podrożał natomiast kwas winny do poziomu £ 278 1/2 = £ 280 za tonę.

Eksport rtęci tlenku cynku i tytanu z Włoch

Zgodnie z oficjalną statystyką włoską handlu zagranicznego Włochy eksportowały w pierwszych 11-stu miesiącach ub.r. 867,4 ton metrycznych rtęci z czego 502,3 ton sprzedały Stanom Zjednoczonym uzyskując średnio 306 160 lirów za 100 kg czyli około 490 dolarów za q. 93,3 ton W. Brytanii uzyskując średnio 174 000 lirów za 100 kg; 69,9 ton Francji po 368 500 lirów za 100 kg.

Eksport tlenku cynku w tym samym okresie wyniósł 5000,4 ton za sumę 2 029 637 tys. lirów, czyli około 3,25 mln. dolarów; struktura geograficzna eksportu tego artykułu przedstawia się następująco:

	q	1000 lir.
Belgia - Luksemburg	681	31 311
Francja	15 386	642 256
Holandia	6 668	180 913
Anglia	4 918	232 629
Hiszpania	40	3 999
Szwajcaria	7 760	274 327
Hong-Kong	6 520	335 945
Brazylia	2 331	98 570

W pierwszych 11-stu miesiącach ub.r. Włochy eksportowały 10 152 q tlenku tytanu za sumę 803 415 tys. lirów z czego Francja importowała 2 700 q za sumę 201 633 tys. lirów, Szwajcaria 1 955 q za 116 363 tys. lirów i Australia 1 629 q za 157 495 tys. lirów.

Eksport barwników anilinowych ze Szwajcarii

W lutym b.r. Szwajcaria eksportowała 6 845 q barwników anilinowych za sumę 18 140 tys. fr. szwajcarskich w porównaniu z 9 296 q o wartości 22 613 tys. fr. wywiezionymi w poprzednim roku. Z powyższych danych wynika, że średnia wartość eksportowanej tony barwników anilinowych w roku bieżącym była o 9% wyższa niż w 1951 r. W stosunku do wartości tony eksportowanej w lutym 1950 r. wzrost wartości w roku bieżącym wyniósł 7,5%.

Głównym odbiorcą szwajcarskich barwników anilinowych

eksportowanych w lutym b.r. do 37 krajów była Francja z importem 1108 q za 3.150,8 tys.fr. W r.ub. największym importem tych barwników w lutym były USA. Innymi poważniejszymi importerami szwajcarskich barwników anilinowych w lutym b.r. były następujące kraje:

	II-1951		II-1952	
	q	1000 fr	q	1000 fr
Brazylia	125	444	679	2 277
Włochy	439	1 223	538	1 646
Stany Zjednoczone	922	1 984	539	1 333
Niemcy zachodnie	624	1 312	571	1 270
Indie	343	1 585	135	737
Szwecja	507	964	331	704
Wielka Brytania	307	876	253	609
Dania	174	366	229	556
Austria	373	676	281	555
Meksyk	196	764	124	405
Portugalia	203	403	154	355

Obniżenie się wskaźnika cen chemikalii w USA

Według doniesień "Oil Paint and Drug Reporter" wskaźnik cen artykułów chemicznych w USA wykazuje systematyczną zniżkę poczynając od 1-go stycznia b.r. W ciągu 2 1/2 miesiąca wskaźnik ten obniżył się o 5,4 punktów. Redni miesięczny wskaźnik cen chemikalii i produkowanych z nich wyrobów wyniósł w lutym b.r. 144,7 /1926 - 1936 = 100/ w porównaniu z 146,6 w styczniu b.r. i 153,3 w lutym 1951 r.

Obniżenie oficjalnej ceny siarki w Anglii

Z dniem 1-go kwietnia maksymalna cena siarki została obniżona zarządzeniem Ministra Zróżniczenia o £ 1 14s 0 na tonie, czyli około 7% w porównaniu do ceny dotychczasowej. Poczynając od tej daty cena maksymalna nie będzie obejmowała marży na pokrycie kosztów opakowania, za które sprzedawcy będą mogli pobierać dodatkowe opłaty zgodnie z zawartymi kontraktami.

Obniżenie cen siarki było możliwe - jak podają oficjalne koła - na skutek obniżenia frachtów na dostawy siarki z USA. Równocześnie obniżona została cena kwasu siarkowego o 5s 10d na tonie kwasu słabego /77% H₂SO₄/ i 8s 6d na tonie kwasu stężonego /więcej niż 84,02% H₂SO₄/ czyli również o ca 7% w stosunku do ceny dotychczasowej.

Obniżenie się frachtów oraz niższa cena kwasu siarkowego umożliwiła obniżkę oficjalnej ceny fosfatów o 15s na tonie oraz superfosfatów o 11s na tonie, jak również mieszanek nawozów fosfowych o 12s 9d na tonie. Nowe ceny nawozów obowiązują od 1-go kwietnia b.r.

Kauczuk drewno, papier

Wiadomości z międzynarodowego rynku kauczuku

Na rynku londyńskim cena kauczuku naturalnego utrzymywała się w pierwszej połowie trzeciej dekady marca, na poziomie końca drugiej dekady t.zn. 34, 1/2 d za lb. RSS Nr. 1 /natychmiast/. Od połowy trzeciej dekady zaznacza się na rynku lekka tendencja zniżkowa, tak że na początku kwietnia bieżącego roku cena kształtowała się na poziomie 32 1/4 d za lb. RSS Nr. 1 /natychmiast/. Pierwszą dekadę kwietnia charakteryzuje nieznaczna wyżka cen do poziomu 32 1/2 d za lb. RSS Nr 1 /natychmiast/.

Perspektywy rynku kauczukowego w 1952 r.

Sytuację na światowym rynku kauczuku na początku roku bieżącego charakteryzuje dalszy spadek cen, który pogłębił się po zniesieniu przez rząd USA /23.2.br/ monopolu zakupu kauczuku naturalnego przez General Service Administration. Począwszy od 1 sierpnia br. przemysł amerykański będzie mógł pokrywać swe zapotrzebowanie na kauczuk naturalny w całości z dostaw prywatnych, za wyjątkiem ograniczonych ilości tego surowca, które będą dostarczone na rynek przez rząd w ramach planu rotacji zapasów strategicznych. Duży wpływ na rynek kauczuku naturalnego w 1952 r. będzie miał również stan zapasów strategicznych tego surowca w USA. Zapasy te pod koniec I-szego kwartału br. osiągnęły już prawdopodobnie projektowany minimalny poziom 1.100 tys.1.ton. Według oświadczeń czynników miarodajnych rząd USA zamierza jednak nadal powiększać te zapasy zakupując za pośrednictwem prywatnych importerów 10-15 tys.1.ton miesięcznie /zwłaszcza kauczuku dobrych gatunków/.

Jeśli chodzi o konsumpcję cywilną kauczuku naturalnego /bez lateksu/ w USA to w pierwszym kwartale br. wyniosła ona 105 tys.1.ton. Według przewidywań konsumpcja ta podniesie się do 107-109 tys. 1.ton w II-gim kwartale i do 111-112 tys.1.ton w III-cim i IV-tym kwartale, kształtując się w końcu roku na poziomie 435 tys.1.ton /łącznie z lateksem może ona osiągnąć 475 tys.1.ton/. W związku ze zniesieniem rządowego monopolu zakupu kauczuku naturalnego nastąpiło 3.III.br. w Nowym Jorku otwarcie po 14-miesięcznej przerwie giełdy kauczukowej. Dzienny ruch na tej giełdzie nie może przekraczać 2 ¢ w stosunku do notowań dnia poprzedniego.

Ogólnie przewiduje się w roku bieżącym nieznaczną obniżkę światowej konsumpcji kauczuku naturalnego. Zmniejszeniu ulegnie prawdopodobnie również światowa produkcja tego surowca, która oceniana jest w roku bieżącym na 1.757 tys.1.ton. Do obniżki tej, jak przypuszcza się, przyczyni się głównie

spadek produkcji na Malajach, a może również i w Indonezji /brak sił roboczych na Wschodnim Wybrzeżu Sumatry/, zwłaszcza o ile ceny kauczuku obniżą się poniżej 1 dolara singapurskiego za lb fob Singapur. W wypadku bowiem tak znacznego spadku cen eksploatacja drzew na wielu plantacjach staje się nieopłacalna, co powoduje wstrzymanie produkcji /wykorzystywane poważnie w miarę posiadanych sił roboczych do sadzenia i przesadzania nowych drzew/.

Przypuszcza się, że w razie pogłębienia się tej krytycznej dla producentów i eksporterów malajskich i indonezyjskich sytuacji, ci ostatni zaczną starać się o rozszerzenie dotychczasowych rynków zbytu na rynki zamknięte obecnie ze względu na dyskryminacyjną politykę anglo-amerykańską.

Światowa produkcja kauczuku syntetycznego w roku bieżącym osiągnie prawdopodobnie poziom 1 mln.1.ton. Konsumpcja kauczuku syntetycznego poza granicami USA nie przekroczy w roku bieżącym jak oceniają 100 tys.1.ton, wewnętrzne zaś zużycie tego artykułu w Stanach Zjednoczonych szacowane jest na 850-900 tys.1.ton. Eksport kauczuku syntetycznego z USA w roku bieżącym zwiększy się znacznie w porównaniu z rokiem ubiegłym. Kontyngent eksportowy na pierwszy kwartał br. wyznaczony został na przeszło 17 tys.1.ton.

Znaczny wpływ na zwiększenie się produkcji i zużycia kauczuku syntetycznego będzie miało w roku bieżącym przechodzenie w coraz większym stopniu na produkcję tego artykułu z pochodnych ropy naftowej zamiast z drogiego alkoholu butanowego, co pozwoli na dalszą obniżkę cen tego kauczuku. W obecnym stanie rzeczy, kauczuk naturalny mógłby skutecznie konkurować z kauczukiem syntetycznym na rynku amerykańskim tylko w wypadku, gdyby cena jego obniżyła się do tego stopnia, by była tylko o 10 ¢ na lb wyższa niż cena GR-S /Buna-S/. Obecne ceny rządowe GR-S - 23 ¢ za lb. a kauczuku naturalnego 48 1/2 ¢ za lb.

Właściwym wyjściem z krytycznej sytuacji na rynku kauczukowym, jaka zarysowała się już na początku br. byłoby zniesienie wszelkich ograniczeń w obrotach kauczukiem, jak np. embarga na eksport tego surowca do Chin, czy licencjonowania jego eksportu do państw innych niż USA i krajów Imperium Brytyjskiego. Skierowanie nieznajdujących nabywców nadwyżek produkcyjnych kauczuku malajskiego i indonezyjskiego w szerszej niż dotąd mierze na rynki krajów Obozu Pokoju, zahamowałyby obecną zniżkę tendencji i przyniosłyby korzyści wszystkim stronom zainteresowanym.

Angielski import tarcicy iglastej w 1952 roku

Jak wiadomo rząd angielski, w ramach usiłowań mających na celu poprawę ujemnego bilansu płatniczego, wyznaczył na początku bieżącego roku silnie obniżony w porównaniu z rokiem ubiegłym, kontyngent importowy na tarcicę iglastą dla importerów prywatnych. Kontyngent ten określony na 600 tys. stds. został jeszcze obecnie zmniejszony do 450 tys. stds. Według oświadczenia brytyjskiego ministra finansów, aby nie dopuścić do nadmiernego zmniejszenia się prywatnych zapasów

tego artykułu, a zarazem w celu niedopuszczenia do spadku konsumpcji tarcicy w kraju, rząd angielski będzie sprzedawał prywatnym konsumentom tarcicę ze swych własnych zapasów. Zgodnie z deklaracją angielskiego ministra zaopatrzenia, ostatecznie ograniczenia nie dotkną wydanych już licencji na 350 tys.stds., które mają być zrealizowane w I półroczu 1952 r.

W kołach angielskich kupców drzewnych panuje przekonanie, że o ile rząd nie zmieni swej dotychczasowej polityki w omawianej sprawie, to sytuacja na angielskim rynku tarcicy w 1953 r. może się okazać katastrofalna. Angielska polityka ograniczania importu tarcicy iglastej, dla zaoszczędzenia dewiz może całkowicie chybić celu, jeśli ceny tarcicy w końcu 1953 roku podniosą się powyżej obecnego poziomu.

Perspektywy eksportu tarcicy austriackiej w 1952r.

W roku bieżącym szwedzcy i fińscy eksporterzy tarcicy napotkają prawdopodobnie na rynku angielskim na silną konkurencję ze strony austriackich eksporterów tego artykułu.

Produkcja tarcicy w Austrii w 1952 r. wyniesie według prowizorycznych szacunków 4 mln. m³. Z tej ilości około 1,2 - 1,3 mln.m³ zużyte zostanie na zaspokojenie konsumpcji wewnętrznej, względnie będzie wyeksportowane w charakterze gotowych wyrobów, pozostała zaś ilość 2,7 - 2,8 mln. m³ może zostać przeznaczona na eksport. Oprócz tego na eksport może być również przeznaczonych 600-900 tys.m³ z zapasów pozostałych w 1951 r. Władze austriackie ustanowiły na 1952 r. kontyngent eksportowy tarcicy na 3 mln. m³. Dozwolony jest również wywóz 200 tys. m³ tarcicy na podstawie niewykorzystanych licencji wydanych na eksport tego artykułu w 1951 r. Jak przypuszcza się w kołach zainteresowanych wątpliwym jest jednak czy eksport austriackiej tarcicy w roku bieżącym osiągnie 3,2 mln m³.

Oceniając możliwości dostaw tarcicy na rynek angielski, gdzie austriaccy eksporterzy uzyskali w 1951 r. za swą tarcicę najwyższe ceny, austriackie koła handlowe przypuszczają, że pomimo zmniejszenia importu angielskiego, eksport austriackiej tarcicy do Anglii utrzyma się na zeszłorocznym poziomie, natomiast ceny będą prawdopodobnie nieco niższe niż w 1951 r. Austria zamierza przedłużyć terminy dostaw tarcicy do końca czerwca bieżącego roku.

Obniżka cen skandynawskiej masy papierowej na rynku USA.

Skandynawscy eksporterzy masy papierowej do USA obniżyli ceny na II kwartał bieżącego roku o 44,1 - 55,1 dolarów na tonie. Większość zagranicznych dostawców masy papierowej na rynek USA postanowiła obniżyć swoje ceny do poziomu cen kanadyjskich, pragnąc w ten sposób utrzymać się na rynku amerykańskim i umocnić tam swoją pozycję dostawców lepszych gatunków masy papierowej.

Maksymalne ceny na rozmaite gatunki celulozy dostarczane do USA wyniosą w II kwartale br. /w dolarach za tonę/; za bieloną kraft - 198,4; za niebieloną kraft - 159,8; za bieloną sulfitową - 192,9 i za niebieloną sulfitową - 170,9.

Przypuszcza się, że w związku z tak znaczną obniżką cen zwiększą się znowu ilości masy papierowej zakupywanej przez USA w krajach skandynawskich.

Sytuację na rynku masy papierowej w USA obrazuje poniższe zestawienie

	1950 w tys. ton.	1951
<u>Konsumcja</u>	14.941,2	16.060,7
w tym:		
miazga drzewna	2.252,3	2.497,5
celuloza sulfitowa	2.940,6	2.972,2
w tym:		
niebielona	1.131,1	1.091,5
bielona	1.841,0	1.849,2
celuloza sulfatowa	7.601,0	8.434,9
w tym:		
niebielona	5.560,8	5.980,7
bielona	1.673,2	2.135,5
półbielona	367,0	318,0
<u>Import</u>	2.163,6	2.147,8
w tym:		
miazga drzewna	259,7	291,3
celuloza sulfatowa	784,1	761,2
w tym:		
niebielona	373,5	278,1
bielona	410,6	483,1
celuloza sulfitowa	1.060,3	1.036,0
w tym:		
niebielona	479,4	510,6
bielona	580,9	525,4
<u>Eksport</u>	86,8	177,8

Ze szwedzkiego rynku celulozy

Szwedzki eksport celulozy w 1951 r. obniżył się w porównaniu z 1950 r, wynosząc w roku ubiegłym 1.715.000 ton /1950 - 1.808.000 ton/ w tym niebielony sulfit 491.000 ton /1950 - 553.000 ton/, bielony zaś 562.000 ton /1950 - 574.000 ton/.

Rząd szwedzki obniżył znacznie, począwszy od 1.IV.br. wyrównawcze opłaty eksportowe na celulozę i papier. Jeśli chodzi o eksport celulozy do USA, to opłaty wywozowe zniesione zostały całkowicie.

Szwedzcy producenci celulozy przypuszczają, że obecna sytuacja rynkowa zmusi ich do ograniczenia produkcji. Już obecnie wszelkie naprawy i remonty w fabrykach, przeprowadzane dawniej w dni świąteczne, by nieprzerwać produkcji, są wykonywane w dni powszednie.

Pomimo, iż obniżenie przez Anglię cen na importowaną celulozę skandynawską nie dotyczyło celulozy wiskozowej, producenci i eksporterzy szwedzcy liczą się poważnie również z ogólną obniżką cen tego gatunku celulozy w transakcjach na II kwartał bieżącego roku, nie w tym jednak stopniu co celulozy papierniczej. Wg. "Financial Times'a" pewne partie celulozy jedwabniczej oferowano już w Anglii po obniżonych cenach £ 16 na tonie, t.zn. po £ 96.

Fiasko londyńskiej konferencji "Uniscanu"

Zwołana z inicjatywy rządu norweskiego na koniec marca bieżącego roku do Londynu konferencja "Uniscanu" /Anglia, Norwegia, Szwecja i Dania/ zakończyła się kompletnym niepowodzeniem. Jak wiadomo głównym tematem obrad miała być ogłoszona niedawno przez rząd brytyjski i nieuzgodniona z państwami eksporterami, jednostronna obniżka cen celulozy skandynawskiej importowanej przez Anglię. Na konferencji najgwałtowniej protestowała, przeciw postawieniu eksporterów przed faktem dokonanym, Norwegia. Anglicy uchylali się od dyskusji, tak, że konferencja zakończyła się dalszym zaostrzeniem sprzeczności między Anglią a krajami skandynawskimi. Komunikat oficjalny podaje wprowadzie o mających nastąpić rokowaniach między firmami i organizacjami handlowymi "Uniscanu", po ukończeniu których rząd angielski miałby oficjalnie zająć stanowisko w tej sprawie, jednakże z kół dobrze poinformowanych donoszą, że brytyjska polityka w stosunku do cen importowanej celulozy skandynawskiej nie ulegnie zasadniczym zmianom. Stanowisko to uzasadnia strona brytyjska, tym że wysoki poziom cen celulozy skandynawskiej jest zupełnie nieuzasadniony względami gospodarczymi.

Zmniejszenie deficytu papieru gazetowego w 1952 r.

Jak przewiduje roczny przegląd "Newsprint Association of Canada", światowy deficyt papieru gazetowego zmniejszy się dość znacznie w 1952 r. Budowa w Kanadzie w Vancouver, nowej fabryki papieru gazetowego, której ukończenie przewidziane jest na połowę 1952 r., zwiększy światową podaż omawianego artykułu o 75.000 ton rocznie. Kanadyjska produkcja papieru gazetowego wzrosła od 1946 r. o 879.000 ton dzięki zwiększeniu wydajności istniejących zakładów, których roczna produkcja w 1952 r. szacowana jest na około 5.525.000 ton t.j. o 3.337.000 ton więcej ponad przeciętną lat 1935-39.

Surowce włókiennicze i wyroby

B A W E Ł N A

Wiadomości z kapitalistycznego rynku bawełny

Podaż bawełny i jej dystrybucja w krajach kapitalistycznych zostały oszacowane przez angielską firmę Ralli Bros. Ltd w następujący sposób: / w mln bel a 480 lb netto/:

	1951/52	1950/51	1949/50
pozostałości z okresu poprzedn.	11,1	16,6	15,0
produkcja	34,5	27,6	31,4
całkowita podaż	45,6	44,2	46,4
konsumcja	30,0	33,1	29,8
pozostałości na okres następny	15,6	11,1	16,6

W porównaniu z poprzednimi szacunkami remanent na początek sezonu 1951/52 został zmniejszony o 200.000 bel, co zostało skompensowane z nadwyżką zwiększeniem produkcji o 300.000 bel, w związku z czym całkowita podaż bawełny surowej w 1951/52 wyniosła 45,6 mln bel. w porównaniu z 44,2 mln bel w roku poprzednim.

Perspektywa pogłębiającego się spadku konsumpcji wyrobów bawełnianych, powodującego zmniejszenie się bieżących obrotów przyniesie najprawdopodobniej obniżenie znaczne poziomu produkcji przemysłów bawełnianych w bieżącym sezonie, zwłaszcza, że zawiodły oczekiwane duże zamówienia wojskowe. Zmniejszenie konsumpcji bawełny surowej w Stanach Zjednoczonych oceniane jest już teraz na 1,5 mln. bel, a konsumcja w innych krajach kapitalistycznych zmniejszy się przypuszczalnie o tę samą ilość. Według szacunków w/w firmy tegoroczna ogólna konsumcja wyniesie 30 mln bel, a o ile nie nastąpi poprawa w obrotach tkaninami bawełnianymi, może być ona jeszcze mniejsza. Na podstawie tych obliczeń produkcja bawełny surowej może przekroczyć konsumpcję o 4,5 mln bel, co odpowiednio zwiększy remanenty.

Konsumcja bawełny w Stanach Zjednoczonych spada, eksport tego surowca znajduje się jednak w dalszym ciągu na bardzo

wysokim poziomie dzięki udzielaniu pożyczek krajom importującym i może osiągnąć około 6 mln bel w stosunku rocznym. W związku z tym rezerwy na okres następny w Stanach Zjednoczonych wzrosną nieznacznie natomiast w innych krajach kapitalistycznych zwiększenie może przekroczyć 4 mln bel, tworząc największe zapasy na tym obszarze od roku 1946/47. W związku z katastrofalną sytuacją na rynku bawełnianym w wielu krajach robione są wysiłki celem podtrzymania cen. W wielu wypadkach ceny te są wyższe od cen bawełny amerykańskiej.

W marcu w amerykańskich kołach handlowych liczone się ze spadkiem cen bawełny amerykańskiej, w związku ze zmniejszeniem zapotrzebowania na bawełnę amerykańską ze strony Raw Cotton Commission. Już jednak w połowie miesiąca pomimo niepomyślnych perspektyw odnośnie konsumpcji krajowej ceny bawełny w Stanach Zjednoczonych nieznacznie zwyżkowały.

W ostatnim tygodniu marca ceny bawełny na amerykańskim rynku wahały się dość ostro i zaobserwowano ogólne ożywienie obrotów w porównaniu z ubiegłymi tygodniami. Ożywienie to jak wyjaśnia "Cotton" wywołane zostało zakupami dokonanymi głównie przez Włochy, Hiszpanię i Francję, w związku z czym w amerykańskich kołach handlowych oczekuje się dalszego wzrostu popytu ze strony krajów europejskich jak również - i to w najbliższym czasie - krajowych zamówień rządowych.

Obecna zwyżka cen na wewnętrznym rynku amerykańskim odbiła się głównie na dostawach krótko terminowych w związku z doniesieniem o poprawie sytuacji na odcinku tkanin drukowanych. Najważniejszym wydarzeniem na amerykańskim rynku w ostatnich dniach było zamówienie rządowe na 20.000.000 jardów bawełnianych dla armii amerykańskiej.

Jak podaje "Public Ledger " Export-Import Bank zamierza udzielić Francji i Austrii pożyczki na zakup bawełny. Przypuszcza się, że pożyczka dla Francji wyniesie nie mniej niż 50 mln. dolarów, podczas gdy pożyczka dla Austrii - o ile zostanie ona uchwalona nie więcej niż kilka mln dolarów.

Spadek popytu na wyroby tekstylne jest obecnie powszechnym zjawiskiem niemal we wszystkich krajach kapitalistycznych. Stan ten trwa już od kilku miesięcy i jak zaznacza "Neue Zürcher Zeitung" ma głębokie podłoże kryzysowe, gdyż nie zanotowano ożywienia sezonowego ani na jesieni ub. roku ani też w obecnym okresie wiosennym, a przeciwnie trudności w zbycie pogłębiają się.

Tak np. w Belgii zahamowanie sprzedaży tak na rynku wewnętrznym jak i zagranicznym doprowadziło w wielu wypadkach do bardzo poważnego zmniejszenia produkcji w ostatnich miesiącach, a przechodzenie na skrócony tydzień roboczy jest zjawiskiem powszechnym. W ciągu trzech pierwszych miesięcy b.r. eksport tkanin bawełnianych utrzymywał się na niskim poziomie. Przemysłowcy belgijscy pokładają duże nadzieje w możliwości rozszerzenia wymiany pomiędzy Wschodem i Zachodem.

Pomimo zniesienia kontroli na wyroby włókiennicze kryzys w indyjskim przemyśle bawełnianym wzmagają się. Za tkaniny bawełniane nie można osiągnąć ustalonych cen, wyroby ze średnich i lepszych gatunków tkanin sprzedawane są w Bombaju z 20%-ową zniżką. Krajowe ceny surowej bawełny indyjskiej są w przybliżeniu o 40% niższe od cen światowych, pomimo to rząd indyjski oświadczył, że gotów jest - o ile to będzie niezbędnie konieczne - zakupić zbiory bawełny po ustalonej cenie minimalnej. Rynek bawełny w Indiach jest głównie nominalny.

Spadek cen bawełny egipskiej na rynku angielskim

W dniu 1 kwietnia Raw Cotton Commission podała do wiadomości, że termin dostaw wszystkich gatunków bawełny przedłuża się do końca września 1952 r. Ceny sprzedażne bawełny amerykańskiej na rynku angielskim zostaną niezmienione, natomiast istotnej zmiany uległy ceny bawełny egipskiej. Bawełna egipska "KarnaK" standard zniżkowała o 6d na lb do poziomu 70d za lb, w zależności od odmian tego gatunku ceny zniżkowały od 7 1/2d do 20,85 d za lb. Zniżkowała również egipska bawełna "Upper" standard o 2d na lb, osiągając 48d za lb. Ceny odmian tego gatunku zniżkowały od 1,85d do 11d na lb.

W związku z bardzo ciężką sytuacją w przemyśle bawełnianym Cotton Board w imieniu brytyjskiego przemysłu bawełnianego rozesłał zaproszenia do producentów wyrobów bawełnianych Stanów Zjednoczonych, Indii i Japonii i niektórych krajów europejskich na konferencję, która odbędzie się w Anglii w drugiej połowie września. Celem tej konferencji będzie zagadnienie ustalenia wspólnej polityki odnośnie międzynarodowego handlu wyrobami włókienniczymi.

Gwarancyjne ceny bawełny w U.S.A

House of Agriculture Committee zatwierdził uchwałę podniesienia cen gwarancyjnych na bawełnę w 1952 r. o 3 1/2 d na lb pod warunkiem, że Departament Rolnictwa oszacuje w sierpniu tegoroczny zbiór bawełny na mniej niż 16 mln. bel, co odpowiadałoby planowi rządowemu. Jeżeli natomiast Departament powzawszy od sierpnia oszacuje zbiory na mniej niż 16 mln bel, ceny gwarancyjne nie będą podwyższone. Ustawa ta, która musi przejść jeszcze przez Izbę reprezentantów oraz Senat odnosić się będzie jedynie do roku 1952.

Nowy system kredytowania zakupów bawełny w Indiach

Rząd indyjski dał gwarancję bankom indyjskim, że zakupi wschodnio-afrykańską bawełnę, na której bankom tym służy prawo zastawu z tytułu pożyczek udzielonych na jej zakup, o ile banki te będą uważać za konieczną sprzedaż jej w celu realizacji

tych pożyczek. Podobne gwarancje zostały wydane bankom w ostatnich dniach marca w odniesieniu do bawełny amerykańskiej. Decyzja ta została powzięta, aby zapewnić indyjskiemu przemysłowi bawełnianemu dostateczne kredyty na finansowanie importu bawełny objętej ustalonym programem. Indie zamierzają sprowadzić 160.000 bel bawełny wschodnio-afrykańskiej po cenie 885 rupii za belę.

Popieranie produkcji bawełny w Pakistanie

Pakistan zamierza podwoić swoje zbiory bawełny do roku 1957. Komitet dla spraw bawełny zatwierdził 5-letni program produkcji, który przewiduje ulepszenie metod uprawy, skuteczne zwalczanie szkodników roślinnych oraz wzrost mechanizacji. Na realizację tego programu rząd zamierza przeznaczyć 4,4 mln. rupii / \$ 800.000/. Roczne zbiory wynoszące obecnie 1,2 mln bel, mają wzrosnąć do przeszło 2 mln bel.

W E Ł N A

Sytuacja na światowym rynku wełny w początkach 1952 r.

W końcu marca szacunek światowej produkcji wełny/na bazie wełny pranej /w poprzednim sezonie 1950/51 został obniżony przez Commonwealth Economic Committee z 2.200 mln lb do 2.153 mln lb. Podczas gdy w krajach produkujących zapasy wełny /pranej/ zwiększyły się w tym sezonie o około 150 mln lb. w krajach konsumujących spadły one na koniec roku 1951 o 40 mln lb. Podaż wełny /pranej/ w sezonie 1951/52 szacowana jest na 2.450 mln lb. Cyfra ta obejmuje strzyżę w wysokości 2.300 mln lb i zapasy z poprzedniego sezonu - 150 mln lb. Szacunki powyższe oparte są na zrewidowanej wielkości produkcji australijskiej, która w roku 1950/51 została zmniejszona o 63 mln lb do 1.092 mln lb, a w 1951/52 o 20 mln lb do wysokości 1.080 mln lb/ wełny niepranej/.

Ogółem światowa produkcja przemysłu włókienniczego została w r.ub. znacznie zahamowana w porównaniu z rokiem 1950. Światowa konsumpcja wełny surowej była o 20% niższa niż w poprzednim roku, kiedy osiągnęła rekordowy po wojnie poziom. Produkcja przędzy czesankowej spadła o 12% a przędzy nieczesankowej o 5%. Mniejszą różnicę w produkcji tego drugiego gatunku przędzy należy tłumaczyć tym, że obniżenie konsumpcji wełny surowej zostało w dużym stopniu zrównoważone wzrostem konsumpcji wyczesków, odpadków itp. We wszystkich państwach, z wyjątkiem Japonii i Niemiec zachodnich, aktywność przemysłu włókienniczego była znacznie mniejsza niż w 1950 r. W Wielkiej Brytanii produkcja czesanki zmniejszyła się o 24%, przędzy czesankowej o 12%, przędzy nieczesankowej o 12%, a wyrobów wełnianych o 7%. W Stanach Zjednoczonych produkcja czesanki obniżyła się o 23%, przędzy czesankowej o 19%, przędzy nieczesankowej o 14% a tkanin o 10%. Produkcja tkanin zmniejszyłaby się znacznie bardziej,

gdyby nie dziesięciokrotny wzrost produkcji na zamówienia wojskowe. We Francji wyprodukowano o 28% mniej czesanki a o 20% mniej przedzdy czesankowej. Natomiast produkcja przedzdy nieczesankowej zwiększyła się o 12%. Produkcja tkanin wykazała 4%-owy spadek. W Niemczech zachodnich po raz pierwszy po wojnie produkcja czesanki spadła w r.ub. o 23%. Produkcja przedzdy czesankowej zwiększyła się o 3%, przedzdy nieczesankowej o 9% a tkanin o 18%. W Belgii we wszystkich gałęziach wełnianego przemysłu włókienniczego obniżono produkcję. Wyprodukowano o 24% mniej czesanki, o 5% mniej przedzdy czesankowej o 26% mniej przedzdy nieczesankowej i o 17% mniej tkanin. Bardzo ostry spadek zanotowano również w Holandii gdzie produkcja czesanki zmniejszyła się o 40%, przedzdy czesankowej o 35%, a przedzdy nieczesankowej o 20%. We Włoszech nie było dużych zmian w produkcji. Wzrosła ona o 5% w zakresie czesanki, spadła nieco w zakresie przedzdy czesankowej a nie zmieniła się jeśli chodzi o przedzdy nieczesankową. Natomiast wełniany przemysł japoński rozwijał się bardzo pomyślnie. Produkcja czesanki i przedzdy czesankowej zwiększyła się tam o 50%, a produkcja przedzdy nieczesankowej o 2/3 w stosunku do roku 1950. Import wełny do Japonii wzrósł o 60%.

W końcu roku 1951 i w początkach 1952 sytuacja w przemyśle włókienniczym na świecie nie ulegała wyraźnej poprawie. W niektórych jednak krajach wystąpiły pewne oznaki ożywienia produkcji. Konsumcja wełny surowej w Wielkiej Brytanii w styczniu zwiększyła się o 5% osiągając największy poziom miesięczny od lipca 1951 r. We Francji produkcja czesanki zwiększyła się o 30% w porównaniu do bardzo niskiego poziomu z grudnia, osiągając najwyższy poziom od czerwca poprzedniego roku. W Stanach Zjednoczonych konsumpcja wełny surowej w grudniu nie zmniejszyła się w przeciwieństwie do poprzednich miesięcy, przez co została zahamowana stała tendencja spadkowa. Wzrost konsumpcji otowa- no jedynie w odniesieniu do wełny dywanowej, której konsumpcja w miesiącach letnich była szczególnie niska. W ostatnim kwartale 1951 r. produkcja tkanin wełnianych w Stanach Zjednoczonych, zwiększyła się po raz pierwszy od roku, pomimo mniejszej produkcji na rachunek rządu. Było to pierwsze obniżenie się tej produkcji od momentu agresji na Koreę. Mimo że produkcja tkanin odzieżowych w I kwartale b.r. na konsumpcję cywilną była większa o 28% niż w IV kwartale 1951 r. nie osiągnęła ona jeszcze poziomu produkcji II kwartału 1951 roku.

Ceny wełny na aukcjach w marcu

Ogólnie biorąc na australijskich aukcjach wełny panowała w marcu w dalszym ciągu tendencja zniżkowa, mimo że spodziewano się lekkiej wyżki cen. W rzeczywistości nastąpiła ona w trzecim tygodniu marca w odniesieniu do wełny merynosowej zaznaczając się najsilniej jednak na aukcjach ondyńskich a nie australijskich.

Jak podawał "Neue Zürcher Zeitung" w pierwszych dniach kwietnia przeciętne ceny merino 64 na aukcjach australijskich

wynosiły w marcu 110d za lb, czyli o 8% mniej niż w lutym. W transakcjach wełną crossbredową przeciętna cena transakcyjna wynosiła w marcu 51d, czyli o 20% mniej niż w miesiącu poprzednim. Przy końcu marca ceny merino obniżyły się do 107d a crossbredów do 104d za lb., co było najniższym poziomem na aukcjach dominialnych od końca roku 1949.

Ocenia się, że z końcem marca sprzedawcy wełny surowej w Australii i w Anglii posiadali na składach zaledwie 20% z ostatniej strzyży.

Obroty wełną czesankową w roku 1951

Międzynarodowe obroty wełną czesankową w roku 1951 zmniejszyły się jeszcze silniej niż produkcja /patrz WHZ Nr.11/46/. Eksport światowy obniżył się o 30% w porównaniu z rokiem poprzednim. W pierwszym i drugim kwartale roku eksport spadał mniej więcej po 25%, zwiększył się o jedną czwartą dopiero w ostatnim kwartale roku.

Wielka Brytania pozostała największym eksporterem czesanki w roku 1951. Wywiozła ona 49,4 mln lb czyli 56% całego eksportu światowego. Jednak ilość ta była o 32% mniejsza niż w roku 1950. Była to najmniejsza ilość od roku 1947. Eksport francuski został również zredukowany, do 23,2 mln lb czyli o 28%. Gwałtowny wzrost eksportu Niemiec zachodnich w roku 1950 został zahamowany a w roku 1951 nastąpił ostry spadek o 61% w stosunku do 1950. Poniższa tabela przedstawia obroty czesanką w roku 1951:

	1949	1950	1951
	w milionach lb		
<u>I m p o r t</u>			
Kanada	12,3	16,0	13,1
Belgia	10,0	18,9	10,5
Stany Zjedn.	2,2	4,2	10,0
Szwajcaria	5,6	10,0	7,0
Niemcy zachodn.	3,0	9,4	5,8
Holandia	9,3	10,9	4,1
Szwecja	4,4	5,2	4,0
Włochy	8,6	4,7	3,5
Francja	0,2	3,0	3,5
Dania	7,7	8,5	3,2
Irlandia	3,0	3,4	2,8
Wielka Brytania	0,9	1,8	2,0
Razem	67,2	96,0	72,5
<u>E k s p o r t</u>			
Wielka Brytania	60,1	73,0	49,4
Francja	27,0	32,1	23,2
Belgia	11,2	13,4	11,2
Niemcy zachodn.	2,3	7,8	3,2
Szwajcaria	0,4	1,5	1,7
Razem	101,0	127,8	88,7

	Luty 1950		marzec 1950		s.e.j. 1950		lipiec 1950		październik 1950		grudzień 1950		luty 1951		kwiecień 1951		s.e.j. 1951		lipiec 1951		październik 1951		grudzień 1951	
	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d	d
Australia																								
Super topmaking																								
70's	133		142		157		156		220		239		298		286		240		181				144	
66's	129		140		154		164		217		237		295		280		234		176		178		140	
64's	124		136		151		162		209		234		292		274		228		173		173		138	
60's	110		123		139		146		185		220		272		258		212		163				124	
Average topmaking																								
70's	126		137		150		159		220		229		292		279		226		174				138	
66's	123		134		148		156		204		225		288		270		219		168		170		135	
64's	118		130		146		154		198		220		284		264		211		164		165		132	
60's	104		119		133		140		178		206		265		245		197		153		155		117	
Best style skirtings																								
66's	125		135		150		155				224		288						166		165		134	
64's	119		131		148		153		197		218		284		266		202		163		162		130	
60's	104		119		133		140		178		204		266				188		151				115	
Average Continental Skirtings																								
66's	114		119		139		148		182		204		280		245				142		148			
64's	108		114		136		145		176		201		275		238		239		137		142		125	
60's	96		104		120		130		162		188						165		123				113	
Nowozelandzka																								
58's super	91		92		112																			
58's ordinary	82		83		101		109																	
56's super	77		80		98																			
56's ordinary	68 1/2		74		87		92		141		169		232		212									
50's super	56 1/2		61 1/2		67 1/2		73 1/2		129		188		231		167		162		130		116		88	
50's ordinary	52		59		65 1/2		70		126		155		194		181		129		99				77	
48's preparing	51 1/2		58 1/2		68		76		126		154		188		180		125							
48's ordinary carding	50 1/2		57 1/2		64 1/2		73 1/2		122 1/2		154		185		176		123		96		94		75	
46's ordinary carding	50 1/2		57 1/2		64 1/2		75 1/2		122		153		184		172		122		94		93		74	

Zródło: The Wool Record

U w a g a: notowania u d za lb. odnoszą się do znaków porównawczych zaciętych londyńskich w ostatnich dwóch latach i są szacunkami cen walowy na bieżąco.

J U T A

Pierwsza dekada kwietnia przyniosła dalsze osłabienie rynku juty w Kalkucie i w Chittagong, przy znacznym zmniejszeniu się zainteresowania kupców zagranicznych. W okresie od 1-go kwietnia do 9-go kwietnia cena gatunku "Firs" fas w dostawach natychmiastowych obniżyła się o 9 1/2 Rs na belę /100 lbs/ do poziomu Rs.150 1/2 za belę. W dostawach cif porty europejskie gatunek ten notowano w dniu 8.4. na poziomie £ 125 za tonę w porównaniu £ 131 za tonę w dniu 1-go kwietnia. Należy zaznaczyć jednak, że ostatni spadek cen był mniej gwałtowny niż w pierwszej połowie marca b.r. kiedy ceny juty surowej w Chittagong obniżyły się o blisko 1/5.

W następstwie spadku cen na rynku indyjskim i pakistańskim, oraz wobec zastoju w brytyjskim przemyśle jutowym Ministerstwo Materiałów ogłosiło szereg znacznych obniżek oficjalnych cen juty i wyrobów z niej obowiązujących od dnia 1-go kwietnia. Ceny sprzedażne Jute Control w odniesieniu do podstawowych gatunków juty zostały obniżone o £ 50 na tonie. W tej samej proporcji obniżone zostaną ceny innych gatunków juty i wprowadzone zostaną nowe ceny maksymalne na przędzę jutową i wyroby. Cena sprzedażna Jute Control importowanego hessian'u zostanie obniżona o 29s 6d na 100 yds do poziomu 145s 9d.

S I S A L

Zwiększona ostatnio podaż sisalu z Brytyjskiej Afryki Wschodniej w połączeniu z mniejszym zainteresowaniem odbiorców zamorskich, spowodowały odprężenie na wszystkich rynkach światowych i przyczyniły się do powstrzymania haussy, notowanej jeszcze w zeszłym miesiącu.

Istnieje naogół przypuszczenie, że sisal w ślad za innymi surowcami włókienniczymi, w najbliższej przyszłości obniży wydatnie swój poziom cen, gdyż światowy przemysł powroźniczy nie otrzymuje już tak poważnych zamówień jakie otrzymywał jeszcze kilka miesięcy temu.

T a n g a n i k a

Produkcja sisalu w 1951 roku w ilości 140.000 ton dała wyjątkowo wysoki utarg w sumie £st.23,630.000.- Cena przeciętna 168 £ za tonę była o przeszło 40% wyższa od ceny z roku 1950.

B r a z y l i a

W latach pierwszej wojny światowej zainteresowano się uprawą sisalu na większą skalę i założono plantacje odmiany

agave sisalana, pochodzącej z plantacji afrykańskich. W roku 1951 produkcja sisalu w Brazylii osiągnęła 85.000 ton, co stanowi około 15% produkcji światowej. Konsumując na własne potrzeby 20.000 ton włókna, Brazylia wyeksportowała w 1951 roku 65.650 ton sisalu, przeważnie do USA. - W pierwszym półroczu uzyskano cenę przeciętną w wysokości 114,5, w drugim półroczu zaś 176,5 £st. za tonę ang.

Przemysł powroźniczy pracując zasadniczo tylko na potrzeby własne kraju, konsumuje około 6.000 ton włókna rocznie. Reszta w ilości około 14.000 ton przerabiana jest na worki, przeważnie kawowe. Wyrób worków odbywa się jeszcze dziś w 30% ręcznie.

Fabryka Tow. " Agave Industrial " w Piracicaba posiadając własne plantacje sisalowe i największe w kraju zakłady powroźnicze, przystępuje obecnie do budowy przedziałni i tkalni worków, gdyż chałupnictwo trudniące się dotychczas ręcznym wyrobem worków powoli zanika.

A n g l i a

Angielski import włókien lękowych - twardych, wynosił w roku 1951:

juta	113.955	ton	ang.
sisal	65.382	"	"
manila	20.160	"	"
wł.kokosowe	9.466	"	"
różne inne	18.006	"	"

W Ł O K N A S Z T U C Z N E

Produkcja włókien sztucznych w krajach kapitalistycznych w 1951 roku osiągnęła około 4 miliardów lbs i jest o 13% większa od rezultatu 1950 roku. Udział jedwabiu sztucznego w wysokości 55,2% w roku 1950 uległ niższości i wynosił w 1951 r. już tylko 53,1%. Faworyzowan w ostatnich latach włókna cięte zdobywają sobie coraz to szersze pola zastosowania i wg. opinii kół fachowych, poraz pierwszy w historii włókien sztucznych, produkcja ich przekroczy w roku bieżącym poziom produkcji jedwabiu sztucznego. Spadek konsumpcji włókien naturalnych obserwowany od kilku miesięcy, pociąga za sobą również mniejsze spożycie włókien sztucznych, co znajduje swój wyraz w promizorycznych cyfrach produkcyjnych za styczeń /luty b.r. niższych od grudniowych o 5-10%.

U S A

Produkcja włókien sztucznych 1951 roku była tylko o 3% większa od roku poprzedniego i osiągnęła 1.295 mln lbs, przy czym cała nadwyżka w ilości 35 mln lbs dotyczy włókien ciętych. Po zanotowanej w styczniu niższości cen na włókna wiskozowe, nastę-

piło w marcu b.r.obniżenie cen na włókna acetatowe w granicach od 8 -10%. Włókno cięte acetatowe kosztuje obecnie 40-42 jedwab sztuczny acetatowy 150 denier 70-72 ¢ USA za lb.

Ceny lintersów bawełnianych /podstawowy surowiec do wyrobu acetatów/ spadły w styczniu i notowane były ostatnio Grade 2 po 11,56, Grade 4 po 8,28 i Grade 6 po 7,21 ¢ za lb.

A n g l i a

Przy zwiększonej w stosunku do roku 1950 o 3% produkcji włókien sztucznych, eksport utrzymał się na poziomie z 1950 roku i wynosił 28 mln lbs, = 7,2% produkcji.

Pomyślniej kształtował się eksport tkanin w ilości 212 mln yd wobec 189 w roku 1950.

J a p o n i a

Pomimo zwiększenia w roku 1951 produkcji włókien sztucznych o 40% w stosunku do 1950 r.osignięto zaledwie 66% produkcji z lat 1938/39.

Metale i wyroby

Obroty złomem żelaznym w krajach kapitalistycznych Europy.

Statystyczny kwartalnik Sekcji do Spraw Stali, Europejskiej Komisji Gospodarczej, który ukazał się w końcu marca b.r., umożliwia ogólną analizę obrotów złomem żelaznym w kapitalistycznych krajach europejskich w 1951 r. Jak już niejednokrotnie podkreślano na łamach "Rynków Towarowych" rok ubiegły był okresem poważnego niedoboru złomu żelaznego we wszystkich kapitalistycznych przemysłowych krajach europejskich. Deficyt ten najostreż dawał się odczuwać w pierwszej połowie 1951 r. Trzeci kwartał r.ub. przyniósł pewne odprężenie sytuacji głównie na skutek powszechnego stosowania akcji intensyfikacji zbiórki złomu, oraz jego oszczędnego zużywania jak również na skutek znacznej, spekulacyjnej zwyżki cen złomu powodującej powiększenie się podaży handlowej tego artykułu /np. sprzedawanie na złom maszyn, których remont przy tak wysokich cenach złomu się nie opłacał/.

W czwartym kwartale ub.r. sytuacja uległa dalszej częściowej poprawie - pomimo znacznego obniżenia się europejskich nadwyżek eksportowych - w pierwszym rzędzie na kontynencie, natomiast nie poprawiła się w W. Brytanii.

Ogólny brak złomu w kapitalistycznych krajach europejskich znalazł swoje pełne odbicie w spadku obrotów międzynarodowych. I tak na przykład w 1950 r. ogólny eksport złomu 13-tu krajów europejskich wynosił 3 423 tys. ton, podczas gdy w r.ub. jedynie 1 115 tys. ton, czyli przeszło trzykrotnie mniej. Z wyjątkiem Portugalii i Turcji, spadek eksportu złomu nastąpił w r.ub. we wszystkich krajach Europy kapitalistycznej.

Główny dostawca złomu jakim są Niemcy zachodnie eksportował w r.ub. tylko 823 tys. ton - i to jedynie pod naciskiem władz okupacyjnych - czyli 31% ilości wywiezionych w 1950 r. Eksport złomu francuskiego zmniejszył się z 465 tys. ton w 1950 r. na 161 tys. ton w r.ub. Wywóz Holandii równocześnie spadł ze 154 tys. ton na 33 tys. ton, Danii z 30 tys. ton na 9 tys. ton, Szwajcarii z 31 na 6 tys. ton i Belgii z 33 tys. ton na 11 tys. ton.

W rezultacie tego silnego spadku nadwyżek wywozowych tradycyjni importerzy tego surowca w Europie kapitalistycznej musieli zadowolić się w r.ub. znacznie mniejszymi dostawami /z wyjątkiem Włoch/. I tak np. Anglia największy importer złomu w Europie otrzymała w 1951 r. jedynie 598 tys. ton złomu zagranicznego wobec 1 984 tys. ton w 1950 r. - czyli o 70% mniej niż w roku poprzednim. Belgia importowała w r.ub. 262 tys. ton w porównaniu z 396 tys. ton w 1950 r.

i 330 tys. ton w 1949 r. Austria zmniejszyła swój import z 72 na 66,4 tys. ton, Szwecja ze 175 tys. ton na 79 tys. ton. Jedynym krajem, który zdołał powiększyć poważnie import złomu w r. ub. były Włochy importujące ponad 690 tys. ton, czyli niewielej w tym roku w Europie w porównaniu z 503 tys. ton importu w 1950 r. /nie licząc dostaw do Triestu/ Inne kraje jak Hiszpania, Norwegia, Finlandia i Jugosławia importowały w r. ub. znacznie mniej złomu niż w roku poprzednim.

Należy przypuszczać, że obroty złomem w 1952 r. w dalszym ciągu poważnie się zmniejszą. Jeśli założyć, że poziom eksportu złomu europejskich krajów kapitalistycznych utrzymałby się na wysokości przeciętnej miesięcznej z okresu październik 1951 - luty 1952 to w skali rocznej wyniósłby jedynie 850 tys. ton, czyli o 1/4 mniej niż w 1951 r.

Wiadomości z kapitalistycznego rynku żelaza i stali

A n g l i a.

Ostatnie dni marca przyniosły szereg sprzecznych wiadomości z angielskiego rynku żelaza i stali. Jedne z nich nacechowane optymizmem donosiły o ostatecznym przezwyciężeniu niedoboru stali w Anglii, a inne pochodzące raczej z kół półoficjalnych stwierdzały, że brak stali nie będzie w zupełności przezwyciężony w roku bieżącym.

Pewną niespodzianką dla konsumentów brytyjskich była w początkach kwietnia wiadomość, że znaczna partia stali amerykańskiej, oczekiwana w najlepszym wypadku dopiero w końcu maja, już została wyładowana w portach angielskich i że dalsze, znaczne wysyłki są w drodze. Przyspieszenie dostaw stali amerykańskiej tłumaczone jest przez branżową prasę angielską znacznym odprężeniem sytuacji na rynku frachtowym spowodowanym zmniejszeniem się dostaw węgla z USA, co umożliwiło stosunkowo łatwe uzyskanie odpowiedniego tonażu na transport stali, oraz ogólnym odprężeniem na amerykańskim rynku żelaza i stali o czym donosił poprzedni numer "Rynków Towarowych".

Do wzmocnienia się optymistycznej oceny sytuacji w Anglii przyczyniła się również ostatnio wiadomość z Waszyngtonu, że w umowie amerykańsko-brytyjskiej na dostawy miliona ton stali i żelaza - ewentualnie surowców do ich produkcji - nastąpiło przesunięcie na korzyść stali walcowanej, której Stany Zjednoczone zobowiązały się dostarczyć w b.r. nie mniej niż 800 000 ton. Dostawy rudy żelaznej nie brane są już obecnie zupełnie pod uwagę, natomiast ~~realną dostaw kwoty~~ 200 000 ton - stanowić ma złom i surowka. Powyższe przesunięcie umożliwi Anglii zaoszczędzenie koksu hutniczego.

Jak donosił "The Metal Bulletin" z 25 marca, istnieją ostatnio w Anglii przypuszczenia, że przydziały stali dla konsumentów na drugi kwartał b.r. pokryją w całości ogólne ich zapotrzebowanie w przeciwieństwie do sytuacji jaka miała miejsce w pierwszym kwartale, kiedy niektóre zakłady produkcyjne otrzymały 50-60% ogólnego swego zapotrzebowania. /np. niektórzy producenci rowerów/. Możliwość powiększenia przy-

działów stali powiększa obecnie wzrost jej importu z USA, z Niemiec zachodnich i z Japonii, oraz spadek wywozu w pierwszym rzędzie do Australii i do Afryki Południowej.

Obok powyższych wiadomości wskazujących na zmniejszenie się niedoboru stali na rynku angielskim, inne meldunki zwracają uwagę na nieustające trudności w odniesieniu do złomu, powodujące opóźnienia w wytopie stali, oraz półfabrykatów do przewalcowania, co powoduje przestoje w walcowniach.

W końcu marca "The British Iron and Steel Federation" ogłosiła, że "zgodnie z opinią rządowych kół przemysłowych rozporządzalne zasoby stali powiększą się niewątpliwie w drugiej połowie roku, lecz stal pozostanie w dalszym ciągu na rynku angielskim w pewnym niedoborze".

B e l g i a.

Zgodnie z wiadomościami z Antwerpii koniec marca przyniósł zwiększenie popytu na stal belgijską ze strony krajów EPU, co posiadało wpływ na wzmocnienie tendencji. Zauważano również po raz pierwszy od kilku tygodni zainteresowanie ze strony nabywców dolarowych. Ogólnie biorąc eksportowy rynek belgijski cechują od pewnego czasu tendencje stabilizacyjne w przeciwieństwie do nieznacznego osłabienia rynku w końcu lutego i w pierwszym tygodniu marca. Transakcje na dostawy krajów Ameryki Łacińskiej są nadal jednak utrudnione, w wypadkach gdy ceny są wyższe niż 123 dolarów za tonę stali handlowej fob, a terminy dostaw dłuższe niż trzy miesiące.

Zasadnicze ceny eksportowe do strefy dolarowej za tonę fob Antwerpia kształtowały się bez zmian jak następuje:

stal handlowa	£	120-125
grube i średnie płyty	£	160-170
drut blankowy	£	135
drut galwanizowany	£	160
drut kolczasty	£	165

Na ogół panuje przekonanie, że eksport do krajów EPU może utrzymać się w obecnej wysokości do końca pierwszej połowy b.r. Na rynku krajowym nastrój raczej spokojny; ceny za surówkę odlewniczą na drugi kwartał b.r. kształtowały się do tychczas na niezmiennym poziomie, a mianowicie: podstawowa surówka odlewnicza Nr 3 zawierająca od 2,5 do 3% krzemu i od 1,6 do 1,9% fosforu - 4 220 frs.belg. z dostawą do Athus; surówka odlewnicza na pół z fosforem, zawierająca do 3% krzemu i 0,7% manganu - 4 550 frank.za tonę z dostawą do stacji w Belgii w pełnych ładunkach wagonowych 20-tonowych; surówka odlewnicza hematytowa 2,5-3% loco stacja w Belgii - 5 400 frs.belg. za tonę.

Tendencja cen na rynku złomu na ogół słaba przy zmniejszającym się popycie.

W lutym produkcja stali w Belgii kształtowała się na poziomie 426 000 ton w porównaniu z 442 500 ton w styczniu i 382 000 ton w lutym 1951 r.

S t a n y Z j e d n o c z o n e. Pomimo poważnych obaw strajku w przemyśle hutniczym, konsumenci stali nie wykazywali w ostatnich tygodniach zwiększonego zainteresowania dostawami ze stalowni, ani nie domagali się przyspieszenia dostaw, co jest zjawiskiem dosyć nieoczekiwanym, gdyż normalnie - jak pisze "The Iron Age" - nawet niewielkie prawdopodobieństwo strajku powodowało w przeszłości "powódź" zamówień i żądań przyspieszenia dostaw po dotychczasowych cenach. "Obecna apatia rynku" - jak stwierdza wyżej wymieniony periodyk - przypisywana jest z jednej strony istnieniem silnej rządowej kontroli obrotów i cen, a z drugiej okolicznością znacznie większego zrównoważenia popytu z podażą na rynku niż chcą to uznać koła rządowe. Jeśli da się uniknąć większych strat w produkcji stali - pisze dalej "The Iron Age" - to żądaniom natychmiastowego zliberalizowania rynku stali trudno będzie odmówić.

A u s t r i a.

W styczniu b.r. Austria eksportowała 66 210 ton żelaza i stali z czego Stany Zjednoczone otrzymały - 20 315 ton, Niemcy zachodnie - 18 758 ton, Włochy - 11 711 ton, Belgia-Luksemburg - 3 293 ton; Szwajcaria - 2 173 ton i Czechosłowacja - 1 151 ton. W tym samym czasie Austria importowała 16 855 ton z czego 7 920 ton dostarczyła Belgia, 2 612 ton USA, 2 454 ton Niemcy zachodnie, 945 ton Włochy i 543 tony Francja.

S a a r a.

W lutym Zagłębie Saary wyprodukowało 191 000 ton surówki /206 000 ton w styczniu/; 217 000 ton stali surowej /232 tys.ton/ i 154 000 ton artykułów walcowanych, uzyskując w każdym wypadku wyższy poziom produkcji, niż w roku poprzednim.

N i e m c y z a c h o d n i e.

Ogólny eksport stali walcowanej z Niemiec zachodnich był w r.ub. o 300 tys.ton większy niż w 1950 r. wynosząc 1 910 tys.ton. Dostawy do krajów europejskich osiągnęły poziom 909 tys.ton wobec 888 tys.ton. Wywóz do Afryki, Azji i Australii był natomiast niższy niż w 1950 r. Przeszło dwukrotnie zwiększył się wywóz do Stanów Zjednoczonych a mianowicie z 307 tys.ton w 1950 r. na 733 tys.ton Koła przemysłowe w Niemczech zachodnich nie spodziewają się jednak, aby eksport stali walcowanej do USA wyniósł w roku bieżącym więcej niż 400 tys.ton.

J a p o n i a.

W pierwszych dniach kwietnia donoszono z Tokio, że brytyjska Iron and Steel Corporation zwróciła się z zamówieniem do koncernu Yawata dostawy 50 000 ton półproduktów do przewalcowania w trzecim kwartale b.r. Dostawa tej stali podniosła-by zatem ogólny import stali japońskiej do

W. Brytanii w b.r. do poziomu 159 000 ton.

Wiadomości z kapitalistycznego rynku metali nieżelaznych

W ostatnim raporcie z dn. 20 marca o sytuacji na rynku metali nieżelaznych w USA, Defence Production Administration podała syntetyczną ocenę stosunku podaży poszczególnych metali do zapotrzebowania dzieląc wszystkie metale na trzy grupy, a mianowicie na grupę I-A obejmującą metale pozostające nadal w Stanach Zjednoczonych w niedoborze; grupę II-A dla metali o mniej więcej zrównoważonej podaży z zapotrzebowaniem i grupę A-III odnoszącą się do metali posiadanych w dostatecznych ilościach, przekraczających bieżące zapotrzebowanie przemysłu.

Grupa I-A obejmuje następujące metale /wymienione w kolejności od najbardziej deficytowych do najmniej deficytowych/:

aluminium	beryl	irydium	molibden
miedź	tytan	osmium	nikiel
magnez	cyna	platyna	tungsten
selen	cynk	kobalt	wanad

Grupa II-A obejmuje: antymon, ołów, chrom, mangan, krzem/silicon.

Grupa III-A obejmuje: bizmut, kadm, rtęć, złoto, srebro, ~~boron~~, tellur i cyrkon.

Analizując powyższy raport można mieć zastrzeżenia w odniesieniu do umieszczenia niklu na tak odległym miejscu. Ogólnie przyjmuje się, że obok aluminium i miedzi nikiel był najbardziej deficytowym metalem ostatnio w Stanach Zjednoczonych.

Sytuacja na szwajcarskim rynku metali nieżelaznych

luty - marzec

Pod wpływem słabnących tendencji na kapitalistycznym wolnym rynku metali nieżelaznych, popyt na te metale w Szwajcarii zmniejszał się systematycznie w lutym i w marcu b.r. - jak donosił w końcu marca Reuter z Zürichu. Nie tylko ołów, cynk i cyna, lecz również miedź objęta została tymi tendencjami, które charakteryzowało w pierwszym rządzie powstrzymywanie się nabywców od dokonywania większych zakupów. Jedynym wyjątkiem pod tym względem był nikiel, którego handlowa podaż wciąż jeszcze była mniejsza od aktualnego popytu.

Powyższa postawa konsumentów metali nieżelaznych świadczy o przewidywaniu dalszego spadku cen metali z jednej strony, oraz o przeświadczeniu - jak podaje Reuter - że produkcja przemysłu metalowego w Szwajcarii osiągnęła obecnie swój maksymalny poziom, i że nie należy się spodziewać dalszego jej wzrostu, a co zatem idzie zwiększenia się konsumpcji metali nieżelaznych.

Szwajcarski import tych metali zmniejszył się w lutym i w marcu w porównaniu z poziomem importu ze stycznia. W lutym Szwajcaria importowała mniej niż 1/3 ołowiu importowanego w styczniu, tylko 62,5% styczniowego importu cynku, 1/3 importu cyny i 90% styczniowego przywozu aluminium.

A l u m i n i u m.

W lutym Kanada eksportowała 24 598 short ton aluminium w porównaniu z 19 986 short ton wywiezionych w styczniu b.r. Struktura geograficzna eksportu przedstawiała się jak następuje /w tonach/:

	styczeń	1 9 5 2 l u t y
W. Brytania	5 952	15 534
Stany Zjednoczone	12 536	5 993
Holandia	414	440
Włochy	-	421
Szwajcaria	173	706
Belgia	-	331
Niemcy zachodnie	44	247
Brazylia	577	171

Donoszono w końcu marca z Waszyngtonu, że gdyby obecne pertraktacje o podwyżkę płac między związkiem zawodowym robotników przemysłu aluminiowego, a producentami tego metalu zakończyły się na korzyść robotników, to możliwość podniesienia ceny rodzimego aluminium w USA musi być poważnie brana pod uwagę przez amerykańskich konsumentów tego metalu. Na ogół panuje opinia, że ewentualna podwyżka ceny aluminium wynosiłaby w tym wypadku około 2 ¢ na lb.

Obecnie cena aluminium rodzimego o czystości 99% i więcej wynosi w USA 19 ¢ za lb w blokach. Jest to cena o 5% wyższa niż w Kanadzie lecz niższa niż w Anglii o 1,5%, niż we Francji o 26% i o 15,4% niższa niż w Niemczech zachodnich.

Z dniem 1-go kwietnia b.r. brytyjskie Ministerstwo Materiałów podniosło cenę aluminium rodzimego, oraz odpowiednio ceny złomu tego metalu o £ 6 na tonie. Nowa cena wynosi zatem £ 154 za tonę loco skład odbiorcy za metal 99% do 99,5% czystego Al. Poprzednia podwyżka cen aluminium miała/w dn. 1-go stycznia b.r. i wynosiła £ 24 na tonie.

miejsce

C y n k. Ostatnie dni marca przyniosły dalsze oznaki osłabienia kapitalistycznego rynku cynku. W Anglii obniżone zostały ceny siedemdziesięcio procentowego popiołu /zinc residues/ do poziomu £ 60-65 za long tonę loco huty i szeregu innych artykułów odpadkowych przy wytopie tego metalu. W Belgii producenci blach cynkowych obniżyli swoje ceny w odniesieniu do cienkich blach do poziomu £ 208 1/2 /9 gauge/ za tonę fob, a w odniesieniu do grubych blach - do poziomu £ 202 za tonę fob, co oznacza zniżkę cen od 5-8%.

Potwierdzają się również wiadomości, że ilość cynku przeznaczona do podziału między członków Waszyngtońskiej Kon-

ferencji Surowcowej w II kwartale b.r. będzie większa o co najmniej 20 000 od puli rozdziałowej na I kwartał b.r.

Pierwsze dwa miesiące b.r. przyniosły poważny wzrost importu cynku do Anglii. W styczniu i w lutym W. Brytania importowała łącznie 33 178 ton cynku w porównaniu z 16 180 ton w roku poprzednim. Największy był wzrost importu w odniesieniu do cynku kanadyjskiego. W pierwszych dwóch miesiącach b.r. Kanada dostarczyła Anglii 13 999 ton cynku w porównaniu z 4 485 o rok wcześniej. Dostawy z Belgii były w tym okresie również znacznie większe wynosząc 6 009 ton wobec 2 001 ton w 1951 r. W lutym Anglia eksportowała 293 ton cynku.

Aczkolwiek kapitalistyczny rynek cynku /w pierwszym rzędzie t.zw. wolny rynek/ wykazuje w ostatnich tygodniach pewne osłabienie, dotyczy to głównie krajów zachodnio-europejskich i Dalekiego Wschodu. W Stanach Zjednoczonych sytuacja rynkowa jest odmienna i pomimo niewielkiego jej odprężenia - o czym donosiły już "Rynki Towarowe" - cynk pozostaje w poważnym niedoborze. Świadczą o tym dane opublikowane przez amerykański Zinc Institute, wykazujące, że w lutym wielkość niewykonanych dostaw surowego cynku podwyższyła się o 15 000 ton, czyli o 26,5% pomimo faktu, że ogólne dostawy tego metalu wyniosły 77 448 ton /w tym 4 882 ton na eksport/, czyli tylko o 1000 ton mniej niż w styczniu b.r.

W końcu marca donoszono z Indii o silnym załamaniu się cen metali kolorowych. Notowania w Delhi i w Bombaju kształtują się znacznie poniżej przeciętnego poziomu cen światowych. W pierwszych dniach kwietnia na rynku indyjskim można było nabyć cynk elektrolityczny płacąc RS 120 za cwt fob, czyli £ 180 za tonę fob, a więc o £ 16 taniej niż na rynku angielskim.

C y n a. Jak dotychczas nieznane są jeszcze wyniki rozmów amerykańsko-boliwijskich i amerykańsko-belgijskich dotyczących dostaw cyny do Stanów Zjednoczonych. Delegacja boliwijska wciąż jeszcze ponoć ma nadzieję na uzyskanie lepszych warunków kontraktu i wyższych cen niż Indonezja /w związku z wyjątkowo wysokimi kosztami produkcji/. W odniesieniu do ewentualnych dostaw cyny z Konga Belgijskiego, Amerykanie spodziewają się, że umowa zostanie wkrótce zawarta, gdyż Belgowie nie obstawali zbyt ostro przy wyższych cenach niż 118 \$ za lb fob.

Giełda londyńska przy nieregularnych notowaniach w ostatniej dekadzie marca i pierwszej kwietnia wykazywała jednak systematycznie tendencje słabnące. W dn. 20 marca b.r. za long tonę cyny w dostawach natychmiastowych płacono £ 974 - £ 974 1/2 zaś w transakcjach trzymiesięcznych - £ 975 - £ 976. W dn. 1-go kwietnia notowania obniżyły się odpowiednio do poziomu £ 960 - £ 962 i £ 965 - 965 1/2 za long tonę. W dn. 8-go kwietnia za cynę cash płacono £ 959 1/2 - £ 960 zaś w transakcjach trzymiesięcznych £ 962 1/2 - £ 963.

Międzynarodowa Grupa Studiów do spraw Cyny szacuje światową produkcję tego metalu w styczniu na 13 400 ton wobec

13 100 ton w grudniu 1951 r. co w skali rocznej dałoby 161 000 ton.

Do dnia 1-go kwietnia Anglia dostarczyła Stanom Zjednoczonym w ramach umowy surowcowej zawartej przez Churchila w Waszyngtonie 8 000 ton cyny, z czego część z kraju, a część z Malajów. Według oświadczenia rzecznika rządu brytyjskiego Henry Hopkinsa "Władze amerykańskie przyjęły z dużym zadowoleniem przyspieszenie dostaw cyny brytyjskiej". Koszt zakupu cyny do USA oraz składowania i załadunku wyniósł sumę £ 4 092 500.

Ogólnie biorąc zachodnio-europejski rynek cyny nie wykazywał w tygodniach ubiegłych większych zmian przy stopniowym osłabianiu się tendencji. Większość konsumentów dobrze zaopatrzona jest w metal i popyt na rynku w ubiegłym tygodniu był niewielki.

M i e d ź. W pierwszych dniach kwietnia brytyjskie Ministerstwo Materiałów ogłosiło, że z dniem 1-go kwietnia cena miedzi elektrolitycznej została podwyższona o £ 4 na tonie z £ 227 na £ 231 za tonę loco odbiorca. Proporcjonalne zmiany wprowadzono również w kontrolowanych cenach złomu miedzi i w niższych jej gatunkach. W komunikacie zawiadamiającym o podniesieniu cen stwierdzono ponadto, że mimo ich podniesienia, angielska miedź jest ciągle jeszcze tańsza niż w innych krajach przemysłowych. Wypowiedź ta odnosi się prawdopodobnie jednak do tak zwanych cen wolno rynkowych, ponieważ oficjalne ceny miedzi tak w USA, w Kanadzie, w Belgii, a nawet ostatnio w Niemczech zachodnich są niższe niż obecnie w W. Brytanii.

Ostatnie trzy tygodnie przyniosły wzrost niepewności na kapitalistycznym rynku miedzi spowodowany głównie możliwością wprowadzenia nowego podatku eksportowego na miedź w Chile w wysokości 6 ¢ za lb /o czym donosił poprzedni numer "Rynków Towarowych". W Stanach Zjednoczonych niektóre koła handlowe spodziewają się ponownego przedłużania się pertraktacji o dostawy miedzi chilijskiej, za którą rząd amerykański nie będzie chciał płacić 33 1/2 ¢ za lb. Spowodowało to w pierwszych dniach kwietnia wzmożenie tendencji na amerykańskim rynku złomu miedzi, którego dostawy na rynek wewnętrzny zmniejszyły się w tym okresie.

Niektórzy producenci miedzi w Stanach Zjednoczonych - m.in. koncern American Metal Co - nie zaprzestali domagania się podwyżki maksymalnej ceny miedzi w USA do poziomu co najmniej 30 ¢ za lb twierdząc, że amerykańska cena miedzi jest nieproporcjonalnie niska w stosunku do cen światowych kształtujących się na poziomie około 40 ¢ lb. Podniesienie ceny miedzi spowodowałoby - zdaniem rzecznika American Metal Co - ujawnienie się na rynku znacznych zapasów spekulacyjnego złomu tego metalu szacowanych na 150 000 ton w skali rocznej.

Import surowej miedzi do Anglii w lutym wyniósł 28 697 ton w tym 15 163 ton elektrolitycznej i był mniejszy

niż przewidziany miesięczny przydział tego metalu w ramach rozdziału miedzi przez Waszyngtońską Konferencję Surowcową. Import w dwóch pierwszych miesiącach b.r. również nie osiągnął przewidzianego poziomu wynosząc 56 022 ton w porównaniu z 55 013 ton importowanych w 1951 r.

O ł ó w. Ostatnie dni marca i pierwsza dekada kwietnia nie przyniosła większych zmian na kapitalistycznym rynku ołowiu, wykazującego od szeregu tygodni tendencję spadku cen. Z angielskiego rynku donoszą, że konsumenci brytyjscy nie są w pełni zadowoleni z ostatniej obniżki ceny ołowiu o £ 7 na tonie do poziomu £ 163 za long tonę loco huty. Nawet po tej obniżce ołów w Anglii jest droższy o £ 11 na tonie niż amerykański, o £ 10 1/2 - niż kanadyjski, natomiast jest tańszy o £ 8 niż ołów we Francji i o £ 2 1/8 niż w Niemczech zachodnich. Wyjątkowo niskie notowania ołowiu miały miejsce w końcu marca w Indiach, gdzie w związku z ogólną zniżką cen metali nieżelaznych, ceny ołowiu spadły do poziomu Rs 88 za cwt, czyli ca £ 132 za tonę.

Przydziały metali przez Waszyngtońską Konferencję Surowcową

Według ostatnich informacji, kapitalistyczna Konferencja Surowcowa w Waszyngtonie dokonała następującego przydziału miedzi i cynku na II kwartał 1952 r.

w tonach	<u>M i e d ź</u>		<u>C y n k</u>	
	<u>I kwart.</u>	<u>II kwart.</u>	<u>I kwart.</u>	<u>II kwart.</u>
<u>Ogółem:</u>	744 680	723 680	487 650	510 145
z czego:				
Stany Zjednoczone	366 000	355 000	229 000	235 800
W. Brytania	100 000	97 200	64 000	67 000
Niemcy zachodnie	51 000	49 550	41 000	42 000
Austria	3 000	2 900	2 000	2 100
Dania	3 900	3 800	1 550	1 800
Finlandia	2 450	2 400	1 050	1 200
Norwegia	4 180	4 000	3 400	3 600
Szwecja	13 100	12 750	5 550	5 600
Holandia	7 000	6 000	6 000	6 000

Komisja dla spraw manganu, kobaltu i niklu I.M.C. ogłosiła program przydziałów 34.964,2 ton metrycznych niklu na II-gi kwartał b.r. i 4.413,1 ton kobaltu na I-sze półrocze b.r. Komisja podkreśla, że plan przydziałów niklu został przyjęty przez 9-ciu spośród 11-tu członków przeciwko głosowi Niemiec zachodnich podczas gdy Indie jeszcze się nie wypowiedziały. Przewidziane są następujące przydziały niklu:

Stany Zjednoczone	23.726,2 ton
W. Brytania	5.325,7 ton
Francja	1.725,0 ton
Niemcy zachodnie	1.244,8 ton

Cztery największe przydziały kobaltu są następujące:

Stany Zjednoczone	2.762,4 ton
W.Brytania	648,1 ton
Niemcy zachodnie	265,7 ton
Francja	187,7 ton

Dobra inwestycyjne

Międzynarodowe obroty traktorami

W uzupełnieniu artykułu o przemyśle traktorowym w kapitalistycznych krajach europejskich, jaki ukazał się w poprzednim numerze "Rynków Towarowych", zamieszczamy poniżej informacje o obrotach międzynarodowych traktorami zaczerpnięte z opracowania Europejskiej Komisji Gospodarczej O.N.Z. p.t. "The European Tractor Industry in the Setting of the World Market".

Podstawową różnicą między dwoma największymi kapitalistycznymi producentami traktorów jakimi są Stany Zjednoczone i Anglia jest okoliczność, że dla pierwszego głównym rynkiem zbytu traktorów jest rynek krajowy, podczas gdy dla Anglii - rynek zagraniczny. I tak n.p. na przestrzeni trzech lat 1948-1950 eksport traktorów wszelkich typów ze Stanów Zjednoczonych wynosił średnio 18,5% ogólnej ich produkcji, podczas gdy udział wywozu traktorów brytyjskich w ich ogólnej produkcji przekraczał w tym samym czasie 68%.

W cyfrach absolutnych eksport traktorów angielskich był w 1951 r. poraż pierwszy większy niż eksport traktorów z USA, wynosząc 116 tys. sztuk. W obu krajach - tak w Stanach Zjednoczonych jak i w Anglii - eksport posiada jeszcze większe znaczenie dla produkcji traktorów na gąsienicach. Stany Zjednoczone eksportują w tym wypadku 35% swojej całkowitej produkcji tego typu traktorów, a Wielka Brytania ponad 4/5 swej produkcji.

Jak już zaznaczono w poprzednim numerze "Rynków Towarowych" ostatnie lata przyniosły tendencje podniesienia mocy tak produkowanych na użytek krajowy jak i eksportowanych traktorów. W 1950 roku udział eksportu traktorów z Anglii o mocy 35 HP i więcej wynosił 17% w ogólnym eksporcie traktorów, podczas gdy w 1948 roku jedynie 3%. Zjawisko powyższe w mniejszym stopniu zaobserwować można i w odniesieniu do eksportu traktorów amerykańskich. Inną tendencją godną zanotowania, występującą w obu krajach, jest zwiększenie się udziału eksportu traktorów na paliwo diesla. I tak np. udział traktorów dieslowskich w ogólnym eksporcie traktorów kołowych z Anglii w 1948 r. wynosił jedynie 2,7%, a w eksporcie traktorów na gąsienicach 14% podczas gdy w dwa lata później odpowiednie udziały podniosły się do 14,5% oraz 60%.

Geograficzną strukturę eksportu traktorów z Anglii i U.S.A. w latach 1948-1950 ilustruje poniższe zestawienie:

Eksport traktorów z USA i Wielkiej Brytanii

w 1000 szt.

kraje eksp. kraje imp.	1948		1949		1950	
	Angl.	USA	Angl.	USA	Angl.	USA
Stany Zjednoczone	12,3	-	6,6	-	4,0	-
Kanada	0,8	43,4	1,2	59,5	4,6	47,4
Europa	26,4	27,1	18,5	19,2	24,1	10,1
Ameryka Łacińska	5,2	21,6	1,5	15,1	2,3	20,5
Bliski Wschód	0,9	1,3	0,8	2,9	1,3	1,2
Daleki Wschód	1,1	1,9	1,0	3,1	3,1	1,7
Afryka	7,7	12,7	7,6	9,6	9,7	4,6
Australia i Nowa Zelandia	13,2	5,4	22,9	5,9	28,0	4,4
I n n e	1,4	-	3,8	-	6,8	-
R a z e m :	69,0	113,4	63,9	115,3	83,8	89,9

Z powyższego zestawienia widać, że już w 1950 r. jeśli się wyeliminuje Kanadę, będącą głównym rynkiem zbytu dla traktorowego przemysłu amerykańskiego, przewagę w dostawach na wielu rynkach posiadała Anglia. W roku ubiegłym przewaga ta uległa wzmocnieniu. W 1951 r. czołowymi odbiorcami traktorów brytyjskich, nie licząc krajów imperium takich jak Australia /21.454 sztuk/ i Związek Afryki Południowej /12.185 sztuk/, były następujące kraje: Szwecja - 8.130 szt. /6.848 sztuk w 1950 r./; Turcja - 8.096 /920 szt./; Dania - 7.436 szt. /6.861 szt./; Francja - 4.096 szt. /3.984 szt./; Irlandia - 3.419 szt. /1.934 szt./ i Finlandia - 3.366 szt. /1.222 szt./.

Prócz Anglii eksportują traktory w Europie następujące kraje kapitalistyczne:

Eksport traktorów z krajów zachodnio europejskich

w 1000 sztuk

	1948	1949	1950
Niemcy zachodnie	-	1,4	12,4
Francja	1,2	2,7	3,5
Włochy	1,0	1,2	1,4
Austria, Szwecja			
Szwajcaria	0,8	3,7	1,7
O g ó ł e m :	3,0	9,0	19,0

W 1950 r. Niemcy zachodnie, trzeci największy kapitalistyczny eksporter traktorów /Kanada jest czwartym/, ułokowały na rynku europejskim 8.909 sztuk z czego 4.757 sztuk we Francji, 1.016 sztuk w Belgii, 807 sztuk w Holandii i 616 sztuk we Włoszech. Z rynków zamorskich największym odbiorcą

traktorów zachodnio-niemieckich była Australia łącznie z Nową Zelandią, importując w 1950 r. 1.395 sztuk.

Druga część cytowanego wyżej raportu ECE poświęcona jest zanalizowaniu potencjalnych możliwości zbytu traktorów na rynku europejskim i rynkach zamorskich w najbliższych kilku latach. Raport stwierdza kilkakrotnie, że proces zbrojeń w krajach zachodnio-europejskich złagodził na okres przejściowy główną bolączkę kapitalistycznego przemysłu traktorowego jaką jest w ostatnich latach brak popytu na traktory ze strony rolnictwa, bolączkę, która wystąpić może w zaostrzonej formie z chwilą gdy nasilenie procesu zbrojeniowego osłabnie. Nawet jednak obecnie w okresie intensywnych zbrojeń produkcja traktorów we Francji, w Austrii, we Włoszech i w Szwajcarii mogłaby być większa gdyby nie brak rzeczywistego, handlowego zapotrzebowania. Potencjalne bowiem zapotrzebowanie z punktu widzenia tendencji rozwojowych w mechanizacji rolnictwa jest w Europie bardzo duże nie mówiąc już o całym szeregu krajów zamorskich.

I tak np. Europejska Komisja Gospodarcza ocenia, że w krajach zachodnio-europejskich park traktorowy może powiększyć się w okresie od 1951 r. do 1956 r. o 875.000 traktorów przyjmując dotychczasowy długofalowy proces mechanizacji rolnictwa na tym obszarze i zakładając uzupełnianie niszczącego się taboru w stosunku 5% rocznie. Zwiększenie tempa mechanizacji rolnictwa zachodnio-europejskiego powiększyłoby automatycznie zapotrzebowanie na traktory. Według wyżej wymienionego raportu nie jest wykluczone, że roczny przyrost liczebności traktorów w Europie Zachodniej wynoszący w ostatnich latach 11% może się powiększyć do 15 a nawet do 20%.

Jak można było przewidywać a priori wspomniany raport przemilcza znaczenie, jakie dla kapitalistycznego przemysłu traktorowego miałoby zniesienie dyskryminacji w stosunkach handlowych krajów kapitalistycznych z krajami Obozu Pokoju, oraz zastosowanie zasady nieskrępowanych obrotów opartych na obustronnych korzyściach gospodarczych.

Wskaźniki cen obrabiarek w Anglii

Ustalenie i obliczenie wskaźników cen dla dóbr inwestycyjnych jest technicznie zagadnieniem bardzo trudnym i skomplikowanym ze względu na ~~na~~ jednorodność artykułów objętych badaniem. W związku z powyższym obliczenia takie są jedynie tylko orientacyjne i mogą zawierać duży procent błędu. Tym nie mniej są one cennym orientacyjnym miernikiem kształtowania się tendencji cen dóbr inwestycyjnych, dla których nie istnieją regularne notowania rynkowe i których ceny w dokonywanych transakcjach nie są na ogół publikowane.

W połowie marca "The Economist" opublikował wskaźniki wewnętrznych cen obrabiarek angielskich i sprzętu hutniczego, które zamieszczamy poniżej. Do opracowania wskaźnika cen obrabiarek służyły jako podstawa wskaźniki cen dla kilku typów tokarek, automatów, rewolwerówek, obrabiarek karuzelowych, frezarek, wykładzarek, wytaczarek i pras oraz wiertarek. Do obliczania tych wskaźników przyjmowano ceny obrabiarek franco zakłady produkcyjne w dostawach na rynek wewnętrzny, produkto-

wanych przez główne firmy konstrukcyjne w Anglii. The Economist nie podaje jednak jakich wag użyto przy obliczeniu wskaźnika ogólnego cen obrabiarek. Należy przypuszczać, że system wag został opracowany na podstawie wartości sprzedaży poszczególnych typów obrabiarek na rynku wewnętrznym, będąc dopasowanym w ten sposób do struktury brytyjskiego parku obrabiarkowego. Jako podstawę wskaźnika cen przyjęto rok 1938=100

1944 ...	124	1948 ...	158
1945 ...	124	1949 ...	174
1946 ...	125	1950 ...	185
1947 ...	141	1951 ...	206 x/

x/ średnia za pierwsze trzy kwartały.

Z powyższego zestawienia wynika, że największy wzrost cen obrabiarek brytyjskich nastąpił w 1947 r. wynosząc 13% w stosunku do 1946 r. a następnie w r. ub. kiedy obrabiarki zdrożały w pierwszych trzech kwartałach roku o 12%, będąc przeciętnie więcej niż dwa razy droższe niż w 1938 r.

Przy obliczeniach wskaźnika cen sprzętu hutniczego brano pod uwagę koszty produkcji wielkich pieców, pieców martenowskich, oraz walcowni, przyjmując za podstawę również rok 1938=100

1945 ...	164	1947 ...	200	1949 ...	250
1946 ...	175	1948 ...	225	1950 ...	270
		1951 x/ ...	307		

x/ pierwsze trzy kwartały.

Eksport wyrobów elektrotechnicznych z Anglii

W 1951 r. Anglia eksportowała w/g. ostatecznych obliczeń więcej wyrobów elektrotechnicznych i sprzętu elektrotechnicznego niż w roku poprzednim. Wartość eksportu tych dóbr wyniosła w r.ub. £ 162.827 tys. wobec £ 138.843 tys. wzrastając o 17,5%. Należy szacować, że ilościowo eksport artykułów omawianej grupy był nieznacznie wyższy niż w 1950 r. Wywóz na rynki dolarowe był w r.ub. większy niż w 1950 r. Do Stanów Zjednoczonych Anglia eksportowała w r.ub. sprzętu elektrotechnicznego za sumę £ 1,1 mln. wobec £ 563,6 tys. w roku poprzednim. Kanada odebrała tych dóbr w r.ub. za sumę £ 4,36 mln. w porównaniu z £ 2,79 mln. w 1950 r. Eksport niektórych grup artykułów elektrotechnicznych w r.ub. przedstawia się następująco:

	1950		1951	
	tys. ton.	tys. £	tys. ton.	tys. £
Generatory i urządzenia generatorowe	38,5	16.375	30,2	14.395
Silniki i części	24,1	8.446	26,3	9.804
Sprzęt dla elektrowni /transform. prostowniki/	51,6	21.035	54,2	23.992

Kabel i przewody	110,9	22.740	85,4	23.577
Nadajniki radiowe, telew. urządzenia radiowe nawig.	...	6.496	...	5.712
Sprzęt telef. telegr.	...	17.033	...	15.508
Baterie i elementy	...	1.265	...	2.182
Akumulatory	...	3.461	...	4.946
Urządzenia ogrzewnicze	...	2.559	...	4.257
Elektryczne aparaty pom.	...	3.941	...	4.387
Urządzenia rentgenowskie	...	1.585	...	2.188
Odkurzacze i części	3,4	2.359	4,6	3.507
Inne przenośne aparaty elektryczne domow. użytku	...	1.180	...	2.668
Przenośne instrumenty elektryczne	0,9	1.021	1,0	1.320
Pralki elektryczne po- niżej 113,4 kg.	9,4	3.799	15,9	7.242
	tys. szt.		tys. szt.	
Odbiorniki radiowe	280	2.730	479	4.768
Lampy radiowe, elektro- nowe i katodowe	7.611	2.668	11.151	3.734
Głośniki	635	469	850	698
Żarówki	33.723	1.235	42.919	1.570

Z powyższego zestawienia widać, że największy wzrost eksportu miał miejsce w r.ub. w odniesieniu do artykułów konsumcyjnych t.zw. trwałej konsumpcji, natomiast mniejszy w odniesieniu do dóbr inwestycyjnych i biegowych.

Francuski eksport maszyn

Z chwilą pojawienia się silnej konkurencji ze strony Niemiec zachodnich i Japonii sytuacja francuskiego przemysłu maszynowego znacznie się pogorszyła jeśli mowa o jego możliwościach eksportowych. Administracja francuska postanowiła przyjść z pomocą - jak podaje Neue Zürcher Zeitung - przemysłowi maszynowemu w jego walce o rynki zagraniczne. W celu poprawienia sytuacji finansowej przyznano tej gałęzi wytwórczości pewne ulgi podatkowe, zwolniono ze świadczeń specjalnych i stworzono również fundusz premii w wysokości 10 mld.fr.fr. Nie ulega wątpliwości - o czym nie komunikuje kapitalistyczny dziennik szwajcarski, że jednym z celów tej polityki jest chęć ochrony najważniejszego zbrojeniowego przemysłu francuskiego od bankructw i stagnacji w okresie ograniczonych możliwości eksportowych tak na skutek braków materiałowych jak i silnej konkurencji ze strony przemysłu zachodnio-niemieckiego oraz ograniczeń importowych szeregu krajów importujących maszyny i sprzęt inwestycyjny. Istotną rolę odgrywają w tym wypadku również dyskryminacje narzucone przez Waszyngton odcinające od francuskiego przemysłu maszynowego rynki krajów Obozu Pokoju.

Należy oczekiwać - jak podaje wyżej wymieniony dziennik - że w wyniku ustalenia funduszu premiowego i ułatwień podatkowych, francuskie wyroby przemysłu maszynowego potanieją dla odbiorców zagranicznych w granicach od 12 do 15%. Oczywiście ciężar finansowania tej akcji spadnie na masy pracujące, co wynika ze zwolnienia przemysłu maszynowego od specjalnych

świadczeń socjalnych.

W 1951 r. Francja eksportowała 636 tys. ton maszyn wszelkiego typu za sumę 150,5 mlrd. fr.fr. z czego 270 tys. ton do swych posiadłości zamorskich. W roku poprzednim ogólny eksport wynosił 486 tys. ton i 103,4 mlrd.fr. z czego 240 tys. ton o wart. 53,7 mlrd. fr. skierowano do francuskich posiadłości zamorskich. Głównymi pozycjami eksportu francuskiego w 1951 r. były obrabiarki - 7,2 mlrd. fr; tabor kolejowy - 6,1 mlrd. fr. maszyny tekstylne - 6,2 mlrd. fr.; i traktory - 3,7 mlrd. fr.

Z A Ł A C Z N I K

Kapitalistyczne rynki zbożowe w r. 1950/51 i 1951/52

Nadwyżki eksportowe pszenicy w sezonie 1951/52 są nieco mniejsze niż w sezonie 1950/51 w wyniku słabszych zbiorów i zmniejszenia się zapasów pozostałych z poprzedniego okresu w Stanach Zjednoczonych, Argentynie, Australii i kilku innych krajach eksportujących, co tylko częściowo zostało skompensowane przez wzrost produkcji w Kanadzie. W związku z powyższym obydwa kraje eksportujące o trwałej walucie mają większy udział w ogólnych nadwyżkach niż miało to miejsce w sezonie 1950/51. Rezultaty zbiorów pszenicy w 1951 r. były w europejskich krajach importujących mniej pomyślne w porównaniu z 1950 r., co spowodowało wzrost zapotrzebowania netto na importowane ziarno chlebowe. Ogólnie biorąc, eksport pszenicy w sezonie bieżącym utrzymuje się na wysokim poziomie. Zbiory zbóż chlebowych w Indiach były, podobnie jak i w 1950 r., bardzo niezadawalające i zapotrzebowanie na importowane ziarno jest w dalszym ciągu wyjątkowo duże.

Ceny pszenicy poza Paktem wzrastały umiarkowanie w 1950/51 r., natomiast silniej wzrosły ceny cif, na skutek podwyżki stawek frachtowych. W związku z podwyżką gwarantowanych cen pszenicy w Stanach Zjednoczonych i zmniejszeniem się podaży, jest prawdopodobne, że ceny będą miały nadal dość mocną tendencję, albo będą jeszcze wzrastać, przynajmniej tak długo aż nie będą znane perspektywy zbiorów na rok 1952/53. Jednakowoż tak jak w okresie dwóch poprzednich lat, znaczna część światowego eksportu pszenicy sprzedawana jest po cenie maksymalnej przewidzianej przez Pakt Pszeniczny.

Rozporządzalne zapasy zbóż na paszę w Ameryce Północnej są w 1951/52 r. mniej więcej takie same jak w 1950/51 r., jednakże zużycie krajowe wykazuje na tym obszarze tendencję wzrostu. Równocześnie nie oczekuje się ażeby w Argentynie nastąpiła poprawa w dziedzinie możliwości eksportu. Wobec priorytetu przyznanego pszenicy i innym towarom o zasadniczym znaczeniu przez kraje importujące, które odczuwają brak dewiz, jak również wobec mocnej tendencji cen zbóż na paszę, można przewidywać, że import tych ostatnich będzie nadal ograniczony.

Obroty pszenicą w 1950/51 r.

Światowy handel pszenicą osiągnął w 1950/51 r. bardzo wysoki poziom, który przekroczony był tylko w dwóch poprzednich latach, t.j. w 1947/48 i 1948/49. Sezon ten był godny uwagi nie tylko dlatego, że ilość wysyłek była duża, ale też dlatego, że światowa produkcja pszenicy osiągnęła jeden z najwyższych poziomów dotychczas zanotowanych. Produkcja pszenicy w krajach importujących była na ogół zadawalająca i tylko w niewielu wypadkach poszczególne kraje importujące miały mniejsze zbiory niż w roku poprzednim. Wyjątek stanowiły Indie, gdzie produkcja zbóż poważnie ucierpiała na skutek klęski nieurodzaju. Spowodowało to konieczność uzupełnienia zasobów krajowych przez import znacznych ilości. Jednakowoż, nawet w tym wypadku, wpływ indyjskiego programu importowego na rynek światowy dał się odczuć dopiero w sezonie 1951/52. W 1950 r. produkcja pszenicy w europejskich krajach importujących była znacznie większa niż w roku poprzednim, jednakowoż kraje te pochłonięły połowę wzrostu załadunków pszenicy w 1950/51 r. Światowa produkcja innych zbóż, łącznie z ryżem, była również większa niż w roku poprzednim. Wzrostu obrotów światowych nie należy zatem przypisywać zmniejszeniu się zasobów krajowych w krajach importujących, tylko innym czynnikom, takim jak tendencja niektórych krajów importujących do powiększenia rezerw, możliwość importu pszenicy przez liczne kraje będące członkami Paktu Pszenicznego po cenach niższych od wolnorynkowych i wzrost zużycia pszenicy jako paszy dla bydła w niektórych krajach importujących.

Wzrost światowych obrotów pszenicą w 1950/51 r., który stanowi odwrócenie tendencji istniejącej w poprzednim roku, nastąpił całkowicie w drugiej połowie sezonu. W 1948/49 r. handel światowy osiągnął rekordową cyfrę 27 mln ton, ale w 1949/50 roku nastąpił znaczny spadek do poziomu 23 mln ton, gdy skończył się okres wyjątkowo silnego niedoboru zbóż w latach powojennych. Tymczasowe szacunki obrotów w sezonie 1950/51 wynoszą 25.400.000 ton, których rozdział w zależności od kraju pochodzenia i przeznaczenia podaje tabela nr 1.

We wzroście eksportu uczestniczyły głównie Stany Zjednoczone, podczas gdy w poprzednim roku one właśnie wykazywały najsilniejszy spadek wysyłek pszenicy. Eksport z Kanady nie osiągnął poziomu z roku 1949/50 dla dwóch przyczyn: w pierwszym rzędzie dlatego, że zbiory w 1950 r. zawierały stosunkowo niewielkie ilości ziarna wyższej jakości, nadającego się do przemiału, a następnie z powodu wewnętrznych trudności transportowych. Wysyłki eksporterów półkuli południowej osiągnęły najwyższy poziom w latach powojennych.

Więcej jak połowa obrotów światowych w 1950/51 r. miała miejsce w ramach Paktu Pszenicznego, który wówczas obowiązywał już drugi rok. W wyniku stałego popytu w okresie roku

i tendencji zwykłej jaką wykazywały ceny pszenicy, szeregi państw importujących należących do Paktu zażądało podwyższenia przyznanych im kontyngentów i ogólna ilość zagwarantowanych ilości wynosiła z końcem roku 15,3 mln ton, co stanowi wzrost o 1 mln ton w stosunku do r. 1949/50. Cyfra ta zostałaby nawet przekroczona, gdyby kraje eksportujące w ramach Paktu nie uznały, że nie mogą zobowiązywać się do dalszych zagwarantowanych dostaw.

Ilości rzeczywiście sprzedane w 1950/51 r. w ramach Paktu Pszenicznego nie osiągnęły poziomu dostaw zagwarantowanych, gdyż Kanada nie mogła dostarczyć takiej ilości pszenicy dobrej jakości nadającej się do przemiału, jakiej od niej żądano, jednakowoż przekroczyły one o 3 mln ton dostawy w 1949/50 r.

Tablica 1 - światowe obroty pszenicą i mąką pszenną^{a/}

O b s z a r	1947/48	1948/49	1949/50	1950/51
/w mln ton, równowartość pszenicy/				
Pochodzenie:				
Argentyna	2,77	1,65	2,42	2,81
Australia	2,83	3,42	3,13	3,46
Kanada	5,68	6,04	6,43	6,14
Stany Zjednoczone ^{b/}	13,20	13,80	8,65	10,25
Inne	1,26	2,09	2,39	2,73
O g o łą k	25,74	27,00	23,02	25,39
Przeznaczenia:				
Europa	18,54	17,18	12,81	13,90
Ameryka Północna i Środkowa	1,00	1,11	1,56	1,73
Ameryka Południowa	1,18	1,39	1,59	2,35
Azja	3,95	5,86	5,66	5,44
Afryka	0,86	1,17	1,16	1,59
Oceania	0,19	0,28	0,22	0,20
Niewymienione	0,02	0,01	0,02	0,18
O g łą k	25,74	27,00	23,02	25,39

a/ Cyfry opierają się głównie na statystykach handlowych krajów eksportujących i częściowo krajów importujących, jak również na różnych innych informacjach.

b/ Łącznie z szacunkami wysyłkami przeznaczonymi dla terytoriów i posiadłości Stanów Zjednoczonych.

Pozostałości z poprzedniego okresu na dzień 1 lipca 1951 r.

W 1950/51 r. kraje dysponujące nadwyżkami eksportowymi mogły pokryć zapotrzebowanie innych krajów bez potrzeby czerpania z zapasów pozostałych z poprzedniego okresu. Zapasy

nszenicy czterech głównych eksporterów wynosiły 1 lipca 1951 roku 805 mln buszli /21.900.000 ton/, czyli nieco więcej niż w roku poprzednim i osiągnęły najwyższy poziom od zakończenia wojny. Wzrost ten spowodowany został znacznym powiększeniem się zapasów w Kanadzie, podczas gdy trzej pozostali eksporterzy dysponowali mniejszymi zapasami niż w poprzednim roku. Poniższa tabela podaje szacunkowe zapasy czterech głównych eksporterów w okresie ubiegłych sześciu lat.

Tablica 2 - Szacunkowe zapasy pszenicy głównych eksporterów,

1 lipca 1945 - 51^{1/}

Rok	Stany Zjednoczone	Kanada	Argentyna	Australia	Razem
		/w mln ton,	w nawiasach	mln buszli/	
1946	2.7/100/	2.8/104/	3.1/115/	1.9/68/	10.5/387/
1947	2.3/84/	3.4/124/	3.4/125/	1.5/56/	10.6/389/
1948	5.3/196/	2.9/105/	3.5/130/	2.9/105/	14.6/536/
1949	8.4/308/	3.7/135/	3.4/125/	2.6/95/	18.1/663/
1950	11.6/427/	3.7/140/	2.7/100/	3.3/120/	21.3/787/
1951/tymczasowe/	10.7/395/	6.3/230/	2.3/85/	2.6/95/	21.9/805/

1/Zródło: Oficjalne dane i oszacowania Departamentu Rolnictwa Stanów Zjednoczonych.

Nadwyżki eksportowe w sezonie 1951/52: Kanada i Stany Zjednoczone

Po dodaniu do zapasów pozostałych z poprzedniego okresu, zbiorów w 1951 r., Kanada i Stany Zjednoczone, wzięte jako całość, rozporządzającą w bieżącym sezonie nieco większymi ilościami pszenicy w wyniku wzrostu zapasów w Kanadzie szczególnie zaś na skutek bardzo bogatych zbiorów w tym kraju, które w listopadzie szacowano na 15.300.000 ton /562 mln buszli/. Ponieważ żniwa uległy w Kanadzie opóźnieniu, znaczna część zbiorów pozostała w polu na okres zimowy i wydaje się, że tak, jak w poprzednim roku, udział w ogólnych zbiorach wysokogatunkowego ziarna, nadającego się do przemiału, będzie znacznie poniżej przeciętnej. Kanada w wyniku wzrostu zapasów pozostałych z poprzedniego sezonu i rekordowych zbiorów, rozporządzać będzie nigdy dotychczas nie zanotowanymi ilościami pszenicy - choć w znacznej części niskiego gatunku - co stworzy trudny do rozwiązania problem zbytu i transportu. Zakładając pewien wzrost krajowej konsumpcji pszenicy, ogólne ilości, które w sezonie 1951/52 będą mogły być bądź wyeksportowane, bądź też przeznaczone na powiększenie zapasów, wynosić będą około 17.500.000 ton /642 mln buszli/, czyli o 5 mln ton /186 mln buszli/ więcej niż w poprzednim roku.

Tablica 3 - Bilans kanadyjskich zbiorów pszenicy /szacunek/

	<u>1950/51</u>	<u>1951/52</u>
	w mln ton /w nawiasach mln buszli/	
Remanenty w dniu 1 lipca	3 8/140/	6 3/230/
produkcja	<u>12 6/462/</u>	<u>15 3/562/</u>
Ogólna ilość rozporządzalna	16 4/602/	21 6/792/
konsumcja krajowa	4 0/146/	4 1/150/
eksport	6 1/226/ :	:
remanenty w dniu 30 czerwca	6 3/230/ :	17 5/642/
	<u>16 4/602/</u>	<u>21 6/792/</u>
O g ó ł e m	16,4/602/	21,6/792/

x/eksport pszenicy i maki w okresie od sierpnia do lutego w sezonie 1951/52 wyniósł 4 8 mln ton wobec 3 2 mln ton w analogicznym okresie poprzedniego sezonu.

Część kanadyjskich zapasów pozostałych z poprzedniego okresu jak również znaczna część nowych zbiorów zawiera ziarno niższej jakości, które, jak się tego oczekuje, zostanie sprzedane Stanom Zjednoczonym i innym państwom jako zboże na paszę. Eksport prawdopodobnie wzrośnie w porównaniu z poprzednim rokiem, gdyż z jednej strony, umowa zawarta pomiędzy Wielką Brytanią a Kanadą przewiduje dostawy pszenicy poza Paktem, a z drugiej strony podwyższony został kontyngent, który Kanada ma dostarczyć w ramach samego Paktu. Rzeczywista wielkość eksportu uzależniona będzie jednakowoż od polityki cen zapasów dolarów, którymi rozporządzać będą kraje importujące i wreszcie w pewnym stopniu od trudności jakie mogą powstać w związku z magazynowaniem zbiorów i przetransportowaniem ich do punktów wyjściowych dla eksportu.

Produkcja pszenicy w Stanach Zjednoczonych w 1951 r. którą w październiku szacowano na 27 mln ton /994 mln buszli/, jest nieco mniejsza w porównaniu z poprzednim rokiem i najniższa z zanotowanych od 1943 r., jednakowoż znacznie wyższa niż w latach przedwojennych. Sezon był dla pszenicy ozimej niekorzystny, gdyż obszar na którym dokonywano zbiory był stosunkowo mały a deszcze w okresie żniw wpłynęły na dalszy spadek produkcji. Natomiast, podobnie jak w Kanadzie zbiory pszenicy jarej były lepsze. Słabsze zbiory i spadek zapasów pozostałych z poprzedniego okresu spowodowały, że ogólne rozporządzalne ilości w 1951/52 r. zmniejszyły się i o ile eksport utrzyma się na poziomie przedwojennym, koniecznym będzie ponowne sięgnięcie do zapasów.

Eksport pszenicy ze Stanów Zjednoczonych pozostawał w okresie bieżącego sezonu na mniej więcej takim samym wysokim poziomie jaki osiągnięty został na wiosnę i w lecie 1951 r., t.j. około 1 mln ton miesięcznie. Należy oczekiwać pewnego spadku eksportu skoro ukończona zostaną wysyłki do Indii w ramach pożyczki, a podjęty zostanie eksport z Kanady.

Dotychczasowe wysyłki w okresie sześciu miesięcy od lipca do grudnia 1951 r. osiągnęły około 6 mln ton, jednakowoż ostatnio nastąpił pewien spadek transakcji eksportowych, co może spowodować, że ogólna ilość wysyłek w ciągu roku będzie mniejsza w porównaniu z poprzednim rokiem. Jednakowoż eksport netto będzie i tak duży, pomimo że przewiduje się import 40 mln buszli pszenicy kanadyjskiej na paszę dla bydła, i w związku z tym możliwy jest dalszy spadek zapasów pozostałych z poprzedniego okresu do poziomu 315 - 330 mln buszli w dniu 1 lipca 1952 r.

Tablica 4 - Bilans zbiorów pszenicy w Stanach Zjednoczonych
/szacunek/

	1950/51	1951/52

	w mln ton /w nawiasach w mln buszli/	
Remanenty w dniu 1 lipca	11,6/427/	10,7/395/
produkcja	27,9/1027/	27,0/994/
import	0,5/20/	1,1/40
ogólna podaż	40,0/1474/	38,8/1429/
konsumpcja wewnętrzna	19,1/702/	20,5/755/
eksport	10,2/377/	18,3/674/
remanent w dniu 30 czerwca	10,7/395/	
O g ó ł e m	40,0/1474/	38,8/1429/

x/ Eksport pszenicy i maki w okresie od sierpnia do lutego w sezonie 1951/52 wyniósł 7,3 mln ton wobec 4,3 mln ton w analogicznym okresie poprzedniego sezonu.

Choć zapasy w tych rozmiarach są bez wątpienia duże, to jednak czynniki rządowe w Stanach Zjednoczonych nie uważają ich za nadmierne w okresie nasilenia zbrojeń. Ograniczenia powierzchni zasiewu pszenicy, które zostały cofnięte przed rozpoczęciem wiosennego sezonu siewów w 1951 roku nie zostały ponownie wprowadzone. W r. 1952 zamierza się osiągnąć taki obszar pod uprawę pszenicy, który przy średnich zbiorach, dostarczyłby blisko 1.200 mln buszli. Minimalna cena zagwarantowana ustalona została na \$ 2,17 i zostanie podniesiona do 90% ceny parytetowej pszenicy w dniu 1 lipca 1952 r., o ile cena ta okazałaby się wyższa.

ARGENTYNA I AUSTRALIA

W 1950/51 r. Kanada i Stany Zjednoczone dostarczyły 2/3 światowego eksportu pszenicy i rozwój sytuacji w tych krajach posiada większy wpływ na rynek kapitalistyczny niż zmiany możliwości eksportowych w pozostałych dwóch krajach

eksportujących pszenicę t.j. w Argentynie i Australii. Należy jednakowoż pamiętać, że kraje te stanowią jedyne poważne źródło dostaw pszenicy niedolarowej. Australia dysponuje w bieżącym sezonie mniejszymi nadwyżkami eksportowymi a w wypadku Argentyny należy liczyć się nawet z deficytem pszenicy. Susza w Argentynie wpłynęła niekorzystnie na zasiewy powodując zmniejszenie się obszaru upraw pszenicy o około 15% w stosunku do poprzedniego roku. Długotrwała posucha w głównych okręgach uprawy pszenicy spowodowała, że zbiory były wyjątkowo słabe. Według tymczasowych danych, ogólna produkcja osiągnie zaledwie 2.299.000 ton /wobec 5.799.000 ton w sezonie 1950/51/, co nie wystarczy nawet na pokrycie zapotrzebowania rynku wewnętrznego. Sytuacja w Australii, chociaż nie jest tak poważna jak w Argentynie, jest również niekorzystna dla krajów importujących pszenicę. Powierzchnia zasiewów wykazuje spadek i wynosi 4.450.000 ha /11 mln akrów/ wobec 4.735.000 ha /11.700.000 akrów/ w poprzednim sezonie. Spadek ten przypisać należy konkurencji innych, bardziej opłacalnych gałęzi produkcji, mianowicie hodowli, wzrastającym kosztom maszyn i sprzętu rolniczego, oraz brakowi rąk do pracy. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że pomiędzy ceną pszenicy wyznaczoną producentom, która w ostatnich latach podlegała niewielkim zmianom, a dochodami płynącymi z produkcji wełny istnieje głęboka dysproporcja. Wpływ tego faktu na uprawę pszenicy przybiera niepokojący dla Australii charakter. Według najnowszych danych produkcję pszenicy ocenia się w sezonie bieżącym na 4.390.000 ton wobec 4.981.000 ton w roku ubiegłym. W dniu 1 lipca 1951 roku zapasy w Argentynie były mniejsze niż w roku poprzednim a zapasy w Australii uległy nieznacznej zmianie i dlatego brak jest dostatecznie dużych rezerw aby skompensować słabe zbiory w nowym sezonie. Zapotrzebowanie wewnętrzne Australii wynosi 2,18 - 2,26 mln ton, nadwyżki eksportowe wyniosą zatem w przybliżeniu 2,72 mln ton, co wystarczy zaledwie na pokrycie kontyngentu w ramach Paktu Pszenicznego. Eksport pszenicy z obu tych krajów wykazuje w bieżącym sezonie silny spadek. Odnosi się to szczególnie do Argentyny, która w bieżącym sezonie w okresie od 1 sierpnia do lutego wywoziła zaledwie 620.300 ton wobec 1.408.600 ton w analogicznym okresie ubiegłego sezonu. Eksport z Australii w tym samym okresie wyniósł w bieżącym sezonie 1.601.700 ton wobec 2.021.700 ton w poprzednim sezonie.

Perspektywy słabszych zbiorów w Argentynie i Australii jak również zmniejszenie się zasobów, którymi dysponują Stany Zjednoczone, powodują, że w 1951/52 r. nadwyżki eksportowe i remanenty czterech głównych eksporterów świata kapita-listycznego będą w sumie mniejsze niż w poprzednim roku. Jeśli rzeczywiste potrzeby importowe ustalą się na takim samym poziomie jak w ubiegłym roku, rezerwy tych krajów ulegną zmniejszeniu. Wielkość eksportu uzależniona będzie od trzech czynników: zapotrzebowania importowego, ilości którymi dysponować będą inne kraje eksportujące i czynników handlowych takich jak zasoby twardziej waluty, kredyty i ogólne fundusze. Jednakowoż na uwagę zasługuje fakt, że obydwa państwa Ameryki Połudnocnej mają w tym roku większy udział w ogólnych nadwyżkach eksportowych.

Nie jest pewnym czy inne kraje kapitalistyczne poza czterema głównymi eksporterami, rozporządzać będą większymi nadwyżkami eksportowymi niż w okresie pierwszych lat powojennych. Jednakowoż nawet w tym wypadku nie będzie to miało większego wpływu na stan światowych nadwyżek eksportowych. W większości tych państw nadwyżki będą mniejsze niż w ubiegłym sezonie. Francja, która dwa lata temu zaczęła eksportować zboże miała słabsze zbiory. Chociaż zamierza ona dostarczyć swój kontyngent w ramach Paktu, jest możliwe, że będzie ona jednak importem netto pszenicy w sezonie 1951/52. W Afryce Północnej sytuacja kształtuje się również mniej pomyślnie niż w ubiegłym roku. Zbiory na Bliskim Wschodzie, z wyjątkiem Turcji, są niezadawalające i Syria nałożyła embargo na eksport zbóż. Turcja natomiast ma rekordowe zbiory, które pozwolą jej na dość znaczny eksport. Produkcja w Pakistanie uległa niewielkiej zmianie w porównaniu z poprzednim sezonem.

Perspektywy w krajach importujących

W 1951 r. zbiory pszenicy w niektórych głównych krajach importujących nie były pomyślne. W Europie Zachodniej i Północnej oddziaływały czynniki szkodliwe dla uprawy zbóż, szczególnie zaś pszenicy, takie jak długa i wilgotna zima, późna wiosna i deszcze w okresie żniw. W Europie Południowej i Środkowej sytuacja kształtowała się o wiele pomyślniej i zbiory pszenicy były znacznie większe niż w r. 1950. Skutki niekorzystnych warunków atmosferycznych zaznaczyły się najsilniej w niektórych państwach, których zaopatrzenie jest najbardziej uzależnione od zagranicy. Produkcja w Wielkiej Brytanii, oceniana obecnie na 2.231.000 ton, zmniejszyła się o 400.000 ton w porównaniu z poprzednim rokiem. Zbiory we Włoszech, wynoszące 6.744.000 ton, obniżyły się o 12%. Donoszą, iż zbiory w Belgii obniżyły się o 10% a w Holandii o 16%. Szwecja, która zazwyczaj importuje niewielkie ilości pszenicy, ma w tym roku stosunkowo duży deficyt, gdyż zbiory pszenicy zmniejszyły się o 20% a żyta o 35%. Deszcze, które padały w Europie w okresie żniw, wpłynęły niekorzystnie na jakość ziarna i istnieje obawa, że poważne ilości nie będą nadawać się do przemiału. Poza tym istnieje możliwość, że producenci zarezerwują znaczne ilości na paszę dla bydła, ponieważ odczuwa się brak zboża na paszę, a ceny jego są wysokie.

Tylko niewiele krajów miało lepsze rezultaty zbiorów. Zbiory pszenicy w Niemczech zachodnich wzrosły o 11% w porównaniu z poprzednim rokiem i są największe z zanotowanych w okresie powojennym, podczas gdy zbiory żyta pozostają na prawie niezmiennym poziomie. Hiszpania miała wyjątkowo dobre zbiory, które przewyższają o 1 mln ton /30%/ zbiory w poprzednim roku, co uniezależni ją prawdopodobnie od jakiegokolwiek importu w 1951/52 r. Zbiory w Grecji wzrosły o 9%, a w Portugalii o 11%. Jednakowoż wzrost zbiorów w tych wszystkich krajach nie wystarcza aby skompensować spadek zanotowany w pozostałych krajach europejskich, nie wyłączając Francji.

Zapotrzebowanie całego kontynentu europejskiego na importowaną pszenicę będzie zatem prawdopodobnie znacznie przekraczać 14 mln ton t.j. ilość importowaną w 1950/51 r.

W Indiach i Japonii, które są dwoma głównymi importerami poza Europą zaopatrzenie w zboże chlebowe uzależnione jest nie tylko od zbiorów pszenicy, ale także ryżu i innych zbóż i dlatego dopiero na podstawie ogólnych wyników zbiorów można będzie określić ewentualny deficyt. W Japonii zbiory pszenicy i jęczmienia powiększyły się, pomimo spadku powierzchni zasiewów, jednakowoż kraj ten zamierza importować taką samą ilość pszenicy jak w roku ubiegłym. Indie, które na skutek klęski nieurodzaju w ubiegłym roku zmuszone były importować duże ilości ziarna, miały ponownie niekorzystny sezon, gdyż później dojrzewające zboże, w tym również ryż, nie miały dostatecznej ilości wilgoci. Ponadto szeroki program importowy, ustalony w celu pokrycia poważnego deficytu w r. 1950. jest wykonywany również częściowo w bieżącym sezonie handlowym. W związku z tym jest prawdopodobne, że obydwa te kraje będą musiały importować takie same ilości jak w ubiegłym roku albo i większe, szczególnie w wypadku gdyby sytuacja w Indiach spowodowała konieczność rozszerzenia programu importowego w roku kalendarzowym 1952 z 3 mln ton na 5 mln ton.

Onierając się na danych statystycznych wydaje się, że zapotrzebowanie importowe świata kapitalistycznego będzie co najmniej takie same jak w r. 1950/51 i że istnieje możliwość pewnego wzrostu w wyniku zmniejszenia się podaży zboża na chleb. Ogólnie biorąc, kraje importujące napotkają w tym roku na większe trudności, które być może nie pozwolą im na przywóz takiej ilości zboża, jaką zakupiłyby przy bardziej sprzyjających okolicznościach. Jak już wspomniano, stosunkowo znaczna część nadwyżek eksportowych koncentruje się w Ameryce Północnej. Spowoduje to prawdopodobnie wzrost zależności krajów importujących od tego obszaru, która od zakończenia wojny była i tak duża. Z drugiej strony kraje te będą w dalszym ciągu zmuszone wydatkować znaczne ilości dolarów ze zmniejszających się rezerw i kredytów. W okresie ubiegłego roku rozwój cen przebiegał niepomyślnie dla krajów importujących produkty rolnicze i surowce, przyczem pszenica nie stanowiła wyjątku. Prawdą jest, że ponad połowa eksportu pszenicy w 1950/51 r. miała miejsce w ramach Paktu, przy utrzymaniu cen f.o.b. na poziomie maksymalnym ustalonym przed dwoma laty, jednakowoż pszenica poza Paktem sprzedawana była po cenach, które pomimo fluktuacji kształtowały się stale znacznie powyżej tego poziomu. Ponadto przy wszystkich wysyłkach pszenicy oddziaływały skutki ogólnej podwyżki stawek frachtowych, która nastąpiła po wybuchu wojny koreańskiej. Wspomniano już, że pomimo podwyżki cen pszenicy importowanej, światowe obroty tym zbożem nie zmniejszyły się w r. 1950/51. Jednakowoż czynniki te mogą wpłynąć na ograniczenie wymiany w ciągu takiego roku, kiedy deficyt dolarowy zaostrza się a zbrojenia pochłaniają coraz większe sumy. Czynniki te będą jeszcze znacznie silniej oddziaływać na handel zbożami na paszę.

Innym czynnikiem, który wpływa na zahamowanie handlu

pszenicą są trudności transportowe, które dawały się odczuwać w sezonie 1950/51 i które z jeszcze większym nasileniem wystąpiły w drugiej połowie 1951 r. Odnosi się to szczególnie do Kanady, gdzie ilości pszenicy i rudy żelaznej, które trzeba było przewozić wewnątrz kraju, były tak duże, że spowodowały w roku ubiegłym poważne opóźnienie w dowozie pszenicy do portów. W związku z dużym zbiorem pszenicy w 1951 r. powstało raz jeszcze uciążliwe zagadnienie przetransportowania tak znacznych ilości, co skłoniło rząd kanadyjski do wyznaczenia specjalnego koordynatora, wyposażonego w szeroki zakres władzy w zakresie transportu wewnętrznego. Czynione były duże wysiłki aby przewieść możliwie jak największe ilości pszenicy do punktów wyjściowych dla eksportu przed zimową przerwą w transporcie wodnym. Ilości pszenicy, które będą mogły być wywiezione w pierwszych miesiącach 1952 r. zależą od tego w jakim stopniu udało się przetransportować pszenicę kanadyjską do punktów wysyłkowych w okresie jesiennym. Ostatnio nastąpiła pewna poprawa sytuacji na odcinku transportu. Stawki frachtowe dla przewozu zboża silnie spadły od początku lutego. Głównym państwem importującym udało się zdobyć tonaż potrzebny dla przewozu zboża z Ameryki Północnej w najbliższych miesiącach.

W okresie pierwszych 7 miesięcy sezonu 1951/52 r., eksport pszenicy był stosunkowo duży, co stanowi silny kontrast w porównaniu z sytuacją w analogicznym okresie sezonu 1950/51.

Tablica 5 - Eksport pszenicy i maki pszennej w okresie pierwszych 7 miesięcy sezonu 1951/52 w porównaniu z sezonem 1950/51

Eksport w okresie od sierpnia do lutego

K r a j -----	1951/52	1950/51
	----- /w tonach/	
Argentyna	620.300	1.408.600
Australia	1.601.700	2.021.700
Kanada	4.839.300	3.218.000
Stany Zjednoczone	7.390.000	4 354.500
R a z e m	14.451.300	11.002.800

Jak wynika z powyższej tabeli w okresie pierwszych miesięcy bieżącego sezonu wzrósł najsilniej eksport pszenicy ze Stanów Zjednoczonych. Eksport z Kanady był również znacznie większy niż w poprzednim roku. Eksport z Argentyny i Australii natomiast znacznie zmalał. Godnym uwagi jest również fakt, że dostawy pszenicy w ramach Paktu w okresie pierwszych miesięcy trzeciego skolei roku jego działania, osiągnęły rów-

niez wysoki stosunkowo poziom. W połowie listopada t.j. zaledwie w trzy miesiące po rozpoczęciu sezonu wysyłkowego tak jak go określa międzynarodowy pakt /1 sierpień - 31 lipiec/, ponad połowa ogólnego, zagwarantowanego na ten rok kontyngentu, była już sprzedana. Do dnia 15 lutego sprzedanych zostało w ramach Paktu 11.976.700 ton, co stanowi 75,7% ogólnego kontyngentu rocznego.

C e n y

Od wybuchu wojny koreańskiej, ceny pszenicy miały na ogół tendencję zwyżkową, jednakowoż nie kształtowała się ona równomiernie w wyniku wprowadzonej przez poszczególne państwa jak również w skali międzynarodowej kontroli rynku. Zmiany cen pszenicy nie były jednak tak duże jak różnych innych artykułów, gdyż podaż w r.1950/51 była wystarczająca.

Większa część pszenicy na rynku międzynarodowym sprzedawana była po cenie maksymalnej ustalonej przez Pakt t.j. równowartości US \$ 1,80 za buszel, podstawa "Canadian No 1 Northern" loco magazyn w Fort William/Port Arthur. W 1950/51 roku t.j. drugim roku działania Paktu, transakcje objęły ogólną ilość 14.500.000 ton, czyli około 55% eksportu z obszaru kapitalistycznego w tym roku. W r.1951/52 cena maksymalna

nie uległa zmianie natomiast cena minimalna została obniżona o 10% do poziomu US \$ 1,30 za buszel. Jeżeli kontyngenty przewidziane przez międzynarodowy pakt zostaną całkowicie wyczerpane, ogólna ilość 15 800 000 ton pszenicy sprzedana zostanie po cenach ustalonych przez ten pakt.

Ceny pszenicy sprzedawanej poza paktem były wyższe. Pszenica kanadyjska sprzedawana jest po cenach ustalonych przez Kanadyjską Radę Pszeniczną dla eksportu /Klasa II/. Cena "Canadian No 1 Northern" w tego rodzaju transakcjach miała w przeważającej części 1950 r. tendencję zniżkową, kiedy to eksport zmniejszył się zarówno w porównaniu z poprzednim rokiem jak i z r.1951. Po osiągnięciu minimalnego poziomu 1,94 dolara /kanadyjskiego/ w listopadzie 1950 r., ceny w następnym okresie stale wzrastały i wynosiły z końcem października 1951 r. 2,40 dolarów /kanadyjskich/. Maksymalna cena pszenicy sprzedawanej w ramach paktu a wyrażona w dolarach kanadyjskich przy uwzględnieniu wahań tej waluty, wynosiła w tym samym okresie 1,90 dolara i osiągnęła z końcem października 1951 r. poziom 1,89 dolara, do czego należy dodać 6 centów na koszty transportu. Różnica pomiędzy ceną wolnorynkową pszenicy a ceną pszenicy sprzedawanej w ramach paktu wzrosła zatem o 4 centów do 51 centów za buszel.

W Stanach Zjednoczonych transakcje eksportowe dotyczące pszenicy dokonywane są na wolnym rynku i po cenach handlowych. Jeżeli transakcje odpowiadają warunkom paktu, zawierane są po cenie przewidzianej przez pakt, zaś sprzedawca otrzymuje następnie dopłatę z Departamentu Rolnictwa przeznaczoną na wyrównanie różnicy. W 1950/51 r. dopłata ta wynosiła

przeciętnie 68 ¢ za buszel dla całej pszenicy eksportowanej w ramach paktu, wobec 55 ¢ w 1949/50 roku.

W Australii eksport pszenicy dokonywany jest przez Australijską Radę Pszeniczną, która działa w podobny sposób jak odpowiedni organ kanadyjski, z tą jednak różnicą, że zróżnicowanie cen jest mniejsze. Cena pszenicy eksportowanej poza paktem podwyższona została w lutym 1951 r. do 19 szylingów za buszel f.a.q., luzem, f.o.b. co stanowi wzrost o 6 pen-sów.

W krajach w których ceny płacone producentom są subwencjonowane albo ustalane przez rząd, ceny pszenicy w bieżącym roku podlegały różnym zmianom, wykazując najczęściej wzrost. W Stanach Zjednoczonych cena gwarantowana pszenicy sprzedawanej w 1951/52 r. /t.j. cena po której placówki rządowe zakupują pszenicę od producentów albo na bazie której udzielane są pożyczki/ ustalona została w wysokości 90% ceny parytetowej pszenicy w dniu 1 lipca 1951 r. Cena ta w skali ogólnie krajowej wynosiła \$ 2.18 za buszel No 2 Hard Winter, mniej pewne koszty składowania, wobec \$ 1.99 w sezonie 1950/51.

W okresie ostatniego sezonu zbożowego ceny wolnorynkowe w Stanach Zjednoczonych uległy pewnej podwyżce, nie tak dużej jednakowoż jak ceny wielu innych artykułów. Bezpośrednio przed wybuchem wojny koreańskiej cena Hard Winter No 2 w Kansas City osiągnęła minimalny poziom sezonowy \$ 2.09 za buszel, podczas gdy na tym samym rynku cena gwarantowana kształtowała się na poziomie \$ 2.25. Bezpośrednio po wybuchu wojny na Korei nastąpiła zwyżka cen do poziomu \$ 2.31, jednakowoż w wyniku wejścia na rynek nowych zbiorów i zmniejszenie się eksportu ceny spadały aż do połowy października, kiedy to osiągnęły poziom o 19 ¢ niższy od ceny gwarantowanej. Tendencje rynkowe wzmocniły się skoro perspektywy zbiorów okazały się mniej pomyślne a eksport wzrósł i w połowie 1951 r. ceny wolnorynkowe były o 30 ¢ wyższe od cen gwarantowanych. Następnie ceny obniżyły się i w czerwcu 1951 r. wynosiły przeciętnie \$ 2.34 czyli 9 ¢ powyżej cen gwarantowanych. Na początku nowego sezonu zbożowego t.j. w sierpniu 1951 r. ceny wolnorynkowe wynosiły przeciętnie \$ 2.32 wobec \$ 2.19 w analogicznym okresie ubiegłego roku. W następnych miesiącach ceny silnie zwyżkowały osiągając najwyższy poziom w listopadzie t.j. \$ 2.53 /w listopadzie ubiegłego roku cena wynosiła \$ 2.21/. W grudniu i styczniu tendencja cen była mocna i kształtowały się one na poziomie \$ 2.52 za buszel /w grudniu 1950 r. cena przeciętna wynosiła \$ 2.33 a w styczniu 1951 r. - \$ 2.40/.

W Kanadzie cena płacona producentom na początku sezonu za zbiory 1951 r. została oficjalnie ustalona przez Kanadyjską Radę Pszeniczną na poziomie 1.40 dolarów kanadyjskich za buszel, loco magazyn Fort William/Port Arthur. Dla poprzednich zbiorów cena ustalona była na tym samym poziomie ale została następnie w lutym podniesiona do poziomu 1.60 dolara. Ceny wolnorynkowe kształtowały się podobnie jak w Stanach Zjednoczonych i wynosiły w sierpniu 1951 przeciętnie 2.36 dolarów kanadyjskich za buszel wobec 2.05 dolarów w analogicznym

okresie 1950 r. W styczniu 1952 r. przeciętna cena rynkowa wynosiła 2,42 dolarów.

W Australii cena płacona producentom wynosi nadal 7 sh 10 d za buszel; od ceny tej dolieża się połowę, albo w pewnych wypadkach więcej jak połowę różnicy pomiędzy tą ceną a przeciętną ceną pszenicy eksportowanej. W tych warunkach producenci uważają, że produkcja pszenicy nie jest dostatecznie opłacalna, biorąc pod uwagę wzrost cen maszyn i sprzętu rolniczego i dochodowość innych gałęzi produkcji a mianowicie hodowli. Należy zatem spodziewać się, że powierzchnia zasiewu pszenicy zmniejszy się tak jak to uwidoczniło się w bieżącym sezonie. Jeżeli produkcja spadnie, zmniejszą się również nadwyżki eksportowe i w związku z tym dochód netto za buszel dla producentów tak, że w stosunku do cen innych artykułów i kosztów produkcji, produkcja pszenicy stanie się jeszcze mniej opłacalna. Obecnie badane są możliwości podwyższenia przynajmniej ceny tych ilości, które sprzedawane są na rynku wewnętrznym na paszę dla bydła. Należy zaznaczyć, że tego rodzaju zmiany w "Pianie Stabilizacji Pszenicy" mogą być wprowadzone dopiero po wydaniu odpowiednich ustaw przez rządy poszczególnych Stanów.

W Argentynie cena oficjalna wypłacana producentom została podwyższona. Rządowa agencja zakupów na dłuższy czas przed rozpoczęciem zasiewów ogłosiła, że za dostawy ze zbiorów 1951/52 wypłacanych będzie 34 pesos za q, wobec 30,50 pesos za poprzednie zbiory i 23,50 pesos za zbiory 1949/50. Producenci uzyskali również zapewnienie, że wypłacany im będzie dodatek z zysków zrealizowanych przy eksporcie pszenicy. W lutym b.r. wprowadzona została dalsza podwyżka i za pszenicę ze zbiorów w 1952/53 wypłacanych będzie 50 pesos za q.

Cena wypłacana producentom pszenicy we Francji została podwyższona o 37% i wynosi 3.555 franków za q. Austria, która jest importerm pszenicy, ogłosiła podwyżkę ceny płaconej producentom o ponad 4%; cena ta wynosi 198 szylingów za q. W Szwecji cena została podwyższona do 40 koron, wobec przeciętnie 31,30 koron w r. 1950/51. W Egipcie cena płacona producentom została podwyższona o około 66% i osiągnie w przybliżeniu cenę c.a.f. pszenicy importowanej w ramach paktu. Oczekuje się, iż dzięki temu pszenica odzyska część powierzchni utraconej przedtem na rzecz bawełny, której uprawa obecnie znacznie więcej się opłaca.

Z B O Ź A N A P A S Z E

Obroty w 1950/51 roku

W r. 1950/51 obroty światowe w krajach kapitalistycznych szacami na paszę /w tym żyto/ szacowane są tymczasowo na nieco mniej niż 12 mln ton, co stanowi spadek o około 7% w stosunku do roku poprzedniego, jednakowoż przewyższa jeszcze obroty w innych latach powojennych. Stany Zjednoczone dostarczyły 6 mln ton t.j. ponad połowę ogólnej ilości. Był to

największy eksport ze Stanów Zjednoczonych od 1921/22 r. Argentyna natomiast dostarczyła zaledwie 660 000 ton, co stanowi znikomą ilość jeśli się weźmie pod uwagę, że przed wojną kraj ten był największym eksporterem zbóż na paszę. Kanada dostarczyła około 1 mln ton.

Tablica 6 - Eksport światowy zbóż na paszę według państw pochodzenia i przeznaczenia^{a/}

O b s z a r

1947/48 1948/49 1949/50 1950/51
/ w mln ton/

Pochodzenie:

Argentyna	4 36	2 31	1 94	0 66
Kanada	0 53	1 24	1 09	1 13
Stany Zjednoczone	1 80	3 45	4 42	6 05
Inne ^{b/}	3 10	3 22	5 39	4 04
O g ó ł e m	9 79	10 22	12 84	11,88

Przeznaczenie:

Europa	8 00	7 40	9 87	8 18
Północna i Środkowa				
Ameryka	0 43	1 24	1 68	1 56
Południowa Ameryka	0 11	0 11	0 17	0 14
Azja	0 99	1 01	0 89	1 70
Afryka	0 23	0 38	0 20	0 06
Oceania	-	0 01	0 03	-
Niewymienione	0 03	0 07	-	0 24
O g ó ł e m	9 79	10 22	12 84	11,88

Europa importowała blisko 70% ogólnej ilości, co stanowi jednak zaledwie 3/4 ilości importowanej w latach trzydziestych. Import do Europy był o około 1,7 mln ton mniejszy niż w roku 1949/50, gdyż nadwyżki eksportowe w krajach nie objętych strefą dolarową były stosunkowo małe. Azja importowała blisko 15% ogólnej ilości, co stanowi poważny wzrost w porównaniu z poprzednim rokiem i wyraża, głównie wzrost zapotrzebowania w Indiach.

a/Obejmuje żyto, jęczmień, owies, kukurydzę i produkty; lata 1949/50 i 1950/51 obejmują sorgo

b/Obejmuje eksport z Australii: 366 000 ton /1947/48/, 576 000 ton /1948/49/, 381 000 ton /1949/50/ i 445 000 ton / za 11 miesięcy 1950/51/.

Podaż w roku 1951/52

W dniu 1 lipca 1951 roku zapasy zbóż na paszę /patrz tablica C w załączniku/ czterech głównych eksporterów świata kapitalistycznego nie uległy większym zmianom w porównaniu z poprzednim rokiem i były znacznie wyższe od przeciętnych z lat powojennych. Około 90% tych zapasów posiadała Ameryka Północna. Na skutek zmniejszenia się zapasów kukurydzy, rezerwy w Stanach Zjednoczonych spadły do 38 mln ton i są nieco mniejsze od rekordowej cyfry osiągniętej przed rokiem. W Kanadzie natomiast zanotowano wzrost, który w znacznej mierze skompensował spadek zapasów w Stanach Zjednoczonych. W obydwu tych krajach zapasy zbóż na paszę nadal znacznie w porównaniu z roczną konsumpcją, chociaż w Stanach Zjednoczonych konsumpcja przewyższa obecnie produkcję a niedobór musi być pokrywany z rezerw. Zapasy argentyńskie były w połowie roku nieco większe niż w analogicznym okresie ubiegłego roku, jednakowoż w porównaniu z poprzednimi latami były wyjątkowo małe, co przypisać należy bardzo słabym zbiorom kukurydzy w r. 1949/50 oraz średnim zbiorom w następnym roku.

W dniu 1 listopada 1951 roku wydawało się, że produkcja kukurydzy w Stanach Zjednoczonych będzie równie duża jak w poprzednim roku, jednakowoż należało się spodziewać pewnego spadku produkcji jęczmienia, owsa i sorgo. Produkcję ogólną tych czterech zbóż szacowano na 107 mln ton wobec 113 mln w roku poprzednim. Biorąc pod uwagę pewien spadek zapasów pozostałych z poprzedniego okresu, podaż na paszę w r. 1951/52 jest mniejsza o około 4% w porównaniu z poprzednim rokiem. Z drugiej strony wzrost pogłowia i stały silny popyt na produkty zwierzęce utrzymywać będą krajową konsumpcję zbóż na paszę na wysokim poziomie. Zakładając, że w r. 1951/52 wzrosną ilości zużywane na paszę dla inwentarza, że ilości zużywane dla celów konsumpcji ludzkiej i celów przemysłowych pozostaną na mniej więcej niezmiennym poziomie i wreszcie, że eksport się nieco skurczy, należy spodziewać się, że zapasy pozostałe z poprzedniego okresu na początku nowego sezonu zmniejszą się o 7 do 9 mln ton. Zapasy z końcem roku będą zatem znacznie niższe, niż w pierwszych latach powojennych, jeśli uwzględni się wzrost pogłowia i tylko niewiele przekraczać będą minimalny poziom bezpieczeństwa.

Wysoki poziom konsumpcji i spadek rezerw w Stanach Zjednoczonych, które w okresie ostatnich trzech lat były głównym eksporterem zbóż na paszę, mają duże znaczenie dla krajów importujących, gdyż czynniki te mogą wywrzeć duży wpływ na ceny. Ogólnie biorąc ceny zbóż na paszę w Stanach Zjednoczonych wzrosły o 21% w okresie od 1949/50 do 1951/52 i jeśli się uwzględni silny popyt bieżący, prawdopodobnym jest że tendencja zwyżkowa utrzyma się. Niektóre czynniki jednakowoż wywierają wpływ hamujący. Znaczna część zapasów kukurydzy znajduje się w dyspozycji "Commodity Credit Corporation", upoważnionej do sprzedaży zbóż na paszę po cenie, która musi przynajmniej o 5% przekraczać obowiązujące ceny gwarantowane i do której doliczane są koszty transportu. Ponadto skoro ceny osiągną poziom perytetowy działać zaczynają ceny

maksymalne. Duża podaż zboża kanadyjskiego, w tym również poważne ilości pszenicy nie nadającej się do przemiału, mogą również wyrzucić swój wpływ na ceny. Te momenty będą ograniczały dalsząwyżkę, jednakowoż wobec podniesienia cen gwarantowanych na okres bieżącego roku i silnego popytu, jest możliwe, że w sezonie 1951/52 przeciętny poziom cen będzie nieco wyższy niż w sezonie 1950/51.

Zapasy jęczmienia i owsa w Kanadzie z sezonu poprzedniego, które osiągnęły prawie rekordowy poziom, powiększyły się o wyjątkowo duże zbiory 1951 r. Zbiory mieszanki zbożowej są również rekordowe a zbiory kukurydzy są dobre. Przyjmując, że konsumpcja wewnętrzna będzie na tym samym mniej więcej poziomie co w roku poprzednim, ilości które będą mogły być wyeksportowane bądź też przeznaczone na powiększenie zapasów są znaczne i przekraczają o około 4 mln ton odpowiednio cyfry w poprzednim roku. W r. 1950/51 eksport zbóż na paszę z Kanady wynosił około 1 mln ton, z czego większą część importowały Stany Zjednoczone.

Nie wydaje się, aby Argentyna mogła dostarczyć znaczniejsze ilości zboża na paszę w sezonie 1951/52. Zbiory kukurydzy w sezonie 1950/51 wynoszące 2.600.000 ton były większe od słabych zbiorów w poprzednim sezonie, jednakowoż wynosiły zaledwie 1/3 przeciętnych zbiorów; nie pozwoli to na eksport większych ilości o ile konsumpcja wewnętrzna utrzyma się na przeciętnym poziomie a pewna część zboża zostanie przeznaczona na odbudowę zapasów. Zbiory kukurydzy w sezonie 1951/52 przedstawiają się jeszcze mniej pomyślnie i szacowane są obecnie na 2 mln ton. Ceny wypłacane producentom zostały podwyższone z 27 na 34 pesos za q.

Perspektywy dla krajów importujących zboża na paszę nie uległy zatem poprawie w porównaniu z r. 1950/51. Ogólnie biorąc podaż zbóż na paszę w Ameryce Północnej jest mniejsza niż w roku poprzednim, gdyż wzrost zanotowany w Kanadzie nie kompensuje całkowicie spadku w Stanach Zjednoczonych i jest mało prawdopodobne aby rozwój cen w obu tych krajach był korzystny dla importerów. Ameryka Północna pozostanie niewątpliwie głównym kapitalistycznym dostawcą zbóż na paszę i fakt, że kraje nie należące do obszaru dolarowego mogą dostarczyć tylko bardzo nieznaczne ilości, stanowi trwały i niepokojący czynnik dla kapitalistycznych krajów importujących, w dziedzinie zaopatrzenia gospodarki hodowlanej w dosteczne ilości zbóż na paszę.

Tablica A - Produkcja pszenicy i żyta w różnych krajach
kapitalistycznych w 1950 i 1951 roku ^{a/}

K r a j	Pszenica		Żyto	
	1950	1951	1950	1951
	w tys. ton			
<u>Kraje eksportujące:</u>				
Argentyna	5 800 ^{x/}	4 000 ^{x/}	413	...
Australia	4 991	4 491	...	...
Kanada	12 566	15 306	339	458
Stany Zjednoczone	27 944	27 042	584	638
Francja	7 701	7 028	606	504
Pakistan	4 022	4 016	...	...
Francuska Afryka Północna	2 111	2 040 ^{x/}	3 ^{x/}	3 ^{x/}
<u>Inne kraje:</u>				
Austria	384	360	388	366
Belgia	547	496	238	195
Dania	298	265	330	250
Finlandia	291	243	234	230
Niemcy zachodnie ^{b/}	2 614	2 949	3 021	3 034
Grecja	850	930	48	48
Irlandia	333	272 ^{x/}	3	3
Włochy	7 625	6 744	131	123
Holandia	295	249	421	429
Norwegia	66	47	2	1
Portugalia	576	594	189	223
Hiszpania	3 380	4 400 ^{x/}	560	540 ^{x/}
Szwecja	739	484	244	176
Szwajcaria	228	200	38	30
Wielka Brytania	2 648	2 231	58	45
Razem	20 874	20 464	5 905	5 693
Brazylia	519	650 ^{x/}	18	...
Indie ^{c/}	6 320	6 496	...	...
Iran	2 263	1 800 ^{x/}	...	...
Japonia	1 338	1 487 ^{x/}	10	5
Syria	830	570 ^{x/}	...	...
Turcja	3 872	5 616	443	655
Egipt	1 018	1 194	...	...
Unia Południowo-Afrykańska	680	652	...	...

^{x/}nieoficjalne oszacowania

^{a/}tymczasowe dane za 1951 r.

^{b/}Pszenica łącznie z orkiszem. W Niemczech zachodnich zbiory
ozimej mieszanki zbożowej wynosiły 157.000 ton w 1950 r i
159.000 ton w 1951 r.

^{c/}Łącznie z obszarami, które nie podają danych.

Tablica B. - Produkcja jęczmienia, owsa i kukurydzy w różnych krajach kapitalistycznych w 1950 i 1951 roku ^{a/}

K r a j	Jęczmień		Owies		Kukurydza	
	1950	1951	1950	1951	1950	1951
/ w tysiącach ton/						
<u>Kraje eksportujące</u>						
Argentyna	708	...	692	...	2.600 ^{x/}	
Kanada	3.732	5.507	6.482	7.608	352	398
Stany Zjednoczone	6.554	5.539	21.266	19.918	79.531	78.441
Francuska Afryka Północna	1.976	1.800 ^{x/}	218 ^{x/}	200 ^{x/}	127	300 ^{x/}
<u>Inne kraje</u>						
Austria	230	248	223	335	120 ^{x/}	140 ^{x/}
Belgia	261	270	503	438	1 ^{x/}	-
Dania	1.615	1.720	834	845	-	-
Finlandia	187	196	722	768	-	-
Francja	1.572	1.667	3.305	3.602	404	607
Niemcy zachodnie ^{b/}	1.472	1.688	2.545	2.835	17	19
Grecja	200	230	120	140	195	240
Irlandia	121	170	537	580 ^{x/}	-	-
Włochy	291	269	553	508	1.924	2.606
Holandia	232	217	382	450	14	38
Norwegia	99	130	180	180	-	-
Portugalia	123	132	130	138	482	445 ^{x/}
Hiszpania	1.500	1.800 ^{x/}	500	580 ^{x/}	530	675 ^{x/}
Szwecja	210	250	807	820	-	-
Szwajcaria	44	45	51	52	5	4
Wielka Brytania	1.738	1.811	2.735	2.457	-	-
Meksyk	162	...	59 ^{x/}	...	2.500 ^{x/}	3.200 ^{x/}
Indie ^{c/}	2.187	2.300	-	-	1.709	...
Japonia	1.958	2.165	135	120	90	...
Pakistan	157	164	-	-	374	...
Syria	357	334	5	3	39	...
Turcja	2.047	2.640	316	352	628	842
Egipt	91	99	-	-	1.306	1.446
Unia Południowo Afrykańska	...	...	...	...	2.470	...

^{x/} nieoficjalne oszacowania

^{a/} dane tymczasowe za 1951 r.

^{b/} Niemcy zachodnie zebrały również 380.000 ton mieszanki zbożowej jarej w 1950 roku i 480.000 ton w 1951 roku.

^{c/} W tym obszary, które nie podają danych.

Tablica C - Szacunkowe zapasy zbóż w głównych kapitalistycznych krajach eksportujących w dniu 1 lipca w latach 1946-51^a

Kraj i rok pszenica żyto jęczmień owies kukurydza razem

/ w milionach ton/

Stany Zjednoczone						
1946	2,7	0,05	1,3	4,2	13,5	21,8
1947	2,3	0,05	1,2	4,0	18,2	25,8
1948	5,3	0,08	1,1	2,7	11,5	20,7
1949	8,4	0,20	2,2	4,3	32,8	47,9
1950	11,6	0,26	1,7	3,2	36,1	52,9
1951 /tymczasowo/ we/	10,7	0,13	2,0	4,3	32,3	59,4
Kanada						
1946	2,8	0,03	0,9	1,7		5,4
1947	3,4	0,02	0,9	1,5		5,8
1948	2,9	0,02	0,9	1,1		4,9
1949	3,7	0,30	0,9	1,3	b/	6,2
1950	3,7	0,18	0,6	1,1		5,6
1951 /tymczasowo/ we/	6,1	0,13	1,4	1,9		9,5
Argentyna						
1946	3,1	0,20	0,5	0,5	3,2	7,5
1947	3,4	0,38	0,9	0,4	5,8	10,9
1948	3,5	0,25	0,4	0,4	5,7	10,4
1949	3,4	0,41	0,3	0,7	5,1	9,9
1950	3,0	0,20	0,3	0,6	0,9	5,0
1951 /tymczasowo/ we/	2,3	0,38	0,5	0,5	2,4	6,1
Australia						
1946	1,9		0,1	0,2		2,2
1947	1,5		0,2	0,1		1,8
1948	2,9		0,2	0,4		3,5
1949	2,6	b/	0,1	0,1	b/	2,8
1950	2,3		0,2	0,2		2,7
1951 /tymczasowo/ we/	2,6		0,2	0,1		2,9
Razem						
1946	10,5	0,28	2,8	6,6	16,7	36,9
1947	10,6	0,45	3,1	6,0	24,0	44,3
1948	14,6	0,35	2,6	4,6	17,2	39,5
1949	18,1	0,91	3,5	6,4	37,9	66,8
1950	20,6	0,64	2,8	5,1	37,0	66,2
1951 /tymczasowo/ we/	21,7	0,64	4,1	6,8	34,7	67,9

a/Obliczenia albo oszacowania na podstawie danych statystycznych oficjalnych dotyczących zbóż, we wszystkich pozycjach. W Stanach Zjednoczonych w dniu 1 lipca rozpoczyna się sezon handlowy; dla Kanady cyfry zostały obliczone według oficjalnych danych dotyczących zapasów w dn. 31. VII. dla krajów półkuli południowej /Argentyny i Australia/ cyfry zostały obliczone wg ogólnej rozporządzalnej ilości zbóż w dn. 1. XII.

b/Produkcja niewielka i wydaje się, iż pozostałe zapasy są bardzo nieznaczne.

Tablica D. - SYTUACJA ŚWIATOWA
 Eksport zboż według krajów pochodzenia i przeznaczenia w okresie lipiec 1950/czerwiec 1951

O b s z a r	Pszenvca	Maka pszenana a/	Żyto	Ugółem zboża chlebowe	Jeczenia b/	Owies b/	Kukurvda b/	Proso Sorghum b/	Ugółem zboża na paszę	Ugółem w szvstkie zboża
/ w tysvciach ton/										
<u>Pochodzenie</u>										
Europa i ZSRR 1/	1.526	366	243	2.135	716	200	443	25	1.384	3.519
Ameryka Połnocna i Centralna	13.373	3.009	362	16.744	1.353	529	2.992	1.947	6.821	23.565
Ameryka Południowa	2.815	56	223	3.094	47	256	251	2	558	3.652
Azja	249	25	-	274	386	1	124	83	594	868
Afryka	237	-	2	239	576	73	200	4	853	1.092
Oceania	2.492	969	-	3.461	241	121	2	13	377	3.838
Różne	269	-	67	336	113	70	211	2	396	732
<u>Ogółem</u>	<u>20.961</u>	<u>4.425</u>	<u>897</u>	<u>26.283</u>	<u>3.432</u>	<u>1.252</u>	<u>4.223</u>	<u>2.076</u>	<u>10.983</u>	<u>37.266</u>
<u>Przeznaczenie</u>										
Europa	12.375	1.521	745	14.641	2.280	715	3.308	1.131	7.434	22.075
Ameryka Połnocna i Ameryka Centralna	1.034	699	99	1.832	343	399	723	1	1.466	3.298
Ameryka Południowa	1.953	396	-	2.349	93	35	15	-	143	2.492
Azja	4.178	1.262	7	5.447	660	13	73	943	1.688	7.135
Afryka	1.189	400	-	1.589	25	14	18	-	57	1.646
Oceania	141	62	-	203	-	-	-	-	4	203
Różne	91	85	46	222	31	76	86	1	195	417
<u>Ogółem</u>	<u>20.961</u>	<u>4.425</u>	<u>897</u>	<u>26.283</u>	<u>3.432</u>	<u>1.252</u>	<u>4.223</u>	<u>2.076</u>	<u>10.983</u>	<u>37.266</u>

111
 a/ W równowartości pszenicy
 b/ łącznie z produktami
 1/ Eksport z ZSRR do krajów kapitalistycznych

